

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk számla: 25.342
--	--	---	---------------------	---

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Szó és tett.

Még sohasem volt a világ ilyen hangos a béke frázisaitól, mint ma. És sohasem, még 1914-ben sem készült a világ úgy a háborúra, mint ma. Sohasem volt a szemforgató szónoklatok szava és a sietős fegyverkezések tette között olyan égbekiáltó különbség, mint manapság. Nagy az igyekezet, hogy szolgársorsunkat, ha kell, újabb háborúval is állandósítsák.

Szemforgató jelszavaik, mint „biztonság”, „pacifizmus”, „preventív háború” és mind a többi, nem szolgálnak más célt, mint hogy a világ tájékozatlan tömegeinek szemében akkor is minket, lefegyvertetteket tehessenek majd a háborúért felelőssé, ha védeni merészeli magunkat. És arra is való ezek a jelszavak, hogy mint békebontót állíthassanak a világ pellengérére mindenkit, aki azt követeli, hogy ha puskát szegeznek a mellének, neki is puska legyen a kezében. Jól szervezett ujsághadjárát a hazátlan kalmárszellem profitimádó, tülekedő élelmeségét magasztosítja az emberi erények legeszményiebbjévé, birkák és szamarak jámborságát a pofonok „felvilágosult” ellenszerévé. Tudják jól, hogy a „békeszerződések érinthetlenségé”-nek legalább néhány évi kitolását és a prédát, amit ez a számukra jelent, sem biztosítja különül, mint az, ha sikerül kiölniök belőlünk a katonai szellemet.

Mussolini sutbadobta ezt a szemforgatást. Nyíltan megírta a mult héten, hogy a mai világban csak a katonai szellem és a katonai felkészültség jelent komoly politikai erőt. Minden nagy állam, amely ma szerepet játszik a világtörténelemben, militarista. De annak kell lennie minden kis államnak is, ha politikai céljai vannak és ha egyáltalában szerepet akar játszani a világpolitikában.

Hát igen, ez világos, becsületes és őszinte beszéd. Mert igenis: minden nemzet annyit ér a világ szemében, amilyen jó katonák a fiai és amilyen erősnek tudják a barátai és az ellenségei. Ha van nemzet a világon, amelynek jogos és nagy célkitűzései lehetnek, nekünk aztán vannak. Azok teljes megvalósulására azonban csak akkor számíthatunk, ha nem csak kipróbáltan megbízható barátainkban, de a magunk erejében is megbízhatunk. A háború borzalmait senki sem keresi szántsándékkal, de egy nép, amelyből nem halt még ki az önérzet utolsó szikrája,

nem türehet minden rúgást csendes megadással csak azért, hogy békeességben élhessen.

Védtelességünk keserű tudatában tizenöt esztendőn keresztül úri hangtalansággal túrtuk, hogy pisztolyok után motozzanak a zsebeinkben, hogy zsoldos hadsereget kényszerítsenek reánk és nyilvántartást vezessenek még a katonazenészeinkről is, de ugyanakkor lapjaink útján rendeljék sorozásra itt tartózkodó alattvalóikat; hogy akiknek a háborúban csak a hátát láttuk, uralmuk alá került szerencsétlen testvéreinket halálra sanyargassák, minket pedig pökhendi módon fenyegeessenek: egyáltalában minden arcpirító megaláztatást túrnünk kellett, ami a világ fennállása óta kijár a fegyvertelenseknek.

Nincs nemzet a világon, amelynek több joga lenne és nagyobb kötelessége volna a katonáskodás, mint nekünk. Mondjuk hát csak ki mi is bátran: igenis militaristák vagyunk. Ezeréves, dicsőséges katonai multunk jogán, a nemzetek kultúrközösségében szerzett érdemeink és értékünk büszke tudatában helyet követelünk magunknak a nap alatt és hadsereget, hogy számunkra ezt a helyet biztosítsa. Nem zsoldos hadsereget, hanem általános védköteletzettséget, melynek nemcsak katonai erejét, de nemzetnevelő kihatásait sem nélkülözhetjük.

De addig is, amíg ez nemsokára megvalósul, mert meg kell valósulnia, ápoljuk, terjesszük a hagyományos magyar katonai szellemet, amelynek mindig hordozója, letéteményese és európai mintaképe volt a magyar csendőrség. Ne huszároperettek, pirosnadrágos táncoskómikusok léha katonai légkörét hirdessük, hanem a véresen komoly valóságot, hogy azóta lettünk súlytalan milliók és Európa leltári tárgya, amióta nincsen hadseregünk. A cseh, az oláh, a szerb hadseregek hangosak a beljük kényszerített magyar fiúk panaszától, csak éppen a maga hadseregében nem szabad a magyaroknak szolgálnia. Hirdessük a magyar katonát, a magyar hadsereg szertetőjét és tiszteletét s minden magyar fiú kötelességét, hogy örömmel siessen a zászlói alá. Adjunk és adassunk tiszteletet mindennek, ami a haza védelmét és ezeréves határaink visszaszerzését ígéri, a mezítlás kis leventétől az eljövendő dicsőséges, hatalmas honvédseregig.

Nagy és szép feladata van ezen a téren a csendőrnek. Nem elég csak magának katonának lennie, legyen apostola is a hivatásának. Tegyen katonává mindenkit, akire honvédségünknek szüksége van, vagy lesz. Aki egyelőre kimarad az egyenruhából, azt sorozza be a honvédség barátainak táborába. S ha pedig akadna majd, aki e munkája közben azt meri szemére vetni, hogy militarista, üssön büszkén a mellére: Az vagyok!

Izgató munkájának ellenőrzése.

Írta: **vitéz SÁRAY FERENC** alezredes.

Oktató: Rendes szolgálatban szőlők között halad a járőr. Az útvonal közelében dolgozik az őr által igen derék és becsületes embernek ismert Sütő János napszámos. A járőr vele egy magasságba ér, Sütő máskor már 10 lépésről üdvözölte a járőrt, ma nem akarja észrevenni. Mit csinál?

Szabó cső.: Sütő magatartása már a 10 lépés megtétele alatt feltűnt nekem; gondolkozom, átvillan agyamban, hogy ezt az őr valamelyik tagja megbánthatta vagy valami cselekmény terheli a lelkiismeretét. Magatartásáról nem veszek tudomást, de azért beszédbe ereszkedem vele, hogy magatartása okát kivegyem belőle. „Adjon Isten, János! Hát csak egyedül?”

Oktató (Sütő nevében): Adjon Isten! Igen, az aszszony majd csak az ebéd kihozása után segít.

Szabó cső.: Nem dézsmálják a gyümölcsöt?

Oktató (Sütő nevében): Nem a. A szegín nem mer lopni, mer igen megbüntetik azért a pár gyümölcsért, akinek van, a meg nem nyúl hozzá.

Oktató: Mit érez ebből a feleletből?

Szabó cső.: Megmagyarázom neki, hogy a büntetés a lopott gyümölcs mennyiségétől, értékétől és a lopás elkövetésének körülményeitől függ.

Nyilas őrm.: Ugyanígy járok el.

Pusztai őrm.: Nincs más nézetem, észrevételem.

Oktató: Helyes az eljárásuk, de Sütő szavainak az

indítóokát, a gyökerét nem találták ki, nem is kutatták. A velünk szemben való és törvény elleni ellenszenvét érzem én ki a Sütő mai viselkedéséből, szavaiból. A szegényt állítja szembe a gazdaggal, a parasztot az úrral. Itt valami nincs rendjén. Tennem kell valamit, hogy emberem megint a régi legyen, bizalmát továbbra is bírjam, megtartsam. Én így felelnék neki: „Nincs igaza Sütő barátom! A törvény előtt mindenki egyenlő; a bűncselekményért mindenkinek bünhődnie kell, sőt a gazdagabb, tanultabb ember súlyosabb büntetést kap, mint a szegény és tudatlan. A szegény talán büntetést sem kap, ha élelmiszert lop végszükségében, míg ugyanezért a gazdag és tanultabb embert elég súlyosan megbüntetik. A büntetésen kívüli még a falu szája is elítéli, hogy gazdag ember létére ilyent tett, lopott. Ugyanezt a szegénynél a falu sem veszi oly súlyosan megbélyegzőnek. (Azért beszélek Sütőnek ilyen általánosságban, mert még nem tudom, hogyan, miből fogant nála a téves nézet, miből indul ki a tévedése.)

Oktató (Sütő nevében): Lehet, hogy így írja elő a törvény, meg a csendőr urak is így mondják, de mikor engem, a Fazekast, Kormost, vagy szegint akarnak kikérdezni, csak küdik a hajdút, hogy gyerünk a község-házára, mert a csendőr urak hívatnak; míg a tanítóhoz, paphoz, a nagy gazdához, talán még a Jakab zsidóhoz is a csendőr urak mennek el és a lakásán kérdezik ki. Hát hun van itt az egyenlőség?

Oktató: Na, mit válaszolnak erre? Mi ötlük az eszükbe?

Szabó cső.: Az fáj Sütőnek, hogy kikérdezés végett a község-házára lett idézve. Ezen segíthetünk. Máskor a



A bicikli.

Írta: **MOHÁCSY LAJOS** százados.

Kamuti Mihály megállt a tarló sarkában s mélyet sóhajtott:

— Kár a verítékér...

Pedig neki megtermett a búzája, az árak is kezdenek nekirugaszkodni és mégse. Nem fizet a föld...

— Mán csak kupecembörnek, vagy írnoknak áll a világ! — kesergett befelé. — A parasztnak lüttek...

Elnézett a kukoricás felé, megakadt a szeme a malacokat hajkurászó Miska gyereken. Nézte, sokáig nézette a fürge gyereket s elkomorult az arca. Azon tűnődött, hogy urat kellene csinálni a fiúból, hadd éljen kisebb bajjal, több pénzzel, mint az apja...

— Mihááá! Gyride, te! — Csendesebb kiáltás is elérte volna a kukoricást, de hadd szakadjon ki az emberből a keserűség. S aztán hiába is zúg, száll a tarló fölött emberi hang, úgyszólván csend lesz abból a szomszéd tanyáig. Ideki bizony nem köll hangfogózni.

— Tessék, idősapám! — perdült elő a gyerek. Csak

tízéveske volt, de az apja már napos korában is Mihálynak hívta.

— Gyerök! Akarsz-e magasoskolába járni?

— Akar a kórság!

— Hát mit akarsz?

— Mögmondjam?

— Mondd!

— Asztalos leszök...

— Asztaloós?... Hát nem leszöl asztalos! Kupecembör leszöl, vagy írnok. Úr leszöl. Beadlak a gimnaziomba...

Miska elbögte magát. Miért éppen asztalosnak készülődött, titok az, mintahogy más gyerek tűzoltó, oroszlánvadász, tengerikalóz akar lenni. S lesz aztán kiből pap, kiből írnok, avagy békeséges szántóvető... Elég az hozzá, hogy néhány nyakleves nyomán Mihál is beletörődött a sorsába, még azon az őszen befuvarozta az apja a városba.

Miska ette a paszulyt, lopta a napot és kérte hazulról a pengőket. Szóval beletalálta magát a tudományok világába. Félévkor pedig háromból megbukott.

— Micsinájjak ezzel a hálátlan gyөрökkel? Mögfojtsam, vagy mögnyúz zam-é? — kérdezte Kamuti a sógorától, Gajdos Ambrustól, akinek többje volt ugyan egy kerékkel, de éppen ezért mindenre akadt böles tanácsa.

— Egyiköt se! — válaszolt a sógor. — A jedző úr fija is mögbukott, de mikor biciklit ígért neki az apja, tanított az, akár a veszött. Böléhüjűtt a tanulásba, de nem is bukott a mög. Tegyon így kend is...

Így történt s csakugyan: évvégire nem bukott a Mihál semmiből. Most már meg kellett venni a bicik-

Szut.-ban előírtak szerint a lakásán kérdezzük ki, mint tanút.

Nyilas őrm.: Nincs igaza Sütő, mert mi a nagy gazdákat, a pap és tanító urakat is a község házára idéztetjük és ott kérdezzük ki, ha több tanú van.

Pusztai őrm.: Szabó csendőrrel egyetérttek, mert a tanúk a lakásukon, munkahelyükön is kikérdezhetők. (Szut. 325. p.) De ugyanezen pont alapján, még a megtörtént esetek szerint sem áll helyt Nyilas őrmester érvelése, de ezzel Sütőnél célt nem érek.

Csele tőrm.: Pusztai őrmesterrel egyetérttek.

Oktató: Nekem az ötlik eszembe, hogy valaki a mi nyomozási ténykedésünket rosszhiszeműleg, izgatási cézzal használta ki, az egyszerű embereket félrevezette, ismervén azt, hogy a többeknek nagy hanggal elmondottak fölött senki sem gondolkodik, azt mint tényt és való igazságot mérlegelés nélkül elfogadja, magáévá teszi. Van helyes is abban, amit mondtak, de attól még Sütő nem lesz okosabb, nem látja be, miért hívatom őt a község házára kikérdezés végett, míg esetleg másokat, mint ő mondja, a tanító urat például nem. Én így világosítanám fel Sütőt: Teljesen igaza van Sütő barátom, ha olyan bűncselekményben nyomozunk, melyben még nem tudjuk, ki a tettes a sok szereplő (tanú) közül, akkor az esetenél jelentovoltakat, rangra és vagyonra való tekintet nélkül mind a község házára idéztetjük, míg ha kevés tanú van és nem laknak távol egymástól (Szut. 425. p. 3. bek.), akkor a lakásukon keressük fel őket. De a gyanúsítottat mindig a község házára idéztetjük és ott kérdezzük ki. Az utasításunk is azt írja elő, hogy a tanukat a csendőr rendszerint a lakásukon, vagy munkahelyükön keresse fel,

de ha sok a tanu, vagy azok egymástól távol laknak, vagy pedig már fogoly van a járőr őrizetében, akkor a tanukat is a község házára kell megidézteni. No meg aztán például a kocsmában történt verekedésnél, melyben rendszerint többen vesznek részt, sohasem tudhatom, ki meddig szerepel majd mint tanu, mikor lesz belőle a kikérdezések során gyanúsított. A gyanúsítottat pedig ugyancsak az utasításunk szerint (Szut. 431. p. utolsó bek.) a község házára kell kikérdezni. Ugyanez áll akkor is, ha más bűncselekményben nyomoz a járőr; alig tételezhető fel, hogy a pap vagy a tanító, vagy más tanult ember verekedésben, lopásban részes lenne, tehát mint tanut az utasításunk alapján kérdezem ki a lakásán; ha valamelyik gyanúsítottá lesz, akkor őt is a község házára idéztetem, bárki legyen is és ott folytatom a kikérdezését.

Sütő itt közbeszól: A multkor is megidéztek, mikor az utcán a legények összeverekedtek, pedig én nem verekedtem, meg nem is loptam soha életemben. A munkából jöttem haza fáradtan, mégis menni kellett, pedig egy félóra oda és ugyanannyi vissza is az út.

Oktató: Várjon csak. Ha mi mentünk volna el a maga lakására, esetleg még nem lett volna otthon, mert az egyik komájához betért valami megbeszélésre, várunk a házánál, de csak nem érkezik. Így járhatunk több tanuval is, akik a verekedést csak látták. Egy egyszerű ügyet nem tudunk egy egész nap elintézni, pedig több faluban van ám még elintézni való, azokra ilymódon mikor fog sor kerülni.

Ha a maga dísznőjét ellopnák és a feljelentés után napok-hetek mulva kezdenék utána nyomozni, mert csak

lit. Mivel azonban a bizonyítvány tele volt hármassal, azt mondta az apja, megteszi a használt bicikli is.

Bekocsizott a sógorral a városba, de a legolcsóbb masina ára is megütötte a nyolcvanát.

— Mondanék én valamit! — szólalt meg a sógor.

— Mongya!

— Ott kéne a biciklit vásálni, ahun a legtöbb van belüle.

— Hun van a?

— Pestön. Csakis ott...

— A messze van! — felelt Kamuti. — Hanem tuggya mit, sógor? Adok a gyerekeknek két pofont. Fog a bicikli nélkül is tanulni...

— Hát a szó böcsülete? Mögigérte kend!

Kamuti megmérgeződött. Efféle éhenkórász ne tanítsa őt becsültre. Megállt, nekifordult a sógornak, rádőfte a szemét:

— Hajja! Mondott-e kend egyszer is igazat életibe?

Gajdos nézett merev halszemével Kamutira. Szerente volna a sógor költségén megjárni Pestet, ezért ravasz mosollyal húzott egyet a savóbajszán s azt mondta:

— Én? A más! Én ötkerékű ágrulszakadt vagyok, de kend módos, eszös gazda. Eskütt is lehetne, ha akarna — és sunyin pisogott a sógorra, aki el is kapta a horgot. Felszívta a mellkasát és azt mondta:

— A bizony .. Hát hogys? Pestre mönnyünk? Nem bánom, no. Legalább azt is mögjárjuk.

Másnap, mire esteledett, a vasúti megállónál tengődő szilvafa árnyékában hortyogott a két koma. Mert így illik az: idejében kell a vasútra kimenni, a vonat ugyan nem vár az emberre...

Hajnalban beszuszogott a pesti vonat, addigra kialudták magukat rendesen.

— Lépjön má sógor! — tologatták egymást felfelé a kocsiba, aztán elindult a vonat. Előkerült a sódar, meg a kulacs, vígan forogtak a vonat körül a napsütötte akácok, vígan voltak a sógorok is.

Kiszámították, hogy utazással, áldomással se lesz több a költség húsz pengőnél, másik húsz a bicikli, ez összesen negyven. Már most az otthoni nyolcvanas bicikliárból negyvenet le: marad éppen negyven pengő spórolás.

— Okos embör kend! — állapította meg Kamuti — Látjuk Pestöt, meglösz a bicikli, mög nyerök is még rajta.

Magasan járt a nap, mikor Pestre befutott a vonat. A többi utas nyomán kikeveredtek a pályaudvar épületéből, majd nekivágtak egyenest a térnek. Mint réten a szöcskék, azonképpen ugrándoztak ők ketten az autók, biciklik között...

— Hogy szaladnának egymásba! — törölgette a veritékét Kamuti, mikor odaátra jutottak. — Hanem most merre, sógor?

— Csak a sokaság nyomán! — indult neki Gajdos a Rákóczi-útnak.

Mendegéltek, sodródtak, ütődtek a nagyváros forogtagában. Jó, hogy kocsmá volt már az első sarkon.

— Ide bemögyünk! Ki tuggya, hun lelünk még kocsmát, mögiszunk egy spriccetöt... — mondta Kamuti.

Bementek, aztán tovább. A következő sarkon megint kocsmá volt.

— Ejnye, no! Rendös város ez a Pest... — ismerte el Kamuti s újra megittak egy spriccetöt. Majd a következő sarkon megint. Hanem a hatodik után azt mondta Kamuti:

akkor kerülne rá a sor, mit szólna hozzá, mi lenne arra már a maga disznájával? Pedig maga azt még élve szeretné visszakapni. Ha a munkahelyén keresnének fel, az is rengeteg időbe kerülne, meg minden tanu kikérdezéséhez a közelebb-távolabb dolgozókból kellene bizalmi egyéneket odahívni, kik bizonyosan nem szívesen hagynák ott a munkájukat.

Oktató (Sütő nevében): Most már értem, miért kell a község házára menni.

Oktató: Még csak félig értheti. Mert mondja csak, mivel ijeszti meg otthon a gyermekeit, ha rosszak? Nem azt mondja nekik, elvitetlek a csendőrökkel!?

Sütő nevében: De igen, ezt is mondom nekik.

Oktató: Tudom, mert mikor a napokban arra jártam, láttam, hogyan menekültek be az utcáról a gyermekei, pedig csendőr még egy gyermeket sem bántott sohasem. Képzeld most el, hogy a két hajdúval megyünk magához a lakására kikérdezés végett, a gyermekei az utcáról menekülnek be az udvarra, de megyünk mi utánuk, rohannak a konyhába, az anyjuk mögé menedéket keresni, hogy itt vannak a csendőrök. A gyermekek rémülete még a feleségére is átragad, közben mi már megjelenünk a konyhaajtóban és maga után érdeklődünk. Az asszony alig tudja ijedtében megmondani, hogy maga bent van a szobában, ő már képzeletében azt látja, hogy magát visszük el megvasalva, a gyermekek pedig jajveszékelnék és sírnak.

A kikérdezésnél csak a bizalmiak lehetnek jelen; ha csak egy helyisége (szobája) lenne, a feleségét és gyermekeit az udvarra kellene kiküldeni esőben és hidegben, így még a konyhában maradhatnak. A szobájában az

— Ölég! Korhely egy város löhet, mink mög nézünk most mán bicikli után...

Csak hogy a kirakatok olyan szépek voltak, hogy minduntalan meg kellett állani.

— Veszök a Zsuzsinak! — mutatott Kamuti egy takaros kendőre. A másik kirakatban pipa csalogatta. Azt is megvette. Úgyes kupecember a pesti, hát mire a Körútiq elvergődtek, tele volt a tarisznyájuk, négy kezük portékával. Csak eladó biciklit nem láttak sehól...

Gajdos rászólt ugyan egy biciklistára, hátha eladná a masináját, de az visszakiabált:

— Rúg ez, bácsi!...

Attól kezdve nem szóltak biciklistához, csak mentek. Nekivágtak a Körútnak. Süppedezett csizmájuk alatt a forró aszfalt, tikkadtan lépegettek, míg egyszer benéztek egy nagy terembe, ahol sört ittak a pestiek.

— Bemönnyünk? — kérdezte Kamuti, de már ment is. Azt látták odabent, hogy egyik lyukon be kell nyomni a hatost, a másikon virsli, meg sör jön kifelé.

— Há-há, a mindönit! — örült Gajdos. — Ilyönt kéne Fúzesön is. Mögtapasztalná azt a plébános úr is.

Nyomkodták befelé a hatosokat s itták a sört. De Kamuti megtekintette a bukszát s kiadta a jelszót:

— Fogyik a pénz, sógor! — Móg kéne venni a biciklit, oszt ki a vonathó...

Sportsapkás fiatalember falatozott mellettük.

— Biciklit akar venni bácsi? — fordult oda Kamutihoz.

— Azt, igön! Hun löhetne egyöt ócsón kapni?

— Mutatok én, de előleg köll. Tudja, az idő pénz... Jöjjenek, no, viszem a csomagot is...

— Mit szól, koma? — bökte fel az orrát Kamuti.

— Próbájjuk mög...

asztalon helyet kell csinálni, hogy én ott a maga által mondottakat feljegyezhessem, írni tudjak; világitás is kell, mert sötétben nem látok, ezalatt tehát a konyhában levők maradnak sötétben. A kikérdezés alatt a felesége aggódva hallgatódzik, hogy miről van szó, mit követhetett el, de nem hall semmit. A szomszédok is felfigyelnek, hogy Sütőékhez csendőrök mentek be, vajjon mit követhetett el, találgatják, gyanúsítják; különösen Szarka Gábor mondja a szomszédoknak ravasz önelégültséggel, hogy a becsületes Sütőt is látogatják már a csendőrök.

A járőr dolgavégeztével elmegy, mikor őket kikísérte, a szomszédok jönnek érdeklődni, hogy mi ügyben jártak? Megmondja, hogy mi ügyben tanuskodott. Mutatják, mintha hinnék, de a gyanú azért tovább él bennük, egymás közt beszélnek is, majd megjön az idő, mikor ítéletet hoz a bíróság és a becsületes Sütő is ülni fog egy-két hetet.

Ha munkára talál később elmenni, sohasem hiszik el, hogy ezt az időt nem a fogházban töltötte.

A felesége is érdeklődik, hogy mi baja volt a csendőrökkel. Megmondja az igazat, az nem hiszi el, szó-szót követ — összevesznek. Erre, hogy nyugta legyen, a ládából pénzt vesz magához, megy a kocsmába, hogy a haragját leöblítse. Éjjel lesz, mire kapatosan hazaérkezik. Az asszony még haragosabban fogadja. Az asszony szólásszabadságát maga végre megunja és a szesz hatása alatt veréssel igyekszik korlátozni, megvonni a szót, mit józan állapotban, ahogy magát ismerem, nem tenne meg. A gyermekei ezek után már szerencsétlenség bekövetkezését érzik, mikor csendőrt látnak házuk felé közeledni, még jobban fognak félni.

Kamuti kiolvasta az öt pengőt, odaadták a csomagokat is-a pesti embörnek, ha már keresni akar s indultak kifelé.

A kijáratnál azonban a sportsapkás eltűnt, mintha földbe süllyedt volna. Vártak rá darabig, aztán meg már nem mertek lármát csapni. Hát csak fújt egyet Kamuti, de nagyot:

— Huj! Ha a nyakát mögfoghatnám! De majd otthon a kendét, mert mindönnek kend az oka...

— Már mér?

— Ki mondta, hogy mönnyünk Pestre?

— Aztat én! De a pézt, mög a csomagot kend atta oda...

— Lacibetyár kend, hanem én is tunni fogom, kinek dukál öléskor a csülök...

— No mán! — kapta fel a fejét Gajdos, mert övé szokott lenni a csülök. Most már tenni kéne valamit, hogy legyen bicikli...

Ebben a feszült pillanatban megakadt a szeme vagy három biciklin, melyek gazdátlanul ácsorogtak a járda mentén.

— Ahun a bicikli, sógor!

— Hátha nem eladó!

— Má hogyne! Minek állna ideki...

Odamentek, tapogatták a masinákat. Válogattak. Mellettük termett egy másik sportsapkás fiatalember.

— Mennyit reszkiroznak? — kérdezte.

— Magáé? — kérdezte Kamuti.

— No hallja, öregem! Ne sértegessen! Mennyit ad érte?

— Húsz pöngöt.

— Vigye! Ide a pénzt, de gyorsan, mert meggondolom magam...

Mindez azért következhet be, mert a csendőrök a lakásán keresték fel. Hát most már mondja, ezután a lakásán kérdezzük-e ki? Mit gondol, mit fog felelni Sütő?

Szabó cső.: Ne jöjjenek a lakásomra, csak hívasanak a községházára, ha egyszer hívatnak, inkább kétszer megyek. Most már értem az eljárásukat, jól van az ügy, ahogy csinálják.

Oktató: Lássá Sütő barátom, ha a tanító úrhoz vagy másnak a lakására megyünk, ott van szoba, ahol kikérdezhethük, róluk nem gondolja a falu mindjárt azt, hogy ludasok valamiben, őket nem gyanúsítják meg. Ne hallgasson maga más rosszindulatú beszédjére, ha még annyi jót ígér is, adni úgysem ad semmit; ami nem az enyém, abból könnyen ígérek, de ha az ígérőé lenne, akkor már nem adna.

Ha vásárba megy, az eladó minden jót mond a portékájára, maga mégis megnézi, megtapogatja, mert nem hiszi el. Amit a napokban hallott, mégis elhite gondolkodás nélkül, azon nem gondolkodott. Pedig megvan magának a becsületes magyar esze, azzal rájöhetett volna arra, amiket én mondtam. A szót még alaposabban kell mérlegelni, nehogy az embert egy nagyszájú félrevezesse, falhoz állítsa; minden oldalról meg kell bírálni, nézni, hogy az ember ítélhessen. A nyomozásnál mi sem hiszünk, amit mondanak, hanem utánajárunk minden szónak, míg az igazságot, bizonyítékot megkapjuk.

Oktató (Sütő nevében): „No ez a nagyszájú miskolci nekem ugyan többet nem beszél.”

Oktató: Mit felel, miként érdeklődik most, hogyan kapcsolódik be a Sütő gondolatmenetébe?

Szabó cső.: Mikor volt itt, kiknek, hol és mit beszélt, ki volt az a miskolci?

Nyilas őrm.: Ki volt az a nagyszájú miskolci, majd a Szabó csendőr által feladottakat egyenként kérdezem.

Csele törm.: Én egyenes kérdést nem adnék fel neki, mert akkor nem fog felelni, hanem úgy mutatom, mintha tudnék a miskolci ember megjelenéséről, akkor majd hézagosan ad nekem támpontokat, miből a nekem szükségeseket összeszedhetem. Így beszélnek: Tudom, tegnap egy hete járt itt kerékpáron az a kőműves, ha jól emlékszem Kormoséknál tartózkodott egészen estig. (Kormost szélsőségesebb gondolkozású, elégedetlen embernek ismeri az őrs).

Oktató (Sütő nevében): Csakugyan ott volt, de nem kőműves, hanem kazánkovács.

Csele törm.: Rosszul tudja, én jól ismerem, még a nevét is tudom, Tardinak hívják. (Erre Sütő már bizonyosan nem hagyja az igazát, megmondja a nevét és alkalmaztatási helyét is, ha tudja. Sőt, ha még tovább vitatom az igazam, még tanúkra is hivatkozik, akik hallották a nevét, vagy ismerik személyesen, ezzel megtudtam, kikkel érintkezett még).

Sütő (igazsága tudatában): Pók Sándornak mondta magát. Miskolcon a Furger-gyárban dolgozik.

Csele törm.: Rosszul hallotta a nevét vagy hamis nevet mondott maguknak, én ismerem.

Sütő: Nekünk Póknak mondta magát, így hallotta és mondta Fazekas és Tóth Pista is.

Csele törm.: Most már eleget tudok, majd a má-

Kamuti leszurkolta a pengőket s éppen nekifohászodott, hogy most már tolni kezdi a biciklit, mikor egy ordító ember nyakoncsipte:

— Tolvaj! Te lopkodod a biciklit! Gyere csak a rendőrhöz, vén gazember...

Kamuti nekifordult a lármázó embernek és megfogta a nyakát. Azt mondta:

— Tolvaj a körösztapád! — miközben a pesti embernek már kilógott és kékülni kezdett a nyelve...

Csődület támadt. Ott termett két rendőr, egyik kimentette a fuldoklót Kamuti markából, a másik pedig Gajdos után vetette magát, aki elfelé igyekezett a biciklivel.

— Be az őrszobára! Az egész! — intézkedett a rendőr.

Odabent kiderült, hogy Kamuti nem a bicikli gazdájának fizette ki a húsz pengőt, hanem egy másiknak, aki kihallgatta a sógorok tanakodását s aztán a pillanat lehetőségét felhasználva, megkereste a maga húsz pengőjét. Azóta már a vurstliban hintázott rajta...

Mikor a két sógor megint a Körúton ballagott, Gajdos nem mert ránézni Kamutira, akit marcangolt az indulat, de türtőztette magát. Elhatározta, hogy majd csak otthon csapja agyon Gajdost. Hegyibe hajít a vasvillával, aztán beletapos a gyomrába. Vagy pedig itt, menten úgy vágja képen, hogy vihetik is a temetőbe...

Mikor idejutott a gondolataival, észrevette, hogy letertek a széles útról. Mindenféle utcák tömkelegébe kerültek.

— Mög kéne valakit kérdezni... — mondta Gajdos.

— Pesti embőrrrel nem állok szóba. Az is gazembőr, aki mögteszi...

— Odamenők a rendőrhöz! — ajánlkozott megint Gajdos.

— Abbul is csak baj löhet...

Hát csak mendégéltek. Egyszerre azonban megtorpant Kamuti. Kirakatablak mögött parádés bicikli álldogált. Gajdos is megállt s megjött a hangja:

— Montam én! Hejbe vagyunk...

Kamuti nem szólt, csak benyitott az üzletbe.

— Aggyisten! Itt árújják a biciklit?

Aztán addig alkudoztak, míg negyvenért megvettek egyet.

— De tolassa ki a vonathó... Csak ott fizetők!

Vállalta ezt is a kereskedő, elindultak.

— E mán nem fog becsapni! — dohogott Kamuti. Mikor a Keleti közelébe értek, azt mondta a kereskedő:

— Na, ott a vasút...

Gajdos marokra fogta a kormányt, Kamuti fizetett. Vonat éjfél tájt indul, éhesek is voltak, kocsma pedig megint közel esett.

— Bemönnyünk? — kérdezte szokás szerint Kamuti. Gajdos nem ellenezte.

— Hát a biciklivel mi lögyön? — kérdezte Kamuti.

Tanakodtak s végül takaros darab zsinég került elő a zsebből, jól odakötötték a masinát egy fához. Aztán be mentek.

— Pincér! Pergöltet! Bort! — rendelt Kamuti.

Ettek, azután ittak. Aztán újra ittak s fogyott a bor. Felburjándzott bennük a pusztai keserűség, meg a temételen sok pesti méreg, belekurjantottak hát a csendbe. És megpendült a sarokban a cimbalom...

Végkép nekiveszekedtek. Az ő borukat itta az egész kocsmá.

siktól, a Sütő által megnevezettekből, veszem ki a többit és figyelni is fogom őket. „Maguknak csak azért mondta, hogy Pók a neve, hogy befonhassa magukat. Többet ne hagyja ám magát befogni Sütő barátom. Is-ten vele.”

Oktató: A kikérdezést ügyesen végezte Csele törm., eljárásával egyetértek. A kikérdezendőnek a jól értesültségét, a biztos tudását kell kétségbevonni, az igazságában való kételkedésre ő szolgáltatott bizonyítékot arra, mit egyenes kérdésekre meg nem mondana, elhallgatott volna.

Sok esetben előfordul, hogy egy bűncselekményről értesíti valaki a járőrt, hogy azt hallotta, nem tudja kitől. Ezzel a legtöbb járőr megalégszik, nyomozásba kezd, de tanukat nem tud az esetre kapni. Ha azonban a járőr az értesítéskor kételkedett volna az eset megtörténtében, az értesítő szavahihetőségében, akkor az értesítő tanukra is hivatkozott volna, esetleg megmondja, hogy igazságát bebizonyítsa, hogy ő maga észlelte a cselekményt; ebből és abból következtetett a cselekményre. Ily adatok mellett már eredményre vezethet a nyomozás, emellett senki sem sejtí még, hogy honnan tudok mindent. Kérdezősködéseimmel nekem kell mindig a kert felől kerülni, hogy a menekülő hamisságot szembe kapjam.

Egy egyszerű napszámos ember magatartásának megfigyelése egy izgató személyének megállapítására, megfigyelhetésére és leleplezésére, ártalmatlanná tételére vezethet. Az izgató további munkáját az így felvilágosított egyszerű ember fogja már megnehezíteni, a csendőr munkáját pedig könnyíteni.

— Sze-szerőtjük mink a pe-pestieköt... — csuklott Kamuti, miközben összelekezzett egy sportsapkás fiatal-emberrel...

Szép multság volt. Olyan zenebonát csaptak, hogy Füzesen se jobbat.

Éjféltajt azonban észrevették, hogy magukra maradtak.

— Leittuk őket sógor! — verte a mellét Gajdos...

Mikor aztán fizetésre került volna a sor, Kamuti hiába kotorászott a zsebében. Eltűnt onnan a buksza. El az óra is. A Gajdos órája szintén, de még a tarisznyák is eltűntek. Pedig azokban volt a Zsuzsi kendője, meg a pipa...

— Mőgloptak! — hördült fel Kamuti s veszekedett dühében felragadta a márványasztalt. De aztán letette, mert nem volt kihez csapnia. A személyzet szétfutott...

Megint rendőrnek kellett eligazítania a dolgot. Kinnyomozta, hogy a bicikli a mulatozó atyafiaké, így aztán meg tudtak egyezni a főpincérrel. A multság fejében ott maradt a bicikli, ellenben pénzt kaptak útiköltségre hazáig...

Mikor a vonat elindult velük, Gajdos megszólalt:

— Mönnyibe van az ócsó bicikli sógor?

Kamuti esztelen haragra gerjedt, de megint túrtöztette magát. Majd csak otthon csapja agyon a laci-betyárt. Hegyibe az ásóval, aztán beletapos a gyomrába...

Reggelre azonban kialudta magát s még ő kezdte a barátkozást:

— Jó, hogy így esött! Most jut eszömbé, hogy vonaton el se hozhattuk volna a biciklit...

— Az ám! — mondta Gajdos és a homlokára ütött.

— Azér kendbe is van értelöm...

— Van, van, de azér csak süjvedjön el az a Pest...

Leseredmények.

I.

1925-ben a *-i őrsön teljesítettem szolgálatot. Az őrsállomás a magyar-román határszélen van, ezért a szolgálati előírásnál az őrzárati lapból a les előírása ki sem maradhatott.

1925 szeptember 29-én 14 órakor a II. számú őrzárati leportyázására indultam néhai Berthóti Zoltán csendőrrel. Az őrzárati lap a román határt érintette, ezért őrsparancsnokom a határhoz közel levő Kiscserepes tanya közelében egy órai lest írt elő.

A Kiscserepes tanyához érkeve, annak környékét alaposan szemrevételeztük s ennek alapján lesállásunkat a tanyától északkeleti irányban levő Kutas patak padló-szerű átjárójánál tartottuk meg. Ezt a helyet azért választottuk, mert a határral párhuzamosan folyó patak-nak csak itt volt átjárója s így arra gondoltunk, hogy aki a határon át akar menni, az csak ezen az átjárón jön, mert a patak 3—4 méter széles és 2 méter mély medrén másutt átmenni nem lehetett.

A lest pontosan 21 órakor kezdtük meg s a legnagyobb csendben, lélekzetünket is visszafojtva, a legteljesebb odaadással figyeltünk. Az idő őszi, az ég felhős volt s csak néha-néha bujt elő a hold és világította meg az átjáró környékét. Lassankint az eső is szitálni kezdett, teljes sötétségben figyeltünk tovább. Az idő lassan telt s bár bajtársam harctéri sebesülése következtében a nedves időben való hosszabb álldogálástól kezdte magát rosszul érezni, becsülettel álltunk őrhelyünkön.

Az előírt les végé felé jártunk már, amikor egy emberi alakot láttam batyuval közeledni. A lélekzetem is elállt örömben, hogy most itt a kitartás eredménye. Rögtön felhívtam rá bajtársam figyelmét is, azután fokozott odaadással figyeltük és vártuk a történendőket.

A batus ember előbb lement a patak medrébe s megpróbált azon átmenni, de ez nem sikerült s akkor a padló felé jött. Sötét volt, nem láthatott bennünket. Természetesen nagy volt a meglepetése, mikor megállásra szólítottam fel. Úgy megijedt, hogy a batyuját a földre ejtette s mire felocsúdott, már meg is motoztuk és a gyanús csomag holszerzésére vonatkozólag megkérdeztük. Miután azt kellőleg igazolni nem tudta, őrizet alá vettük s az őrzárati leportyázását megszakítva, az őrsállomásra kísértük.

Az őrsre való bevonulásunk közben az őrsállomáson az éjjeli őrkötől értesültünk, hogy Csapó Imre *-i lakos, cipész összes ruhaneműjeit — közte a vőlegényi ruháját és az arájától ajándékba kapott aranyóráját és láncát — ellopták.

Az elloptott dolgok értéke kb. 7.900.000 koronát tett ki s eredményes szolgálatunk feletti örömnél csak a káros cipész öröme volt nagyobb.

Ez volt az első eredményes lesállásom, szárnyparancsnokom kihallgatáson mindkettőnket megdicsért.

Molnár Bertalan törzsőrmester
(Debrecen).

*

Molnár törzsőrmester azt írja, hogy határszéli őrsről lévén szó, a les előírása a szolgálati lapból ki sem maradhatott. Ez azt jelenti, hogy lestartásra minden járőr parancsot kapott s hogy a les már rendszerré vált. Természetesen azonban, hogy a lestartás gyakorisága határszélen és belterületen is az őrkötlet viszonyaitól függ. Van olyan nyugodt, félreeső körtlet, amelyben les nélkül is könnyű szemmel tartani az embereket és az ese-

ményeket, itt kevesebb szükség van lesre, mint mozgalmas, vagy éppen különleges helyzetű örskörletben.

Helyes, hogy határszéli örsön gyakoribb a les, mint más örsön.

Nem szabad azonban a rendszerességet a gépiességgel összetéveszteni. A rendszer egyben a tudatosságot is jelenti, a gépiesség azonban gondolkodás nélkül, önmagától mozgó valami. A lestartásnál éppen az a legfőbb hiba, ha gondolkodás nélkül, gépiesen írjuk elő.

Ha tehát úgy van azon az örsön, amint Molnár törzsörmeister írja, akkor ott a lesállás nem rendszeres, hanem gépies. Majdnem elképzelhetetlen ugyanis, hogy kivétel nélkül minden szolgálatban leelőírásra okot, céltudatos alapot lehessen találni. Legalább is közbiztonsági szempontból nem. Természetes, hogy maga a határszél a lestartásnak bizonyos szaporaságát megköveteli, minden egyes szolgálata kiterjedő gépies lesre azonban ez sem ok.

Maga a leírt les azonban céltudatos volt, mert a járőr kiválasztotta a terepnek azt a pontját, ahol legtöbb kilátása volt az eredményre.

II.

1932 november 12-én virradóra Velki János csömöri lakos zártlan tyukókjából ismeretlen tettesek 23 tyukot 45 P értékben elloptak.

A tettesek kézrekerítése végett az örs minden tagja minden irányban nyomozott, de eredményt elérni nem sikerült.

Alig, hogy a járőrök bevonultak, 10 tyukot és 2 libát loptak el 30 P értékben egy másik házból, egy harmadikból pedig 3 tyukot vittek el 6 P értékben.

Még be sem vonultak az újból kiküldött járőrök, éjszakáról-éjszakára mind újabb baromfilopások történetek sorozatosan.

Képzeltető, micsoda lelkiállapotot idéztek elő az örs tagjai között ezek a sorozatos lopások. Egyik szolgálatból bevonultunk, csak annyit időztünk az örsön, hogy magunkat és szerelvényünket nagyjából rendbeszedjük, máris újabb szolgálatba indultunk, de eredmény nem volt. Lest les követett, minden éjjel 2—3 járőr volt talpon.

Ugyanebben az időben Cinkotáról, Nagytarcsáról, Kistarcsáról, Kerepesről és Fótról is éppen olyan eredményesen lopták a baromfit, mint tőlünk. A nyomozás ezeken az örsökön sem volt eredményes.

Egy alkalommal összefogtunk a cinkotai és kerepesi örsökkel, a Rákosszentmihály és Rákospalota felől jövő minden útvonalat alkalmas helyen elzártunk. Az első elzárás alkalmával a baromfitolvajokat észre is vette az egyik járőr, de azok a náluk levő 34 tyukot eldobták és a sötétség leple alatt, a sűrű, bozótos helyen eltűntek.

Az útelzárást egyideig együttesen folytattuk, de mert eredmény nem volt, a lopások tovább mentek, mind egyik örs a maga bajaival törődött.

Minden éjjel helyi ügyeletet vezényeltem leszel egybekötve, magam pedig minden helyi járőrt ellenőriztem és szintén lestem.

Igy volt 1933 április 3-án este is, midőn Horváth Lajos I. örmestert és Pozsgai (Práger) Gáspár csendőrt vezényeltem helyi ügyeleti szolgálatba, les előírásával, magam pedig Pálfalvi Lőrinc csendőrral ellenőrző szolgálatot tartottam.

A község egy részét már leportyáztam s éppen a laktanya körül akartam körülnézni, mikor erős „állj!” kiáltást hallottam s a kiáltás megismétlődött. Azonnal abba az irányba mentem, ahol a járőrnek a lest előírtam.

Útközben a járőrrel találkozva, a járőrvezető örömmel jelentette, hogy megvan a tolvaj. A les során érte tetten és azután alapos futás után elfogta.

A lest ½22 órakor kezdte meg. Alig, hogy elhelyezkedett, észrevette, hogy a Kálvária hegy felől a fák között két ember csendben és óvatosan közeledik s éppen annak a háznak a kertje felé tart, amelyik mellett a járőr lesben állott. Mikor a járőr közelébe értek, a járőr tagjai látták, hogy nem helybeliek s hogy a hátukon üres zsák van. A két idegen a járőr közelében megállt, úgy látszott, hogy tájékozódni, vagy figyelnek. 10—15 percig tartott a figyelésük, azután annak a háznak a kertjébe hatoltak be, ahol a járőr állt.

A járőr most már tisztában volt vele, hogy tolvajokkal áll szemben, hagyta tehát őket a kerten át az udvarba menni, hogy azután ott, esetleg a cselekmény elkövetésén érhesse őket. A járőr hason csúszva, a kerítés mellett nyomuit utánuk.

Mikor a tolvajok a tyukókat próbálták kinyitni, a járőr tagjai felugrottak és el akarták fogni őket. De azok sem voltak restek, a kerítésen átugorva elfutottak. A járőr utánuk. Hosszú üldözés után egyiket sikerült a járőrvezetőnek elfognia, a másik elmenekült.

Csömörön 10, Cinkotán 6, Nagytarcsán 2, Kerepesen 2, Kistarcsán 1, Fóton 1, Taksonyban 3, Dunakeszin 3, Rákosszentmihályon 6, Csillaghegyen 3, Alsórákosréten 2, Nagykovácsin 1, Dudakeszin 3, Budaörsön 3, Bp. Zuglón 3, Maglódon 3, Vecsésen 1, Üllön 1, Dunaharaszton 2, Dunakisvársányban 1, Taksonyban 1, összesen 58 rendbeli baromfi-, ruha-, kerékpár-, sertéshús-, óra-, edény- és pénzlopási esetet bizonyítottunk rá 5 gyanúsítottára.

A kir. törvényszék összesen 61 bűncselekmény miatt ítélte el a gyanúsítottakat igen súlyosan — 3, 4 évi szigorított dologház, 1 évi és 10 hónapi börtön, 1 évi és 3 hónapi börtön, 1 évi börtön, az orgazdákknak: 3 és 4 hónapi fogház. Más örsök is kiderítettek rájuk bűncselekményeket, melyekről mi nem tudunk.

Az ítéletet a pestvidéki kir. törvényszék B. IV. 4475/1933/11. szám alatt hozta meg, jogerős.

Szakonyi József tiszthelyettes
(Csömör).

*

Ebben a lessorozatban megvolt a céltudatosság és a kitartás. Sok apró lopás történt, ezek nyomozása pedig tudvalevőleg sokszor nehezebb akár némelyik gyilkos ág nyomozásánál is. Csak a károsult bosszankodik, hogy fogynak a tyukjai, egyébként különösebb érdeklődést az ilyen lopások nem keltenek, valamirevaló helyszín- és bűnjel nem maradt a tettes után, baromfit értékesíteni feltűnést nélkül lehet, a nyomozáshoz tehát határozott alapot és irányt legtöbbször nehéz találni.

Ilyenkor segíthet s mint látjuk, segít is, a les. De csak akkor, ha az folytatólagos, nagyobb szünetek nélküli, mint az előbb leírt esetben volt minden éjszaka. Ilyen figyelés mellett a tolvajoknak rajta kell veszténiük, vagy legalább is azt érzük el, hogy megneszelik a fokozott csendőrségi figyelőmunkát és a lopások elmaradnak. Azt pedig tudjuk, hogy egy lopás megelőzése szebb közbiztonsági eredmény, mint kettőnek a kiderítése. Ha pedig a kitartó, lankadatlan les olyan szép eredményt is hoz, mint a csömöri örsön, ebből világosan kiténik, hogy a lest egyáltalában nem tekinthetjük szolgálatunk jelentéktelen s mintegy éppenhogy előírt mellékes részletének. Ellenkezőleg: nagyon is fontos és hasznos eszköz számunkra, ha nem hanyagoljuk el és okszerűen élni is tudunk vele.

Az osztrák csendőrség az 1934. februári forradalom alatt.

Írták: **OLCHVÁRY-MILVIUS ATTILA** és
vitéz **RIDEGH (CAMERLE) RAJMOND** őrnagyok.
(Befejező közlemény.)

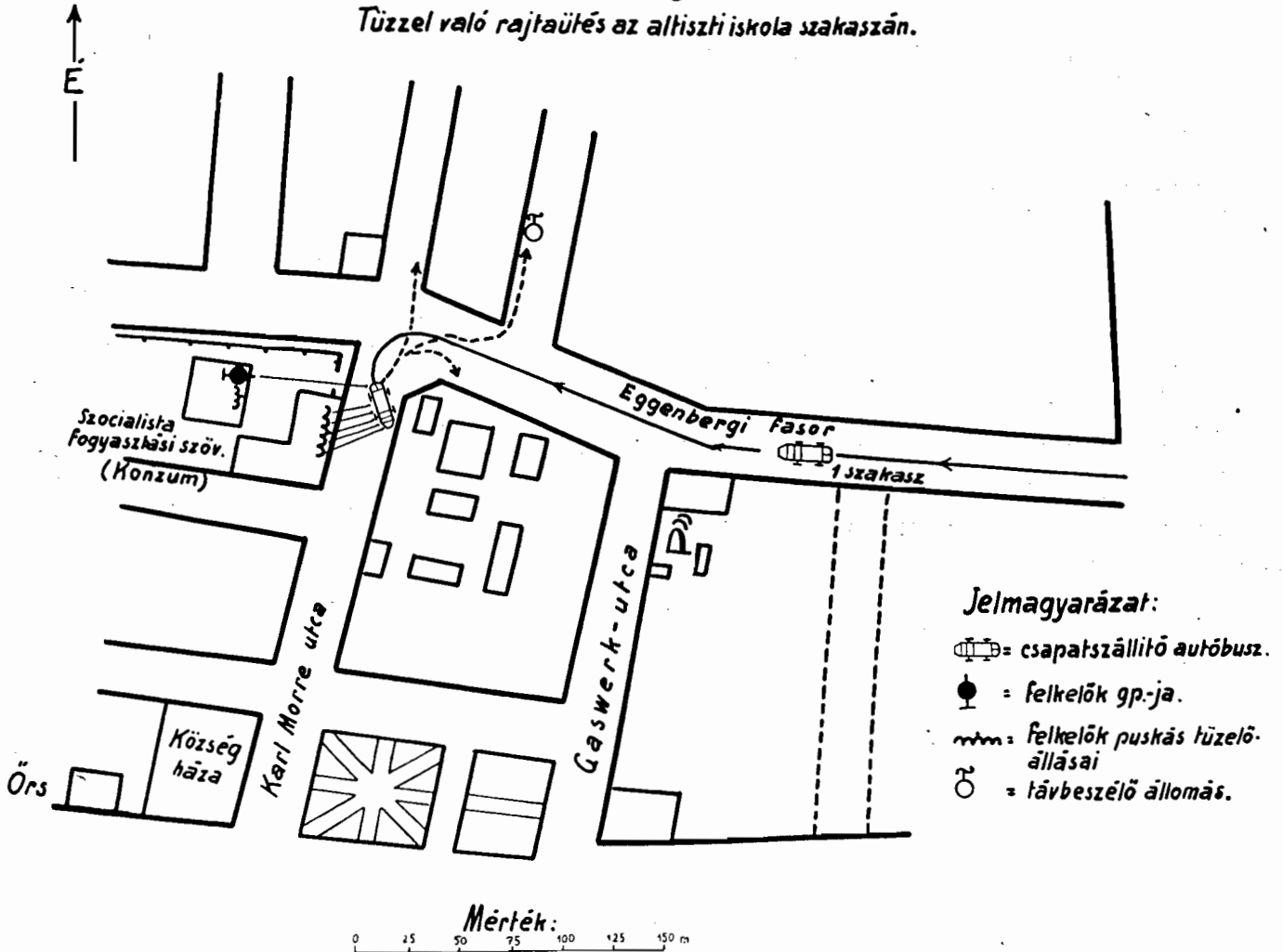
A szakasz megmaradt része a rangidős altiszt parancsnoksága alatt befészkelte magát a környék fedezéket nyújtó pontjaira és onnan tüzharcot folytatott. Egy járőrt a pa-

a vak rémület (pánik) vett volna erőt és szétfutott volna. 17 óra tájban megérkezett a szövetségi hadsereg egy vadászszázada 1 géppuskás szakasszal. A 19 főre leolvadt csendőrszakasz visszavonulva, egyideig a század hátát biztosította, majd 1-óra után bevonult Grazba.

A vadászszázad géppuskatámogatással azonnal támadást intézett a szocialista fogyasztási szervezet ellen. A támadást — mivel veszteségekkel járt és eredményre nem nyújtott kilátást — a századparancsnok beszüntette. Az éj folyamán további 2 század és egy lövegszakasz érke-

Eggenberg.

Tüzzel való rajtaütés az altishti iskola szakaszán.



rancsnok a legközelebbi telefonállomásra küldött, hogy a történeteket távbeszélőn Grazba jelentse és segítséget kérjen.

A tüzzel való rajtaütés, a parancsnok elvesztése és a pillanatok alatt elszenvedett szörnyű veszteségek (40 százalék) súlyos erkölcsi romboló hatást tettek a szakasz legénységére. Ezt főleg az bizonyítja, hogy a szakasz az eredetileg kitűzött cél elérését, vagyis az örsre való eljutást, meg sem kísérelte. Ez a megállapítás nem akar hátrányos kritika lenni, csupán a tüzzel való rajtaütés hatására akarunk rámutatni.

Az altishti iskola igen nehéz helyzetben, parancsnok nélkül maradt. A súlyos lelki megrázkódtatáson átesett legénység mégsem rebent szét, hanem lábát megvetve — mint egység — azonnal felvette a tüzharcot, tanúságot téve ezzel katonai erényeiről. Minden dicséretet megérdemel. Kevésbé fegyelmezett és nem eléggé bátor legénységen

zett. Az utóbbi támogatása mellett a zászlóalj a Konsumot és a környező egyéb épületeket elfoglalta.

13-án hajnalban és délelőtt azután a szövetségi hadsereg alakulatai egész Eggenbergben helyreállították a rendet.

A grazi altishti iskola szakaszának a tragikus sorsából azt a tanulságot vonhatjuk le, hogy a felderítés és biztosítás elmulasztása mindig megbosszulja magát, továbbá, hogy olyan helyeken, ahol ellenséges tüzhatás várható, a csapatot nem szabad gépkocsin szállítani. A csapat kellő időben hagyja el a gépkocsikat és útját biztosított gyalogmenetben folytassa.

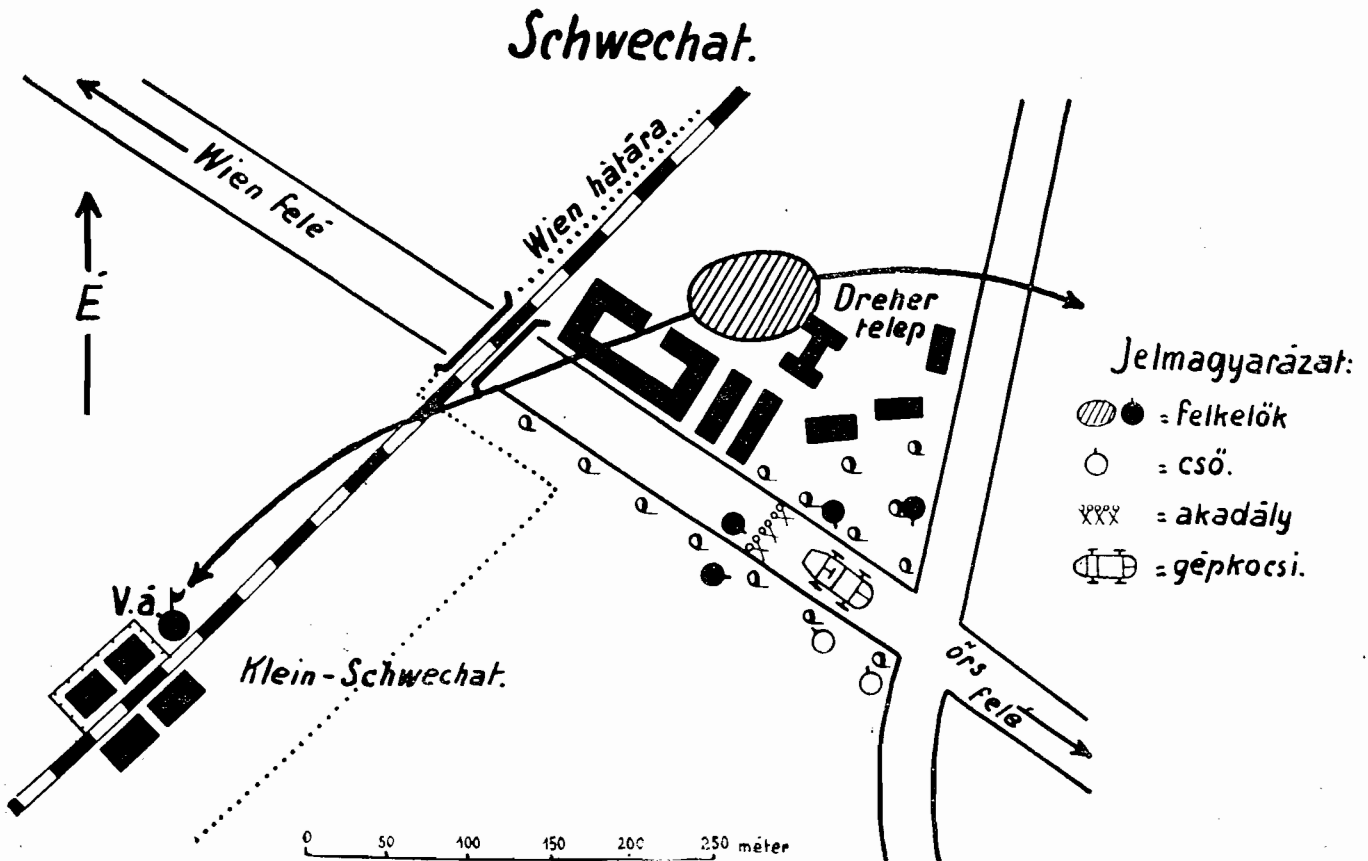
Schwechat.

1934. évi február 12-én 19 órakor a rothneusiedeli csendőrörs egy járőre bérautón beszállította a neusiedeli



Eggenberg: gránáthatás a Konsum épületének a padlásán.

Eggenberg: gránáttalálatok a Gaswerk és Karl Morre-utca közötti háztömb egyik épületén. Balra, a háttérben, a fogyasztási szövetkezet épülete.





Eggenberg: gránáthatások.

vörös védőszövetség parancsnokát és az oberlaai helyi szervezet elnökét a schwechati kerületi bírósághoz.

Visszafelé jövet, az utat még Schwechatban, a Wienerstrassen üres sörshordókkal eltorlaszolja találták, melyeket a felkelők a Dreher sörgyár szomszédos hordólerakatából vettek. A lassító gépkocsit a torlasz és az útmenti fák mögött rejtőzködő felkelők tűz alá vették. Az autóból először a járóvezető ugrott ki, az út déli szélén álló egyik felkelő rálőtt, a lövés azonban nem talált. Egy másik felkelő az út északi széléről a gépkocsi vezetőjét vette célba, a lövés annak jobb alsókarját szétroncsolta. Egy felkelő közvetlen közélről a még autón levő járórtársra akart tüzelni, de ez a lövést az ablakon keresztül fegyverével elhárította. Mikor a kocsiból a járórtárs is kiugrott, balról ő is kapott lövéseket, mire mindkét csendőr viszonzta a tüzet. A felkelők erre a gyár épületei felé futottak vissza. A támadók eltűnése után a csendőrök váratlanul erős tüzet kaptak a hordólerakatból. A tüzet a fák mögött fedezve, kb. 30 percen keresztül oly eredményesen viszonzták, hogy a felkelők egy része keletnek Schwechat felé, a másik, nagyobb része pedig Wien határa felé menekült. A járó utóbbi menekülőket üldözőbe vette és Klein-Schwechat vasútállomásig üldözte, ahol a felkelők a sötétség leple alatt eltűntek. Időközben a súlyosan sebesült soffőr is elhajtott Schwechatra.

A járó ezután átkutatta a küzdőteret. A Dreher-telep építményei között két halott és egy súlyosan sebesült felkelőre bukkant. Az egyik halott egy schwechati nagyüzem üzemi tanácsosa volt, kinél egy Walter-pisztolyt és 58 darab hozzávaló töltényt találtak, a másik halottnál fegyver nem volt, azt társai valószínűleg magukkal vitték.

E harcban a járó lélekjelenlétének és jól célzott tüze-

nek volt köszönhető, hogy a felkelők, bár számszerűleg sokszoros túlsúlyban voltak s fedezékek mögül, lesből tüzelhettek a fedetlen járórra, mégis menekülésre kényszerültek.

A csatározás zajára Schwechatban a védőszövetség tagjai fegyverre kaptak és a városban lövöldözni kezdtek. A schwechati őrs 20 óra 45 perckor távbeszélőn jeleltést tett Wienbe az országos csendőrparancsnokságnak és segítséget kért azzal, hogy saját erejével nem tudja a felkelőket fékmentartani.

Alsó-Ausztria országos csendőrparancsnoksága a wieni csendőrkiegészítő osztag két, harminc-harminc főből álló szakaszát és 2 géppuskát indított útba Schwechatra 2 csapatzállító gépkocsin. A különítmény Schwechat előtt leszállt a gépkocsikról és gyalog, biztosított menetben hatolt a városba, eltávolította az utcákon emelt barrikádokat, átkutatta a tekintetbe jöhető épületeket és így a rendet helyreállította. Harcra nem került a sor.

Utólag derült ki, hogy a felkelők Schwechatban nagyobb arányú megmozdulást vettek tervbe. Hogy nagyobb rendbontásra nem került a sor, elsősorban a rothneusiedeli járó elszánt és kemény magatartásának, valamint a wieni különítmény gyors megjelenésének volt köszönhető.

Neumödling.

Február 13-án, a délutáni órákban a neumödlingi őrs egyik 2 főből álló járőre a községben való portyázás közben arról értesült, hogy a köztársasági védőszövetség tagjai a gyermekotthonban gyülekeznek és fegyverkeznek. A járó azonnal a gyermekotthonba ment, behatolt az otthon nagytermébe, ahol a felkelők éppen a fegyverek és a lőszer szétosztásával foglalatostkodtak. A járó a terem egyik bejára-

tánál lövésre kész puskával erélyesen felszólította a felkelőket a fegyverek letételére, mire a benntartózkodók a fegyvereket eldobva, ajtókon, ablakokon keresztül elmenekültek.

A gyermekotthon kettős famennyezete közötti ürben 400 puská volt elrejtve. 150 felkelő egy-egy puskával már a járőr megjelenése előtt felfegyverkezett és eltávozott, a hátralevő 250 darab fegyver kiosztására azonban a járőr erélyes fellépése következtében már nem került a sor. A járőr a gyermekotthonból távbeszélőn jelentést tett az őrsparancsnoknak, aki a gyermekotthon megszállására és a fegyverkészlet őrzésére védőrelegénységet vezényelt ki. A védőrelegénységet mindjárt a lefoglalt fegyver- és lőszerkészletből szerelték fel a helyszínre.

A járőr erélyes és bátor fellépésének volt köszönhető, hogy a neumödlingi felkelők zöme nem juthatott fegyverhez és így a karhatalomnak csupán 150 fegyveres felkelővel kellett számolnia, akiket ez, a kezdet kezdetén bekövetkezett, számításba nem vett balsiker egyébként is lehűtött. A 150 fegyveres felkelő befészkelte ugyan magát az úgynevezett szakszervezeti házakba és onnan lövöldözött is, a házaknak a karhatalom részéről való megtámadására azonban már nem került sor, mert arra — az egyébként valótlani — hírre, hogy tüzérsg jön, állásaikat másnap hajnal előtt kiürítve, kelet felé elmenekültek. A felkelőket később a menekülési irányukban fekvő, védőrökkel megerősített biedermandsdorfi és laxenburgi őrsök összefogdosták és lefegyverezték.

Nettingsdorf.

1934 február 12-én a felsőausztriai Nettingsdorf egyik házában a köztársasági védőszövetség számos tagja gyülekezett. A helybeli „Heimwehr”-tagozat vezetője a házban körül akart nézni. Belépett a házba, hol azonban egy Buttinger nevű szocialista vadászpuskával agyonlőtte.

Mikor ezt az őrsparancsnok megtudta, 2 csendőrrel azonnal a helyszínre sietett. Buttinger akkorra már a ház első emeleti helyiségeibe zárkózott, a többi védőszövetségbeli emberek pedig eltűntek.

Az őrsparancsnok felszólította Buttingert, hogy a konyhaajtót nyissa ki. Buttinger kijelentette, hogy önkézevel véget vet életének. Végül mégis kinyitotta a konyhaajtót, de sörétes puskából egy lövést tett, amely az ajtó előtt célratartott puskával álló egyik csendőrt jobb felsőkarján megsebesítette. Ezután Buttinger vad lövöldözésbe kezdett. Lövöldözött a konyhaajtóból, a hálószoza ablakából, tűz alatt tartotta a lépcsőházat és az utcát.

Az őrsparancsnok, mivel a vadul lövöldöző emberhez sehogy sem lehetett hozzáférni, a linzi csendőrkiegészítő osztagtól kért segítséget, ahonnan géppuskát küldtek ki. A géppuska tűz alá vette a házat, de Buttinger jól fedezte magát, hol ebből, hol abból az ablakból tüzelt tovább. A megadásra vonatkozó ismételt felszólításokat nem vette figyelembe.

Erre a csendőrök elhatározták, hogy kifüstölik Buttingert. Füstgerjesztés közben a szalmatető tüzet fogott, a ház percek alatt lángokban állt. Buttinger ekkor a tüzelést beszüntette. Az őrsparancsnok behatolt a konyhába és villamos zseblámpával bevilágított a hálószobába. Buttinger — ki az ajtó mögött állt — azonnal tüzelt és az őrsparancsnok jobb kezét keresztüllötte. Ezután megint tovább lövöldözött.

A csendőrök erre kivonultak az égő házból.

A tűz nemsokára elhamvadt, a ház leégett. Buttingert szénné égett állapotban találták meg. Mellette egy kétsővű vadászpuska, egy Manlicher-puska és egy Mauser Flobert-puska csövei heverték, a faalkatrészek elégték.

Ezt az esetet azért írtuk le, mert jellemző, hogy a ve-

zetőiktől félrevezetett, fanatizált egyes felkelők milyen hihetetlen szívóssággal és halálmegvetéssel harcoltak.

*

A részletesen ismertetett küzdelmeken kívül az osztrák csendőrségnek még a következő harcai voltak: Alsó-Ausztriában: *St.-Pöltenben*, ahol a csendőrség a védőralakulatokkal és a szövetségi hadsereggel együttesen napokon keresztül védelmezte a várost a felkelők támadásai ellen, — *Stammersdorf-Grossjedlersdorfnál*, ahol egy csendőralezredes parancsnoksága alatt csendőralakulatokból, egy utászszázadból és egy lövegszakaszból álló különítmény február 14-én északi beavatkozással járult hozzá a floridsdorfi felkelők szívós ellenállásának végleges letéréséhez —, továbbá *Liesingben* és végül a *March-mezőn fekvő Siedhichfürtanynya* közelében, ahol február 14-én a *strasshofi* őrs a Grossjedlersdorfból elmenekült, felfegyverkezett és a cseh határ felé igyekvő felkelők egyik csoportjával vívott harcban egy halottat veszített.

Felső-Ausztriában: *Linz* városában, ahol egy csendőr is elesett, továbbá *Ternitzben*, *Steyrben* és *Attmang-Puchheimben*.

Tirolban: *Wörgl* községben 1 súlyos sebesülttel.

Stájerországban: *Leoben* környékén, *Donawitzban*, *St. Michaelben*, *Zeltwegben*, *St. Peter-Freiensteinben*, *Trofaiachban*, *Niklasdorfbán* és *Seegrabenben* voltak harcok. *St. Michael* és *St. Peter-Freienstein* 1—1 csendőr hősi halottba került.

A februári forradalmi harcok folyamán február 12-étől 15-éig az osztrák csendőrség összesen 12 halottat (köztük 1 tisztet) és 22 sebesültet (köztük 1 tisztet) veszített.

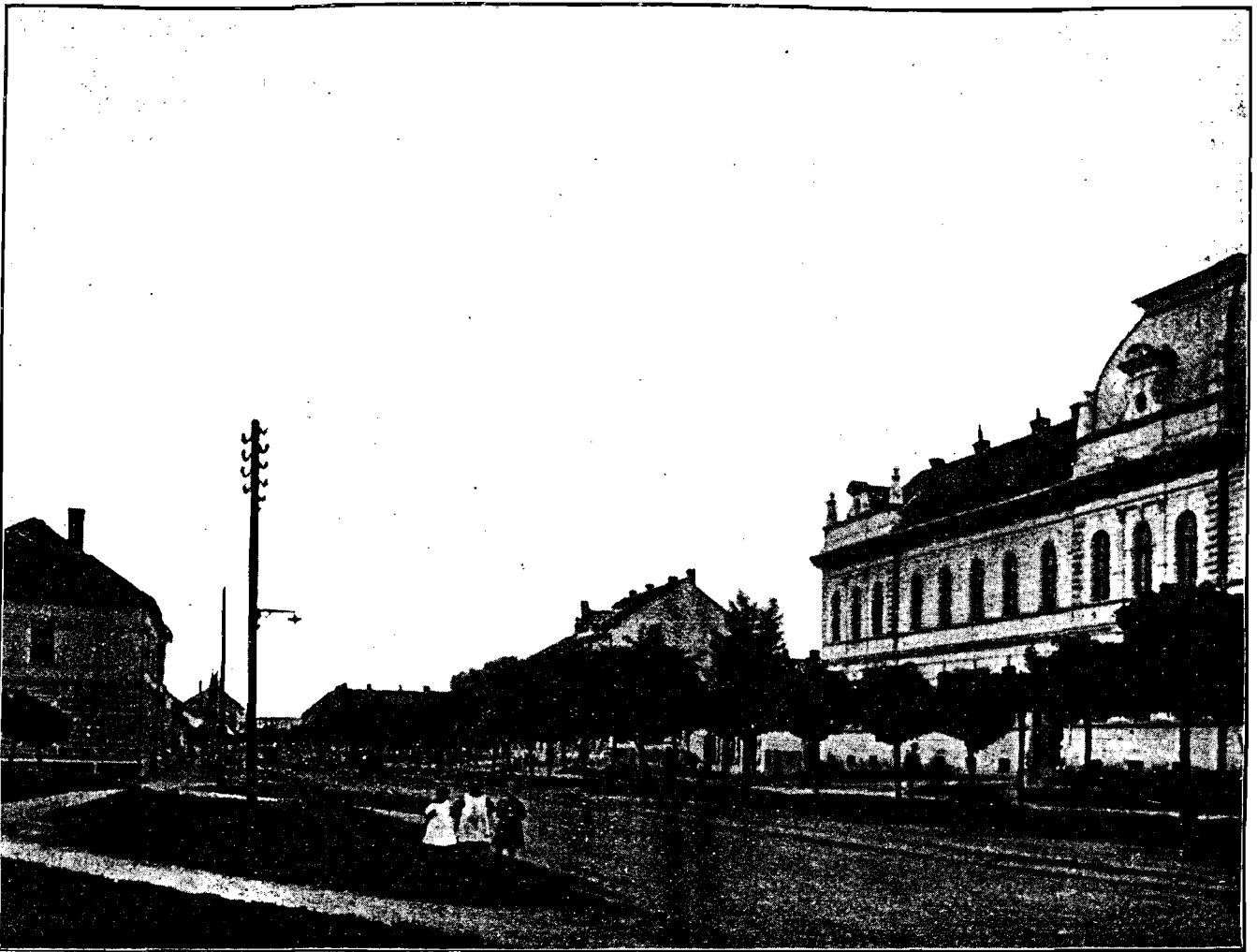
A tulajdonképpeni harcselekményeken kívül a forradalom leküzdése és felszámolása egyéb megerősítő szolgálati teendők egész sorozatát rótták a csendőrségre. A feladatnak tiszték és legénység csupán erejük végső megfeszítésével és a teljesre fokozott önmegtadással tudtak megfelelni. Február 12-től 17—18-ig a csendőrkiegészítő osztagok és az összpontosított egységek — úgynevezett riadószakaszok — majdnem állandóan külszolgálatban voltak. A harcselekményeken kívül tereprészek átkutatása, vagy lezárása, torlaszok elhárítása, fogolykísérés, fogolyörzés, fegyverkészletek utáni kutatás, őrizetbevett fegyver- és lőszerkészletek biztonságba helyezése voltak azok a feladatok, melyeket a csendőrségnek — legtöbbször több, egymástól távolos helyen, egyidőben, vagy legalábbis rövid egymásutánban — kellett foganatosítania.

A feladatok ilyen tömegének megoldására a csendőrséget szilárd fegyelmű, jó kiképzésű és szellemén kívül az őrsőknek védőrökkel való megerősítése, továbbá a gépkocsinak csapatszállításra való legmesszebbmenő igénybevétele képesítette.

A védőrök igen jól megállták a helyüket a harcban is, de főleg azáltal nyújtottak nélkülözhetetlen támogatást a csendőrségnek, hogy azt számos, erőket lekötő és időtrábló szolgálati teendőtől, mint például: fogolyörzés, fogolykísérés, mőtárgyak őrzése, elfoglalt épületek megszállása, stb. — tehermentesítették.

A gépkocsiszállítás kíméli a csapat erejét, ezenkívül gyorsaságánál fogva úgyszólván megsokszorozza a rendelkezésre álló erőket. Ha valahol baj volt, a csendőrkiegészítő osztag egy vagy két szakasza, vagy valamelyik összpontosított riadószakasz gépkocsin sietett a helyszínre. Feladatának megoldása közben vagy után gyakran még ottérte az újabb parancs, mely a következő alkalmazási helyére irányította.

A gépkocsiszállításra vonatkozólag jellemző példát szolgáltat a wieni csendőrkiegészítő osztag alkalmazása,



Anit vissza kell szereznünk: Felsőőr.

számra német eredetű, 7.65-ös kaliberű Walter és Ortgies Patent pisztolyokat (Deutsche Werke A. G., Werk Erfurt). Wienben a felkelőknél néhány legmodernebb Mauser-pisztolyt is találtak, melyek sorozattűz leadására is be vannak rendezve (D. R. P. és A. P. Waffnenfabrik Mauser. Oberndorf R. Neckar).

A robbantótestek közül tízezerszámra gyártottak úgynevezett kenőperselyeket. Az öntöttvasból vagy rézből készült, valami robbanószerrel töltött kenőpersely lecsavarható, átfúrt fejrészen 3 cm hosszú angol gyújtószinórt vezettek keresztül, melynek külső végét foszforos gyújtóanyagba mártották és utána viaszréteggel bevonták. A kézigránát gyújtása igen egyszerűen történt úgy, hogy a foszforos véget, akár a gyufát, valamely érdes felülethez dörzsölték. E kézigránátokat rövid gyújtási idejük (3 másodperc) miatt leginkább emeleti ablakokból való lehajtásra használták, általában azonban a felkelők idegenkedtek tőlük. A felkelőknek ezenkívül henger alakú fémhüvelyekből, alumíniumból készült, tábori kulacs alakú robbantótestek, valamint katonai nyeles kézigránátjaik is voltak. A saját gyártású kézigránátok robbanóanyaga ammonit, káliumchlorát, lydit, dynamon vagy ekrazit volt. Rudolfsheimban ammonit-patronokat alkalmaztak gyújtószinórral. Schwechatban 10 ládában szénportesteket és folyékony levegőt találtak hozzávaló edényekkel. E robbantótestek alkalmazása úgy történt, hogy a széntesteket folyékony levegőben áztatták és azután gyújtószinórral meggyújtották. A rob-

banóanyagokat bányákból szerezték, pl. Linzben a maut-hauseni kőbányából.

A felkelők által használt katonai kézigránát a régi időzített nyeles kézigránát volt 7 cm gyújtószinórral. Az eltérés csupán annyi, hogy a zsíros papírba burkolt robbanótöltet külön volt tárolva.

A kisbű Walther céllövő flóberttel a legtöbb szociáldemokrata tag el volt látva. Ezeket a lakásokon tartották s céllövészere használták, de gépkocsikon, falakon talált becsapódások, egyes sebesülések (eggenbergi őrsparancsnok) tanúsága szerint harcban is alkalmazták. Fegyvertartási engedéllyel a védőszövetség tagjait a vörös városvezetőségek bőven ellátták, egy-egy fegyvertartási engedély 4—5 fegyverre volt kiállítva úgy, hogy egy párttag több embert is felfegyverezhetett. St Pöltenben pl. a felkelés leverése után száz fegyvertartási engedélyt vontak be és ezek mindegyike 1 golyós, 1 sörétes puskára, 1 flóbertre, 1 pisztolyra, 1 revolverre és 1 vadászkésre szólt.

A gyalogsági töltények jelentékeny részénél a lövedék hegye le volt vágva vagy keresztbe be volt vágva s így dum-dum lövedékként hatott.

A rejtett fegyverek és a lőszer igen jól voltak konzerválva, így azok az évek során kifogástalan állapotban maradtak meg. A lőszer és a kézigránátokat leforrasztott bádogtartályokban tették el. A fegyvereket olajos rongyokba burkolva, ládába csomagolva tárolták.

A harceszközök rejtékhelyei többnyire szociáldemokrata intézményekben vagy azok közelében voltak, hogy

szükség esetében azonnal kéznél legyenek. A hatóságok leginkább a következő épületekben találtak elrejtett készleteket: Gyermekebarát otthonokban, Konsumvereinekben, munkásotthonokban, gyárakban, villamosművekben, konyhakerttelepeken, mozgószínházakban, temetőkben, nyomdában, közúti vasúti pályaudvarokon, kórházakban, továbbképző iskolákban, szoc. dem. lövöldekben, stb. Ezenkívül — tekintet nélkül a lakók biztonságára — községi lakóházépületekben, nem exponált szoc. dem. párttagok (jogászok, fogorvosok, stb.) villáiban, a többi lakók tudta nélkül. Előfordult Wien egy községi épületében, hogy a felkelők a felkelés kitörésekor berontottak egy állami nyugdíjas özvegyének lakásába, a meglepett lakástulajdonos szemeláttára félretolták az egyik szekrényt s beörve a falat, a rejtett üregből fegyvert és lőszert vittek ki.

A rejtékhelyet mindig csak két megbízható emberük ismerte. Ennek tulajdonítható, hogy a hatóságok az utolsó években a legszorgosabb kutatások ellenére is csak kevés fegyvert foglalhattak le. Ezt az óvatosságot viszont a felkelők is megsínylették, mert ha a bizalmiak megszöktek, elesetek, vagy a hatóság idő előtt őrizetbe vette őket, a felkelők maguk sem juthattak a fegyverek birtokába. Bruck a. d. Murban pl. a köztársasági védszövetség parancsnoka, Wallisch, maga sem ismerte a rejtékhelyeket, mert a szociáldemokraták számoltak a főembereik időelőtti elfogatásával és részletes kikérdezésével.

A fegyverek és lőszer közelebbi rejtékhelye különböző volt. Vidéken leginkább az épületek kertjeiben, udvaraiban legalább 2 méter mélyen ásták el a fegyvereket. Ha zárt mellékhelyiségekben rejtették el a fegyvereket, igen gyakran betonpadlót vontak a fegyverek fölé. Wienben a Magdalenen-strasseban levő községi rendőrségi lak-tanyában elrejtett fegyverek helyeiről a hatóság idejében megkerítette a tervrajzot. A megjelölt helyeken kettős falak között, valamint betonpadlózat alatt 6 géppuskát, 450 puskát, 18 rakasz töltényt s más hadiszereket találtak. Egyes wieni községi lakóháztelepeknél már az építkezés alkalmával létesítettek titkos üregeket. Ezeket a pincékbe vezető lépcsők első fordulójánál (Bodesten), a magas földszint szintvonalában vájták ki az úttest alá s így ezen rejtett üregeket külső mérésekkel sem lehetett felfedezni. Találtak fegyverkészleteket más egyéb helyeken is, pl. téglá- és homokrakásokba ágyazva, kettős falú mennyezetben, a wienerneustadti moziban az erkély lépcsőfokai alatt, ugyane városban a temető egy kriptájában a halottasház közelében, Rudolfsheimban a falak faburkolata mögött, a linzi ipariskolában a tanári katedra alatt. Wienben a breitenseei közúti vasútállomás épületében a fegyvereket a kettősfalú mennyezetben, míg a lőszert le-ólmozott bádogtartályban talajvízzel telt ciszternában találták meg. Az egyes lakásokban a fegyverek megszokott elrejtési helye a pincékben és kamrákban, a tüzelőanyag-rakásokban és a lisztkészletekben volt.

A fegyverek feltűnés nélküli szállítását a szoc. dem. konsumegyesületek végezték. Hatósági kutatások alkalmával a bálókba csomagolt készleteket árúként tologatták egyik helyről a másikra.

A felkelőktől elkobzott és zsákmányolt fegyver- és lőszer mennyiség jelentékeny volt, e mennyiség azonban a felkelők harceszközeinek a felét sem teszi ki. Ennek oka abban keresendő, hogy a felkelők az elrejtett készleteik egy részét egyes vezetők elfogatása, megszökése miatt maguk sem találták meg s így azok továbbra is rejtve maradtak. További ok, hogy egyes vidékeken és üzemekben a józanabb munkásság nem csatlakozott a felkelőkhöz s így a nekik szánt fegyverkészletek szintén nem

kerültek elő a rejtékhelyekből. Ezenkívül még a felkelés előtt mindenkit kioktattak, hogy a felkelés nemsikerülése esetén a fegyvereket mindenképpen meg kell menteni. Hogy ezt az utasítást betartották, arra számos példa van. Pl. St. Pöltenben a harcban résztvevett fegyvereknek a fele sem került meg. A Bruck a. d. muri harcokban bebizonyítottan 12 géppuska vett részt, mégis csak 4 került kézre, a többi a felkelők magukkal vitték a hegyekbe és elrejtették.

A wieni rendőrség adatai szerint 1934 március elején a Wienben zsákmányolt készlet hozzávetőlegesen a következő volt (ebben nincs bent a szövetségi hadsereg és a védőralakulatok zsákmánya.): 4 gy. ágyú, 61 géppuska, 5000 puska, 1000 revolver, 1500 pisztoly, 3000 kézigránát, 300.000 gyalogsági töltény, 200.000 pisztolytöltény, 2000 rohamsisak és 1200 gyalogsági ásó.

Az osztrák csendőrség a forradalom leküzdése során vívott harcokban bőségesen kivette a részét.

Az összeomlást Ausztriában szélsőséges, balfelé való politikai eltolódás követte. A csendőrség elvesztette eredeti katonai szervezetét, katonai „mintára” szervezett polgári őrtestületté vált. Legénység és tisztek tisztviselőkké és vezető tisztviselőkké vedlettek át, kik nem tettek többé esküt a hadicikkekre. Választójogot kaptak, tagjai lehettek bármely politikai pártnak. Mindez a kormányzatokra hatalmas befolyást gyakorló osztrák szociáldemokraták, más néven austromarxisták befolyására történt, kiknek szemében az állam e kipróbált, fegyelmezett, megbízható pillére szálla volt. A februári forradalom azt igazolta, hogy az osztrák csendőrség a megpróbáltatások idején tradíciójából erőt merítve, katonai erényeiből nem vesztett és maradt az, ami volt. A forradalom alatt az osztrák csendőrség a fegyelem, kötelességtudás és önfeláldozás olyan fényes példáit szolgáltatatta, melyek méltóak múltjához. Mi, kik az osztrák csendőrséggel a világháború előtt évtizedeken át a bűnözés, a világháború alatt pedig a küllellenség ellen szoros együttműködésben, vállalva küzdöttünk, az elismerés félárborca engedett lobogójával, bajtársi melegséggel és a katonahalálnak kijáró tisztelettel gondolunk arra a 12 hősi halottra, kik életüket a februári forradalom alatt a csendőrkötelesség teljesítése közben — a mi jelszavunk szerint: híven becsülettel és vitézül áldozták hazájukért.

Elesett osztrák csendőrbajtársainknak szerény emléket óhajtunk emelni azáltal, hogy neveiket itt megörökítjük: Grass Roland törzsszázados, Höbel János járási felügyelő (alhadnagynak felel meg), Huemer Ferenc, Mayer Sándor, Puschnig János, Schuster Vencel, Stromberger Rudolf, Wieser Hermann körletfelügyelők (törzsőrmesternek megfelelő rendfokozat), Färber József, Gendorfer József csendőrök, Gartler János és Klauer József próbacsendőrök.

A nyeregnyomás és nyereg-törés.

Írta: Dr. MIKECZ BÉLA törzsállatorvos.

Az eröművi behatások közül, melyek miatt különösen a tavaszi és nyári hónapokban igen sok ló válik huzamosabb ideig szolgálatképtelenné, a nyeregnyomás és törés azok a bántalmak, melyek felismerése és az ellenük való védekezés különös figyelmet érdemel.

Mi a nyereg-törés? Zúzódás a nyereg helyén a gerincoszloptól két oldalt, zúzódás a maron, a mar feletti nyálkától gyulladása, a gerincoszlop feletti bőr nyomása, mind-



Egy kis pihenő.

ezek következtében előállott heveny gyulladás, vérzések, elhalások, különböző geszedési folyamatok, melyek miatt a gerincvelő gyulladása és következményesen vérmérgezés vagy genyvérűség is állhat be.

Okai lehetnek: a lovas, a nyereg és a ló.

A lovas akkor oka a nyeregyomásnak és nyeregtörésnek, ha a pokrócot gyűrötten, hanyagul összehajtva helyezi a nyereg alá, nem tartja a pokrócot tisztán, kérgesedni hagyja és így nyergel rá. Nem húzza fel azt a mar felett jó magasan a nyeregkamrába. Nem vizsgálja át a nyergét tüzetesen s így elkerüli a figyelmét az acélkapa repedése vagy törése, átalakított lovassági nyeregnél a tartórúd törését nem ismeri fel. Nem nyergel át a pihenőknél vagy az átnyergelést hanyagul eszközözi. A málhát nem egyensúlyozza ki, kengyelszíjait nem csatolja egyformákra. Lépésben hanyagul ül a nyeregben. Sánta lovat üetésben lovagol, minek következtében a lovas és a ló súlypontja nem esvén egybe, a megterhelés egyenetlen lesz.

A ló az oka akkor, ha ideges vérmérsékletű, éles, magas maru, keskeny bordázottságú, üres szívtájékú, szalma- vagy pókhasú. Ha tápláltsági foka hirtelen változik, lesoványodik, vagy elhízik. Különösen óvatosságnak kell lenni ezen esetekben az úgynevezett lovassági nyergek felillesztésénél.

Tünetei: Bevonulás után 20—30 perc múlva veszi észre a lovas, hogy a nyeregtájon a pokróc alatti izzadt felület helyenként gyorsabban szárad meg. Ugyanezen helyeken fokozott érzékenység, fájdalmasság, az illető felület duzzanata és a bőrrelzet megkeményedése észlelhető. Súlyosabb esetekben a felhámréteg is ledörzsöliődik, a szőr lekopik és helyén vérző felület látható. Majd a duzzanatot

a geszedési folyamatok miatt hullámzó tapintatú lesz. Ilyenkor már veszélyeztetve vannak a hátságolyák tövisnyulványai, sokszor a gerincvelő is.

Kezelése: Nyomásnál az észrevétel után azonnal hidegborogatást kell alkalmazni. Négyrétűre hajtott tiszta fehér ruhát mártunk hideg vízbe, vagy „Burow”-oldatba és a felyomott helyre helyezzük, föléje négyrétűre hajtott lópokrócot teszünk. Erre a hevedert oly módon alkalmazzuk, hogy a gerincelt ne érintesse, ezért kétoldalt marpárnával vagy ennek hiányában szalmacsutakkal béleljük. A borogatást ilyen heveny esetekben negyedóránként újítjuk.

Az elmondottak célja, hogy szakszerű nyergeléssel és megfelelő óvatossággal elejét vehessük ezen rendkívül veszélyes kimenetelűvé válható lóbetegségnek, mely értékes és nehezen pótolható lóállományunkat sokszor veszélyezteti.

Sokan azt gondolják, hogy ha majd mindenütt a csuklósnyergekre térünk át, a nyeregtörés egy csapásra megszűnik és ezért szeretnek mindent a lovassági nyereg rovására írni. Pedig sok örsön láttam kiválóan felillesztett régi lovassági nyergét; a lovát szeretettel gondozó lovas évtizedeken át tudta ezen régi mintájú nyergét is minden baj nélkül használni.

Végül csak azt jegyzem meg, hogy ne minden hibát a nyeregben és lóban keressen a lovas, hanem elsősorban saját ténykedésének legyen szigorú bírása.

Haragudni annyi, mint mások hibáját önmagán beszélni meg.

POPE.



Vigh György tiszthelyettes.

A világháború kitörésekor önként jelentkezés folytán került az oroszok ellen harcoló 31. honvéd gyalogezredhez.

Az ezred törzséhez osztották be, ahol eleinte tábori csendőri szolgálatot teljesített. Később a tűzvonalba kérte



beosztását. Kérését teljesítették és rajvonaiba került. Itt mutatta meg, hogy nemcsak csendőr, hanem igazi harcos is tud lenni. Veszedelmet, fáradságot nem ismert, mindenütt jelen volt, ahol egész férfiúra volt szükség.

Minden veszedelmes kiküldetésbe, járőrbe stb. önként jelentkezett és a rábízott feladatokat fényesen hajtotta végre. Büszkesége volt ezredének.

Az 1915 október 7—12-ike közötti harpilowkai ütközetben is két esetben jelentkezett járőrszolgálatra s mindkét esetben megbízható, értékes jelentéseket hozott. Járőrszolgálatában egy nagyobb ellenséges járőrrel került szembe, arra habozás nélkül rávetette magát és megsemmisítette.

Bátorságáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

Nincs varázspálca, mely olyan változást tegyen, mint a kard a kézben.

JÓKAI.

Szabó Benő törzsőrmester.

A brassói csendőrkerület predeluci nyári őrseről jelentkezett önként harctéri szolgálatra. A 313. honvéd gyalogezredhez osztották be. Az ezred a keletgalíciai fronton harcolt az oroszok ellen.

Szabó Benő törzsőrmester minden kényesebb és veszedelmesebb feladatra önként jelentkezett. Különös előszere-tettel vállalkozott a veszedelmes éjjeli járőrszolgálatokra. Útjairól embereit mindig hiánytalanul visszavezette és az ellenségről igen értékes adatokat szerzett.

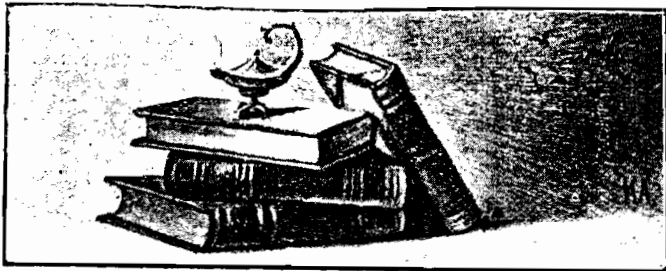
Legmerészebb fegyvertényét Luck környékén hajtotta végre. Másodmagával volt éjjeli hírszerző járőrben, de semmi értékeset megtudnia nem sikerült. Eredménytele-



nül pedig nem akart bevonulni. Ezért elhatározta, hogy az ellenséges lövészárkok közvetlen közelében beássa magát s így tesz kísérletet hírszerzésre. Elhatározását tett követte. Az éj leple alatt pár lépésre az orosz vonaltól be-ásta magát s ott maradtak másnap egész napon át. Így rendkívül értékes, hadászati szempontból felbecsülhetetlen adatok birtokába jutottak. Most már eredménnyel vonulhattak be csapatukhoz.

1917 júliusában Szabó Benő törzsőrmester már a románok ellen küzd hazájáért. Talpraesett intézkedéseivel és lélekjelenlétével sok válságos helyzetet mentett meg. Szorongatott helyzetből mentette meg csapatainkat, amikor pergőtűz alatt világító pisztollyal adott jelt tüzéségünknek, hogy zárótűzet zuditsan az ellenségre. Így mentette meg csapatainkat a megsemmisüléstől.

Szabó Benő törzsőrmestert vitéz és bátor magatartásáért a 2. osztályú ezüst vitézségi éremmel és a bronz vitézségi éremmel tüntették ki.



CSENDŐR LEKSZIKON.

107. kérdés. *A katonai utasítások több helyen is előírják, hogy a csapat mindig törekedjék oldalozó tűzre. Miben rejlik az oldalozó tűz jelentősége és értéke? Kis egységek harcában van-e ennek fontossága?*

Válasz. Oldalozó tűzről akkor beszélünk, ha az a célt nem arcban, hanem oldalban éri.

A harcos ösztönös szokása, hogy mozgásának, illetve tüznének irányába összpontosítja figyelmét. Tervszerű előre-mozgásában egyszerre zavar keletkezik, ha az ellenség oldalból fogja tűz alá. Hiába fekszik le, mert ha előre kis célt mutat is, az oldalába tüzelő ellenség egész testét látja. A harcosnak arcban és oldalban is kell védekezni a tűz ellen, tehát előremozgása a megnehezített terepkihasználás miatt, lényegesen lassúbb lesz.

Az oldalozó tűz, különösen arctűzzel összekötve, mindig alkalmas arra, hogy az ellenség idegeit megrendítse. Tehát az oldalozó tűz erkölcsi hatás tekintetében felülmúlja az arctűzet, mert a harcost meglepetésszerűen, nem várt helyről és irányból éri.

Az oldalozó tűznél azonban nemcsak az erkölcsi, de az anyagi hatás is sokszorosan nagyobb. Ez a hatástöbblet a szóráshoz járul hozzá magyarázatát. Ennek egyik ismert jelensége, hogy méretei mélységben sokszorosan nagyobbak, mint szélességben. Vonatkozik ez főleg lapos röppályájú gyalogsági fegyverekre, különösen a kis és közepes távolságon.

Oldalozó tűznél a nagy mélységi szórást igen jól lehet értékesíteni, mert azt ráfektetjük a cél mélységére és kihasználva a pástázás előnyeit, egy lövedékkel több találatot is elérhetünk.

Az oldalozó tűz különösen akkor értékes, ha meglepetésszerűen éri az ellenséget. Ezért kívánatos, hogy igen rövid idő alatt a lehető legnagyobb hatást érjük el. Ennek a feltételnek legjobban a gyalogság önműködő fegyverei felelnek meg, elsősorban pedig a géppuska. Ezért írja elő a szabályzat, hogy az oldalozás főfegyvere a géppuska.

Az oldalozó tűz főleg védelemben nagy jelentőségű, mert lehetővé teszi, hogy tervszerű előkészítéssel nagy területet uralhassunk. Az oldalozó gépek oda hatnak, ahová a főellenállási övből arctűzzel nem lehet jó hatást kifejteni. Ezenkívül az oldalozó géppuska tömött, pontosan határozható szórásképét közvetlenül a csapat elé fektetheti, ahová a tűzérzés és az aknavetők a saját csapat veszélyeztetése miatt biztonsági okokból nem tüzelhetnek.

Az oldalozó tűzre való törekvés, mely, mint látjuk, a hatás megsokszorozását biztosítja, még azzal az előnnyel is jár, hogy az oldalozó tűzgépet az ellenség megfigyelése és tűzhátása elől teljesen elvonhatjuk azzal, hogy arcban rejtjük.

Oldalozó tűzbe juthatunk, ha:

1. Szárnyon harcolunk.
 2. Támadásban erősen tért nyerve, a szomszédok lemaradtak.
 3. Védelemben az ellenség a szomszédoknál betört.
- Kis egységek harcában is számtalan lehetőség nyílik az oldalozó tűz alkalmazására. Így például:
1. Felderítő- és biztosítószolgálatban zárt osztagokon tűzzel való rajtaütésre.
 2. Arcban elakadt támadás elősegítésére.
 3. Az ellenség tértnyerésének megakadályozására.
 4. Szomszédok harcába való beavatkozásra.

108. kérdés. *Hogyan kell a nyomozókulcsnak „különös ismertető jelek” szerinti összeállítását gyakorlatilag felhasználni?*

Válasz. A különös ismertető jelek szerinti összeállítás megkönnyíti az igazoltatott egyén személyazonosságának megállapítását. A gyakorlati felhasználás többféleképpen történhetik. Például:

1. A csendőr egy egyént igazoltat, aki Kiss Jánosnak

mondja magát. A csendőr a nyomozókulcs betűsoros részébe hat elfogadó Kiss Jánost talál. Az igazoltatott egyénen különös ismertető jeleket keresve, megállapítja, hogy bal kisujja hiányzik. Az ismertető jelek szerinti csoportosítás megfelelő helyén a csendőr megállapítja, hogy a bal kisujja csak egy Kiss Jánosnak hiányzik. Ebben az esetben az ismertető jelek szerinti csoportosítás azt valószínűsítette, hogy az igazoltatott egyén a nyomozókulcsban feltüntetett hat Kiss János közül melyikkel azonos.

2. A csendőr egy egyént igazoltat, aki Török Péternek mondja magát. A betűsoros részben Török János nem szerepel elfogadóként. Azonban az illető egyén bal arcán sebforradás látszik. Annak dacára, hogy a bemondott neve szerint nincsen körözve, a csendőr mégis átnézi a különös ismertető jelek szerinti való csoportosítást és megállapítja, hogy olyan egyén, akinek a bal arcán sebforradás van, több is van körözve. Ilyen esetben a sebforradás felkelti a csendőr gyanúját, hogy az igazoltatott egyén esetleg hamis nevet mondott be s ezért az igazoltatást most már alaposabban fogantostítja.

3. De előfordulhat az is, hogy a csendőr személyes gyanúját olyan egyének a különös ismertető jele is felkelti, akit nem igazoltatott. Bőséges alkalom nyílik erre különösen olyan helyeken, ahol az emberek hiányos ruházatban vannak jelen (fürdés, mezelen felsőtesttel végzett munka stb.). Ilyenkor a csendőr jól kiveheti a felsőtesten levő különös ismertető jeleket (tetoválás, sebforradás stb.). A különös ismertető jelek szerinti csoportosítást átvizsgálva, megállapítja, hogy az észlelt ismertető jel abban szerepel. Ez a megállapítás már alapot adhat arra, hogy a csendőr az illető egyént igazoltassa.

Megjegyezzük, hogy a nyomozókulcs alapján sok esetben nem lehet végérvényesen eldönteni, hogy valakit el kell-e fogni vagy sem. mert a személyazonosság kétségtelen megállapításához a nyomozókulcsban feltüntetett hiányos adatok nem elegendők. A nyomozókulcs csupán figyelemzést. Ezért azokat az egyéneket, akik a nyomozókulcsban szereplő valamely egyénnel látszólag azonosok, elő kell vezetni az őrsre és ott át kell tanulmányozni az illető neve mellett feltüntetett alapadatot (Bűnügyi Körözések Lapja, Nyomozati Ertesítő), amely az illető személyére és az általa elkövetett bűncselekményre hűvebb adatot szolgáltat. Ha az azonosítás tekintetében még így is kétségek forognak fenn, akkor — ha idő van rá — a körözést vagy nyomozatot kibocsátott bírósághoz, hatóságához vagy csendőrörshöz kell fordulni.

A járőrszolgálatban igazoltatott egyének által felmutatott személyi okmányok alapos átvizsgálására nagy gondot kell fordítani, mert aki számít arra, hogy a csendőrök igazoltatni fozják, rendszerint gondoskodik hamis okmányokról is, ez ellen pedig a nyomozókulcs nem nyújt védelmet. hanem csakis az igazoltató csendőr hozzáértése és lelkiismeretessége.

109. kérdés. *A járőr egy hentes- és mészárosmesternél, lakóháza tornácán 6 hitelesítetlen súlymérteket talál. A gyanúsított azzal védekezik, hogy ezeket üzleti forgalmában nem használta s csak becseselés, illetve eladás végett készítette elő tornácán. Elfogadható-e ez a védekezés?*

Válasz. Az 1907. V. t.-c. 32. §-ának 1. pontjában ütköző kihágást az követi el, aki a közforgalomban meg nem engedett mértéket vagy mérőeszközt használ. A gyanúsított tehát azzal nem követett el kihágást, hogy üzleti helyiségben kívül, illetőleg oly helyen, ahol üzleti forgalmat nem bonyolít le, hitelesítetlen súlymérteket tartott. Ilyen esetben a csendőrnek elsősorban is azt kell vizsgálnia, hogy a gyanúsított üzleti helyiségében a mértékek (súlyok) rendben vannak-e, az ott láthat készlet az üzleti forgalom kielégítésére általában elegendő-e. Ha ugyanis az üzleti készlet hiányos vagy éppen nincs is rendben, közzelfekvé a gyanú, hogy a tornácán levő súlyoknak más szerepük is volt, mint amit a gyanúsított eload, különösen, ha ez a tornác nagyon közel van az üzlethelyiséghez.

110. kérdés. *Milyen összegű temetési járulékra van igényük a csendőrtisztek hátramaradottjainak.*

Válasz. A honvédséghez tartozó hivatásos havidíjasoknak stb., valamint az említett személyek hátramaradottainak katonai ellátásáról szóló 1921. évi XXXII. t.-c. 71. §-a szerint a törvény első fejezetének I–IV. pontjaiban és a második fejezet 39. §-ában foglalt összes határozmányok a m. kir. csendőrség rangosztályba sorolt havidíjasaira is kiterjednek. Ugyanennek a törvényszakasznak második bekezdése kimondja, hogy a rangosztályba sorozott m. kir. csendőrségi havidíjasok özvegyeinek és árváinak, valamint a rangosztályba nem sorozott csendőrségi havidíjasoknak és csendőr legénységnek, nemkülönben azok özvegyeinek és árváinak ellátása tekintetében to-

vábbra is az állami alkalmazottak, valamint azok özvegyeinek és árvaiknak ellátására érvényes határozmányokat (1912. évi LXV. t.-c.) kell alkalmazni.

Ezek szerint a csendőrtisztekre a honvédségi nyugdíjtörvénynek egyedül a halálzási évnegyeddíj (temetési járulék)-ra való igényt és annak összegét megállapító 37. és 38. §-ai nem lettek annakidején kiterjesztve, a törvénynek minden más rendelkezése azonban a honvédtisztekkel azonos módon a csendőrtisztek nyugdíjazásánál is alkalmazást nyert.

1927. évi január hó 1-e óta azonban e tekintetben sincsen a két tisztikar ellátása körül eltérés, mivel az 1927. évi március 9-én kelt 82681/VI. b. számú belügyminiszteri körrendelet (1927. évi 6. Cs. K.) kimondja, hogy a rangosztályba sorozott tényleges állományú csendőrségi havidíjasok elhalálása esetén a temetési járulékot a honvédség tényleges állományú egyénéi elhalálása esetén járó temetési járulék szabályozása tekintetében mindenkor érvényben levő szabályok (G—10 jelzésű Illetmény-szabályzat I. fej. 37. §.) szerint, a rangosztályba sorozott és nyugállományban elhalt csendőrségi havidíjasok után pedig az 1924. évi 5100/M. E. számú kormányrendelet V. fejezet 12. pontjában foglalt rendelkezések szerint kell megállapítani. E rendelet következtében tehát 1927. január 1-étől kezdve a tényleges állományban elhalt csendőrségi havidíjasok hátramaradottjait megillető temetési járulékot, az elhalt által legutóbb élvezett havidíj, csendőrségi pótdíj és az esetleges korpótdíj két havi összegével; míg a nyugállományban elhalt rangosztályba sorozott csendőrségi havidíjas után járó temetési járulékot az elhaltnak az elhalálózás hónapjában járt havi nyugdíja kétszeres összegével kell megállapítani és elsősorban az özvegynek, ilyenek hiányában osztatlanul az elhalt gondozásában állott törvényes utódoknak, illetve azoknak az utódoknak, vagy kellő igazolás után ama személyeknek kell kifizetni, akik az elhaltnak állászerű eltemetéséből felmerült költségeket saját vagyonukból fedezték, — vagy pedig, ha a temetésről másként tőntet gondoskodás, — az elhaltat a halálát megelőző utolsó betegségében ápolták. Az elhalt özvegye azonban csak abban az esetben tarthat igényt az elhalt utáni temetési járulékra, ha az elhalt havidíjával az elhalálózás időpontjában házassági életközösségben együtt élt.

Hasonló kiszabható temetési járulékra tarthatnak igényt az olyan nyugállományú személyek fenntebbiek szerint igényjogosult hátramaradottjai is, akik rendfokozatukról leköszöntek, vagy azt elvesztették, de ellátási illetményeik élvezetében továbbra is meghagyattak.

A csendőrség rangosztályba sorozott havidíjasai eszerint nyugellátás tekintetében a honvédség hasonló személyeivel azonos elbánásban részesülnek, tehát az őket megillető nyugdíj és lakbér megállapításánál, sérülési pótdíjra és a katonai rokkantvási ellátásra való igényük elbírálásánál, 1927. év óta pedig a temetkezési járulék kiszabásánál is ugyanazokat a törvényes határozványokat kell alkalmazni, amelyek a honvédség rangosztályba sorozott havidíjasaira mindenkor érvényben vannak.

111. kérdés. Az 1894. XII. t.-c. (mezőrendőri törvény) 95. §-ának p) pontja szerint hivatalból üldözendő kihágást követ el, aki a rothadós méh törzseit a baj felismerése után azonnal meg nem semmisíti. Mi ennek a magyarázata?

Válasz. Az ú. n. költésrothadás a méhesalád legveszedelmesebb betegsége. Ez a betegség ragadós s a méh álcáinál lép fel. Szelidebb alakjánál csak egyes álcák pusztulnak el, kásás, rossz szagú gomolyaggá válnak s utóbb összeszáradnak; ezeket a méhek maguk kihordják a kasból s a baj néha magától is megszűnik. Veszedelmesebb a betegség másik alakja, amely az egész költést megtámadja és elrothasztja. Ezt a betegséget káros baktériumok okozzák. A betegség csirái megfertőzik a lépeket, kereteket s a kas egész belső részét; ezeket szalicilios oldattal szokták fertőtleníteni. A fertőzött kaptárt erősebb fertőtlenítő szerrel, pl. karbols mészszel kell bemeszelní, nyitva félretenni s néhány évig nem használni.

112. kérdés. Községekben milyen jogszabály irányadó a temetkezési vállalatok üzleti helyiségének zárórája tekintetében?

Válasz. Jóllehet a temetkezési vállalatok üzletkörébe tartozik a temetkezéseknél használatos kegyeleti cikkeknek árusítása is (értve ezen koporsók, halotti váncosok, szemfedők stb. árusítását), tehát az ilyen vállalatok üzleti helyiségeit iparüzleti helyiségeknek (boltoknak) lehet tekinteni, véleményünk szerint az üzleti zárórára vonatkozó rendelkezések rájuk nem vonatkoznak. A 131.388. K. M. 1930. sz. rendelet szerint ugyanis a temetkező vállalatok munkája (a holttest fu-

varozása is) még vasárnapon és Szent István-napján is egész napon át végezhető. Ez a kereskedelemügyi miniszteri rendelet csak azt a megszorítást tartalmazza, hogy a temetkezési vállalkozók és holttest-szállítók kötelesek a vasárnapokon foglalkoztatott alkalmazottaknak olyatén felváltásáról gondoskodni, hogy az alkalmazottaknak legalább minden két héten egy teljes vasárnapon át munkaszünetük legyen.

Ebben a kérdésben különben joga van a vármegyei törvényhatóságnak szabályrendelettel intézkedni. Ha ilyen szabályrendelet nincs, a kereskedelemügyi miniszter szabályozhatja a kérdést.

113. kérdés. Egy sütőmester inasai és kifutói útján nemcsak abban a községben, ahol műhelye van, hanem másutt is árul péksüteményt. Ezt a versenyt a más községekben érdekelt sütők sem találják tisztességesnek, amínthogy érdekeiket sérti is. Sűrűn kéri fel a járőrt beavatkozásra, ilyenkor azonban az illető sütőmester kifutói megrendeléseket mutatnak fel. Mi a járőr helyes eljárása?

Válasz. A sütőmesternek az az eljárása, hogy műhelye székhelyén kívül eső községekben is árusítja ipara termékeit megbízottjai útján, jogos és senki által sem kifogásolható. Megrendeléseket azonban nem szabad gyűjtenie s nem szabad evégből újonnan megszerzendő üzletfeleket felkeresnie, de azoknak a magánfeleknek, akik nála önként teljesítettek megrendelést, a péksüteményt házhoz szállíthatja. Joga van azonban megrendelések gyűjtése végett is oly iparosokat, kereskedőket vagy vállalkozókat felkeresnie, akik üzletkörükben az illető áru (péksütemény) eladásával vagy felhasználásával foglalkoznak. Joga van tehát felkeresni személyesen vagy megbízottjai útján a vendéglősöket, fűszerkereskedőket vagy például oly földbirtokost, aki gazdasága körében ipari vagy gyári vállalatot folytat (malom, szeszgyár, sajt-készítő telep stb.) de nincs joga felkeresni pl. magánügyneket. Ez a kivétel azonban szigorúan értelmezendő elhatárolás, ezen kívül még olyan megrendelést sem szabad átvennie, amelyet egyes megrendelést teljesítő megbízottjához eljárása közben intéznek. Nincs jogosítva például az iparos arra sem, hogy általános, határozatlan, egyszersmindenkorra szóló megrendelést teljesítsen, ha annak az volt az előzménye, hogy iparcikkeit kírálva előzetesen írásban kereste meg a fogyasztókat s erre azok határozatlan, kitérő, de nem egyenesen visszautasító választ adtak. A megrendelések gyűjtésében szabálytalanságot elkövető iparos cselekménye az 1900:XXV. t.-c. 1. §-ába ütköző kihágás, amelynek elbírálása a főszolgabíró hatáskörébe tartozik.



TANUL SÁGOS NYOMOZÁSOK.

Betöréses ékszerlopás kiderítése.

Írta: SZABOLCS LAJOS tiszthelyettes (Szeged).

(Nyomozta a békési őrs a szegedi nyomozó alosztály támogatásával.)

A békési őrs 1934. április 29-én 9 órakor a szegedi nyomozó alosztálynak telefonon jelentette, hogy az új folyamán ismeretlen tettesek Barta József* békési lakos órás és ékszerész üzlethelyiségébe betörték és onnan különböző órákat és ékszereket kb. 2000 P. értékben elloptak. Egy helyszínelő és nyomozók kirendelését kéri.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Az alosztályparancsnokság a helyszínelés megejtése végett Szíjjártó János tiszthelyettest, az örs támogatására pedig engem vezényelt ki.

Mivel az örsre csak az nap 22 órakor érkeztünk meg, így a helyszínelést csak április 30-án tudtuk megkezdeni.

Az általános helyszínelés a következőket eredményezte:

Az ékszerészüzlet Békés község egyik legforgalmasabb helyén, nyilvános kert sarkán levő egyedülálló épületben van. A téglából épült 4x4 méter alpméretű épületet Barta kizárólag órás- és ékszerüzlet céljára építtette és így az egyéb helyiséget nem is foglal magába. Két oldalt utca, két oldalt pedig a park határolja. Az üzletnek az egyik utca felőli oldalán vasredőnyökkel ellátott ajtaja és egy kirakatablak van. A vasredőnyök és a záruk sértetlenek, azok be voltak zárva. A falak kívülről sértetlenek. Az épületnek a bejárattal ellentétes oldalán, az épülettől 95 cm-re egy 20 cm átmérőjű zöld kőrisfa áll, melynek egyik csonka ága az épület ereszéhez 40 cm-re hajlik. A fán kisebb horzsolások voltak láthatók, amiből arra lehetett következtetni, hogy azon valaki felmászott. A csonka ág irányában a tető ki volt bontva. A leszedett cserép a kémény mellé volt lerakva. A tetőtörés alatt az egyik utca felőli faltól 90 cm-re a padlást borító 13 cm vastag sártapasz 50x45 cm-es területen fel volt szedve, a 2.5 cm vastag mennyezetdeszka 35x35 cm nagyságban ki volt fűrészelve. A mennyezeti réstől 20 cm-re egy függőlegesen álló 10x10 cm vastagságú tetőgerendához alulról 40 cm-re egy kétszeresen vett új manillakenderből gyárilag készített 15 cm hosszú ruhaszárító kötél volt többszörös csomózással odakötve. A kötél a mennyezeti részen az üzletbe lelógott.

A mennyezetből kibontott tapasztörmelék és kifűrészt deszkadarabok a rés körül voltak elhelyezve. A tapasztörmeléken egy 28 cm. hosszú, frissen élesztett lyukfűrész, 1 gyalogsági tisztes szurony hüvellyel és az 1934. évi április 25-én megjelent Tolnai Világlapjának 21—28. lapoldala feküdt. Az ujságpapíron a fűrész csomagolásának nyomai látszottak. A padláson használható lábnyom volt.

A padlás délkeleti sarkán egy 50x50 cm. nagyságú deszkával fedett rés van, melyen a padlásra le- és feljárnak. Az üzlet körül a talaj száraz és kemény, ott lábnyom nem keletkezhetett.

A külső helyszínelés után a belső helyszínelést tartottuk meg, amely a következőket eredményezte:

A kirakat belülről kétszárnyú, záratlan üvegajtóval van ellátva. A kirakat fiókjaiból 37 pár vegyes (baba és felnőtt) arany fülbevaló, 12 drb arany pecsétygyűrű, 6 drb zafir női gyűrű, 4 drb briliáns gyűrű, 2 pár briliáns függő, 33 drb arany nyaklánc, 49 drb különböző medaillon (lógó), 8 drb arany női karóra, 4 drb ezüst női karóra, 67 drb. Schaffhauseni, Doxa- és Omega-gyártmányú ezüst és nikkal zsebóra, 11 drb férfi nikkal karóra, 13 drb arany férfi óralánc, 13 drb ezüst cigarettaszelence hiányzott, míg 30 drb különböző gyártmányú Roskopf és márkánélküli nikkal zsebóra, 10 drb ébresztőóra, 4 drb csekély értékű ezüst férfi zseborálánc, több drb szintén csekély értékű kezelőgomb, rézmedaillon és melltű, 2 drb márkánélküli, nagy zsebóra a kiürített kazettákkal és ékszerpárnákkal együtt a kiszolgálóasztalra volt téve.

Az ajtóval szemben, a kibontott padlásrés alatt két munkaasztal áll, melyeknek fiókjai ki voltak húzva és a fiókban volt 2 drb. női arany karóratok, 1 pár fülbevaló,

1 felpár ezüst kezelőgomb, több aranytörmelék és sértett segédjének, Rab Lászlónak tulajdonát képező 1 drb barna patkóalakú pénztárca, 1 drb cseh fillér, 2 drb 20 centesi mos olasz pénz, 1 drb réz 5 centes, 1 drb 1600. évbéli rég olasz ezüstpénz, 1 drb igen régi, ezüst római pénz, 1 drb osztrák garas, 1 drb levelezőlapnagyságú, barna bőr pénztárca, benne több drb recept, 1 drb ideiglenes hajtás engedély Rab László névre, több fénykép és apróbb bélyeg elhiányoztak. A kár 4312 pengőt tett ki.

Az üzletben álló Wertheim-szekrény és bezárt asztal fiókok zárjai sértetlenek voltak.

Már a helyszínelés közben feltűnt, hogy a kirakathé főleg csak a márkásabb órák és aranytárgyak hiányoznak míg az értéktelenebb órákat és egyéb ékszereket sértetlenül találtuk. Különösen feltűnő volt a kirakat egyik polcáról le emelt ékszerkazetta, amelyben sértett bemondása szerint 1 drb 135 P értékű Schaffhauseni ezüst férfi zsebóra és 2 drb 5—6 pengő értékű, márkánélküli férfi zsebóra volt. Az értékes Schaffhauseni óra hiányzott, míg a két érték telenebb óra a kiszolgáló-asztalon megtaláltatott.

A helyszíni adatgyűjtést ezzel be is fejeztük, de mielőtt tovább folytatnám leírásomat, megemlítem, hogy az örs nyomozó járőrei megérkezésünkig megállapították, hogy sértett a betörés felfedezése napján (29-én) a délután órákban, még a helyszínelés megejtése előtt 21 drb hízott sertésnek eladása végett Budapestre utazott. Az ellopott ékszereknek kb. 25—30%-a bizományi áru volt, amelyet a cselekmény elkövetése előtti héten kapott. A helyszínen talált kötélhez hasonló gyártmányú árut Békés községben csak egy üzletben árulnak, ahol olyan kötelet a puhatolás szerint folyó évben még nem adtak el; a cselekmény elkövetése előtti estén 21 órakor a Dübögő-féle vendéglőben egy 20—21 és egy 23—24 év körüli, barnahajú, 170—175 cm magas, soványtermetű, barna ruhát viselő egyén megjelent, kik kb. 23 óráig 4 pohár sör elfogyasztása mellett billiárdoztak. A fiatalemberek ketten egy kerékpáron érkeztek a vendéglőbe és azon távoztak.

Az adatok összegyűjtése és feldolgozása után a cselekmény lefolyását és a tettes kilétét következőképpen gondoltuk el:

Az ismeretlen tettes (vagy tettesek) 1934 április 28—29-ik éjjelén az üzlethelyiség mögötti kőrisfán az üzlet tetejére felment, a tetőt kibontotta és a tetőre sarkán a padlásra behatolt. Mivel a helyszínen nem volt ismerős és nem tudta, hogy az üzlet padlásának délkeleti sarkában egy deszkával lefedett padlásfeljáró van, a magával a helyszínen hozott és ott hátrahagyott gyalogsági szuronnal és a lyukvágó fűrészrel a mennyezetet kibontotta, a tetőgerendához erősített kötélre az üzletbe ereszkedve, a hiányzó tárgyakat magához vette s a kötélre felmászva, a padláson, tetőn és a kőrisfán át eltávozott. Az elkövetési mód (a tető- és mennyezetbontás, a padlásról való le- és felmászás) és a helyszínen fekvése (a község legforgalmasabb helyén) inkább arra engedett következtetni, hogy a tettesek többen lehettek, mert valószínű, hogy egy őrtállónak is kellett lennie, mivel a mennyezet kifűrészelése zajjal járhatott.

A tettesek személyét illetően több feltevésünk volt, nevezetesen:

1. Sértett vagy segédje (esetleg közösen).
2. Más helybeliek.
3. A tettesek idegen vidékiek.

ad. 1. A beszerzett adatok közül a sértett tettessége mellett szólt, hogy az ellopott tárgyak 25—30%-a nem sajátja, hanem bizományi áru volt és hogy a nyomozás adatai szerint sértettnek 1000 P adóssága volt. Gyanunkat

megerősítette, hogy a cselekmény éppen Budapestre való felutazása előtt történt, ami olyan színben tünteti fel az utazást, mintha szándékosan lett volna előkészítve, hogy a nyomozás idején való távollétét azzal indokolni tudja. Végül, hogy évekkal ezelőtt már csődöt akart kérni maga ellen.

Sértett ártatlansága mellett is szólt több adat. A lopás után még kb. 4—5000 P értékű ékszere maradt az üzletben levő bezárt Wertheim-szekrényben. Az eladás végett Budapestre felszállított 21 drb hízott sertésért az akkori árakat tekintetbe véve, kb. 1800—1900 pengőre számíthatott. Az üzlet betörés ellen nem volt biztosítva és az ellopott bizományi árut is meg kellett volna neki fizetni. Végül nem volt valószínű, hogy sértett pusztán félvezetési céllal a mennyezetet kibontsa, hisz az ezzel járó zaj könnyen áruló-jává válhatott volna.

Sértett segédje a megejtett bizalmas puhatolás szerint egy leányba fölig szerelmes volt és mivel sem neki, sem pedig a leánynak vagyona nem volt, a tervezett házassághoz pedig pénzre volt szüksége, tettességét nem lehetett figyelmen kívül hagyni, bár sértett annyira megbízott benne, hogy ez néha heteken át vezette az üzletet. Bár nevezettek ellen komoly gyanuok nem voltak, a bizalmas puhatolást tovább folytattuk.

ad. 2. Más helybeli egyének tettességét is feltételeztük, bár bizonyíték nem állt rendelkezésünkre, sőt feltevésünket el is kellett ejteni, mert azon tény, hogy a tettesek csak értékesebb órákat vittek el, határozottan amellett szólt, hogy azok egyike órás lehetett, ilyen egyén pedig Békésen nem volt található. Kombináltuk úgy is, hogy talán az állítólagos órás egy más foglalkozású helybeli egyénnel követhette el a cselekményt, de ezt a feltevést is el kellett ejteni, mert egy helybeli egyének tudnia kellett volna, hogy az üzletnek nyílt padlásfeljárója van. Azt pedig, hogy a tettesek nem tudták, már az első pillanatra lehetett látni, mert különben a rés kibontásával nem lopják az idejüket és nem kockáztatják meg szándékosan a tettenérés lehetőségét, hanem egyszerűen lesétálnak a rendes feljárón. A kötél is ezen feltevésünk mellett szólt, mert azon látható volt, hogy használatlan és nemrég került ki az üzletből. Békésen pedig a megállapítás szerint folyó évben senki sem vásárolt ilyen kötelet.

ad: 3. Mivel a nyomozás során az 1. és 2. feltevésünkre kevés bizonyíték áll rendelkezésünkre, főleg vidéki tettesek után nyomoztunk, mert a mennyezetrés érthetetlen kibontása, a tettes vagy tettesek foglalkozására utaló körülmény és a kötélnak vidéki városra való utalása mind az utóbbi feltevésünk mellett szólt. Így azután főleg ily irányban kerestük a tetteseket.

A legelső és legalaposabb gyanu a Dübögő vendéglőben billiárdozó 2 ismeretlen egyénre irányult, mert gyanusnak találtuk, hogy két vidéki egyén 21 órakor egy kerékpáron érkezik a községbe és ahelyett, hogy dolgukat végezték volna, 23 óráig a vendéglőben billiárdoztak.

Békésen történt puhatolás során megtudtuk, hogy Békésen volt egy órás és ékszerész, ki 1923. évben tönkre-

ment és Békéscsabára költözött. Azóta Békéscsaba és vidékén tört arany és ezüst vételével és eladásával foglalkozik. Ennek az órásnak abban az időben mikor üzlete Békésen még fennállt, volt egy Mák nevű segéde, aki szintén tört arany és ezüst megvételével és eladásával foglalkozik, a személyleírása a Dübögő-féle vendéglőben billiárdozó egyénekéhez nagyon hasonlított s a cselekmény elkövetése előtti héten Békésen járt.

Mák és a két ismeretlen kerékpáros kilétének felderítése és a helyszínen talált kötél származásának megállapítása végett április 30-án Murvai István tiszthelyettes és Széll Miklós őrmesterből állott járó lóháton Békéscsabára ment, mi pedig továbbra is Békésen nyomoztunk.

A következő nap, vagyis május 1-én 6 órakor Nemes Sándor, budapesti lakos Máv. kovács a békési őrsön megjelenve előadta, hogy tojás vásárlás végett az éjjeli, a Budapest—Békéscsaba között közlekedő vonattal Békésre utazott. A vonaton Gyoma és Békéscsaba között egy 175 cm magas, sovány, barna arcú és hátrafésült barna hajú, 22—23 év körüli, feketeszínű kabátot, mellényt és nadrágot, fekete félcipőt viselő ismeretlen egyénnel beszélgetett. Beszélgetés közben az ismeretlen elmondta neki, hogy ő békéscsabai órás és ékszerész s tört arany vételével és eladásával foglalkozik. Jelenleg is Budapestre jön, ahol $\frac{1}{4}$ kg súlyú tört aranyat adott el és 1 öltöny szürke ruhát, 1 drb fehérszegélyű szürke kalapot és 1 pár varrott talpú sárga cipőt vásárolt. Megfigyelése szerint a ruha egy Népszínház-utcai üzlet papírjába oly hiányosan volt csomagolva, hogy annak mindkét vége kilátszott, a cipő dobozán pedig „Vass cipőüzlet Népszínház-utca” felírás volt.

Közben az ismeretlen egyén 4—5 pár arany függőt, 1 drb szakadt aranyláncot, 1 drb köves aranygyűrűt, 3 drb ezüst férfi óraláncot, 1 drb barna patkóalakú pénztárcát, 1 drb cseh fillérest, 2 drb olasz 20 centesimost, 1 drb réz 5 centest, 1 drb 1600 évbeli olasz ezüstpénzt, 1 drb igen régi római ezüstpénzt és 1 drb osztrák garaspénzt kínált megvételre. Mivel ő a kínált dolgokat nem akarta megvenni, az idegen elővett egy többfiókos levelezőlap nagyságú levéltárcát és abból felmutatott kb 20—30 drb 10 és 20 pengős bankjegyet annak igazolásul, hogy ő nem tolvaj és ezért bátran megveheti az ékszereket. Azonkívül az illetőnek mindkét karján egy-egy ezüst új női karórárt látott. Békéscsabán ő átszállt a békési vonatra, míg az ismeretlen az ékszerekkel együtt Békéscsaba felé tovább utazott. Mivel a békési piacon arról értesült, hogy Békésen ékszerlopás történt, kötelességének tartja a bejelentést megtenni, mert nem lehetetlen, hogy az illető a tettes és nyomban fel is ajánlotta, hogy hajlandó az őrs járőrével Békéscsabára menni és ott az illető után nyomozni, mert azt határozottan felismeri.

Balogh György csendőrrel és Nemessel azonnal Békéscsabára mentünk. Békéscsabán a rendőrségen a Murvai tiszthelyettes járőrével találkoztunk, akik addigra megállapították, hogy Mák a cselekmény elkövetésének idején Békéscsabán volt és hogy a helyszínen talált kötél valószínűleg egy ottani bazárból való, mert Békéscsabán csak ott árulnak olyan gyártmányú kötelet, mint amilyen a helyszínen maradt. A vásárlóra vonatkozólag azonban az üzletben nem tudtak semmi felvilágosítást adni. A Dübögő-féle vendéglőben billiárdozó egyének kilétét illetően a járőr nem tudott semmit megállapítani.

Békéscsabán az volt az elgondolásom, hogy ott Nemes bementése alapján a rendőrség támogatásával esetleg sikerül az illetőket megtenni, mert már majdnem egészen biztosra vettem, hogy a tettes odavaló. A rendőrségen kap-

Ki tudta?

Finnországot nevezik „ezer tó országának”. Területe 387.000 km² (nagyobb, mint a régi Magyarország, melynek területe 350.000 km² volt). Lakosainak száma 3,4 millió. Fővárosa: Helsinki (Helsinki) 200.000 lakossal. Finnország eredetileg önálló volt, a XIII. században svéd befolyás alá került s maradt 1809-ig, azután Oroszországhoz került. Ma önálló köztársaság.

tunk is több nevet, de azok közül Nemes nem ismerte fel az utitársát.

Mivel ezen kísérletünk eredménytelen maradt, a vasuti állomáson érdeklődtünk. Azt gondoltuk ugyanis, hogy az állomáson a kiszállásnál valaki láthatta az illetőt, azért kikérdeztük a kérdéses vasuti kocsikalauzát, az állomáson szolgálatot teljesítő vendőrt, jegyszedő portásokat és a vonatonál szolgálatot teljesítő málházókat, de eredményt nem tudtunk elérni.

Miután az állomáson történt puhatolás is eredménytelen maradt és Nemes Békéscsabáról eltávozott, új irányban kezdtünk nyomozni. Felmerült az a gyanu is, hogy az ismeretlen nem is békéscsabai és Békéscsabán átszállt valamely továbbmenő vonatra. Mielőtt azonban ily irányba tereltük volna a nyomozást, szükségesnek tartottam, hogy az órás és ékszerészeknél érdeklődjem, mert a bűncselekmény elkövetésénél tanúsított szakértelem arra a következtetésre jogosított, hogy a tettest elsősorban óráások és ékszerészek között kell keresni.

A rendőrségtől szerzett tájékozás alapján felkerestem több megbízható ékszerészt, kiknek egyike felhívta figyelmünket Morgenstern Jakab ottani ékszerészre, ki a legkétesebb származású tárgyakat is megveszi és a segédjei sem mindég a legmegbízhatóbbak.

Morgenstern lakásán való megjelenésünkkor az első pillanatban láttam, hogy a segédjének kinézése nem egyezik a mi gyanúsítottunk személyleírásával. Bár megjelenésünkkel láthatólag meglepetést és bizalmatlanságot keltettünk a családnál, beszélgetni kezdtünk és a távollevő Morgenstern, majd az üzlet menetele után érdeklődtünk. A beszélgetés során Morgenstern egyik lányától megtudtuk, hogy április 29-én délelőtt lakásukon anyja egy 21—22 év körüli, sötét ruhás egyéntől 6 gr aranyat vett 15 pengőért. Az arany törött gyűrűkből és fülbevalókból állt. Az üzletkönyvből, — melyet a kereskedő a megvásárolt arany és ezüst tárgyakról vezetni köteles — megtudtuk, hogy az illető az eladó neve és lakása rovatába „Novák Jenő, Balassa-utca 1.” szöveget írta be. A segéd elmondotta, hogy a kérdéses időben míg Morgensternné pénzkölcsönzés végett a lakásból távol volt, ő kb 15—20 percig beszélgetett az illetővel, aki annyit mondott magáról, hogy kárpitos, egyik bátyja pedig órás és ékszerész, aki jelenleg Budapesten lakik és ott a Népszínház-utcában ékszerészüzlete van. Közben az illető a lakásból két izben is kiment, hogy az utcán reá váró barátjával közölje, hogy a pénzre várni kell. A segéd ismételtén kérte az állítólagos Novákot, hogy barátját hívja be az utcáról, de az azt mondotta, hogy barátja nem akar bejönni, mivel Morgenstern személyesen ismeri és nem óhajt vele találkozni.

Időközben Morgensternné is előkerült a szomszédokból. Morgensternné kérdéseinkre elmondotta még, hogy az illető az arany grammjáért 2 P 90 fillért kért, ami akkor a tört aranynek kb rendes ára volt és hogy az állítólagos Novák eltávozása után közvetlenül megjelent náluk egyik ismerősük, kinek az üzletből távozó Novák az utcán 3 drb arany karikagyűrűt kínált megvételre. Az üzletből nem lett semmi, mert ismerősük csak 10 pengőt ígért a gyűrűkért.

Morgensternről a bejelentő hivatalba mentünk Novák után érdeklődni, a Murvai féle járőr pedig, ugyanebből a célból a Balassa-utcaiba indult.

Murvai tiszthelyettes járőre a Balassa-utca 1. szám alatt Novák után érdeklődött, de sem ott, sem az utcában sőt a bejelentő hivatal adatai szerint a városban sem lakott Novák nevű egyén. A következő napon (május 2-án) ugyancsak Morgensternéknél folytattuk a nyomozást,

mert előző nap Morgenstern nem találtuk odahaza, pedig kikérdezését szükségesnek láttam, mert az állítólagos Novák kijelentése szerint az utcán reá várakozó barátját Morgenstern személyesen ismeri.

Morgensternről semmi érdemlegeset nem tudtunk meg ugyan, de Margit nevű leányától, aki előző nap szintén távol volt, hallottuk, hogy míg anyja a kérdéses időben a lakástól távol volt, Novák és az utcán várakozó társa a házuk előtt valamit elveszíthettek, mert hangos perlekedés közben az árokparton levő füvet tépve valamit kerestek. Nevezettet felkertem, hogy mutassa meg, hogy Novákék hol tépték a füvet, mert arra gondoltam, hogy bizonyára valami ékszert veszíthettek el és ha ők esetleg nem találták meg, egy kis szerencsével megtalálhatjuk mi.

A megjelölt helyen ezért keresni kezdtünk és nem sokára találtunk is egy ezüst fél kézelőgombot, melyről az első pillanatban megállapítottuk, hogy az Barta üzletéből származik, mert a gombnak másik felét a tettes visszahagyta a helyszínen.

A gomb megtalálása után már biztosra vettük, hogy a tettesek azonosak az állítólagos Novák Jenővel és a reá az utcán várakozó egyénnel. Gyanunkat megerősítette a Dübögő vendéglősnétől, Nemestől és a Morgenstern-családtól kapott teljesen egybevágó személyleírás is. Ezután már csak az előtt a probléma előtt állottunk, hogy Novákot hol és kinek személyében találjuk meg, mert azzal tisztában voltunk, hogy a Novák-név hamis. Biztosra vettük azt is, hogy Novák békéscsabai, mert a cselekmény elkövetése után közvetlenül április 29-én délelőtt Békéscsabán járt és május 1-én a bűnjелеk értékesítése után Budapestről szintén Békéscsabára utazott.

Újabb adatainkkal megint csak a rendőrségre mentünk azon reménnyel, hogy az adatok és a rendőrség helyi és személyi ismereteinek segítségével sikerül Novák nyomára bukkanni.

Időközben Murvai tiszthelyettes járőre a Balassa-utcában puhatolva megállapította, hogy ott egy Bernáth Józsefné nevű özvegyasszonynál két fiatalember hónapokon át lakott, akiknek személyleírása teljesen ráillik Novák és társa külsejére. A fiatalemberek még husvét előtt elköltöztek ebből a lakásból. Nevüket a járőr nem tudta megállapítani, mert szállásadójuk, özv. Bernáthné nem volt otthon.

A rendőrségen tartózkodtunk, midőn ott özv. Bernáthné felkeresett bennünket, mert hallotta, hogy előző este csendőrök jártak a lakásán. Özv. Bernáthné elmondta, hogy lakóiról csak annyit tud, hogy az egyiket Kallos Tibornak, a másikat Kallos Jánosnak hívják és hogy Kallos János husvét előtti héten, Kallos Tibor pedig husvét után távozott el munkakeresés végett, de hogy azóta hol vannak, nem tudja. Ma reggel Király Mihály lakójától értesült, hogy Kallós Tibor az elmúlt éjszaka a Nádor-vendéglőben mulatott és két izben is körülhordoztatta magát a városban autóval. Király Kallosnál állítólag sok pénzt látott, ki ezenkívül teljesen új ruhát is viselt.

Midőn a detektívsoportnál Kallos nevét említettem, nyomban kijelentették, hogy ő lesz a tettesünk, mert Kallos tényleg foglalkozik tört arany és ezüst megvételével és eladásával és már büntetve is volt, sőt akadt olyan detektív is, aki látta, midőn az éjjel a szürke ruhában a Nádor-vendéglő terraszán sörözött.

Kallos Tibornak bejelentett lakása nem volt, ezért legbiztosabban a bércsovezetők útján véltünk nyomára jutni. Hogy minden kétséget kizáróan meg legyünk győződve, hogy gyanúsítottunk tényleg Kallos Tibor, szüksé-

gesnek tartottam előzőleg Király Mihály kikérdezését. Azért én járőrtársammal Király Mihály felkeresésére indultam, Murvai tiszthelyettes járőre pedig a bérkocsi állomásra ment puhatolni.

Király Mihály cipészsegéd elmondotta, hogy Kallos Tiborral és Kallos Jánossal folyó év január 1-étől husvétig együtt lakott özv. Bernáthnénál. Kallos János husvét előtt Tibor pedig husvét után azzal távozott el lakásáról, hogy valamire munkát keresnek. Eltávozásuk óta Kallos Jánost egyáltalán nem látta, míg Kallos Tiborral május 1-én 22—23 óra között a Nádor-vendéglő előtt találkozott, amidőn az egy berautóra várakozott. Kallos Tibor a beszélgetés során dicsekedve elmondotta, hogy neki milyen jól megy a dolga, majd szürke ruháját és a lábán lévő állítólag 40 P.-s sárga félcipőjét mutogatta. Közben az arra haladó bérkocsira felszállva, a városban egyszer körülhordoztatta magát és ugyancsak a vendéglő előtt leszállt. A Kallos testvérek anyagi helyzetét illetően előadta, hogy azok Bernáthnénál való tartózkodásuk idején, nagyon rossz anyagi viszonyok között éltek. Nagyon gyanusnak tartja, hogy Kallos Tibor oly hirtelen kiöltözött és gavallérosan mulatott.

Murvai tiszthelyettes a bérkocsi állomáson megtalálta azt a soffírt, aki Kallost az éj folyamán sétakocsikázította és megtudta tőle, hogy a szürke ruhás urat 2 óraker a Kispipa-vendéglőben hagyta. A Kispipa tulajdonosától a járőr megtudta, hogy a szürkeruhás egyén tényleg járt a vendéglőben és onnan záróraker a pincérlánnyal távozott. A pincérlány lakásán a járőr ugyanolyan személyleírású egyént talált, mint Kallos Tibor. Miután a járőr kérdésre az illető kijelentette, hogy őt Kallos Tibornak hívják, a járőr Kallost elfogta és megbilincselve a rendőrségre kísérte.

Kallos elfogásával a legnagyobb kérdésre: ki követte el a bűncselekményt? a választ meg is találtuk, mert a rendőrségen Kalloson a Nemes által említett szürke ruhát és a Vass-féle cipőt, a személymotoszás alkalmával pedig zsebeiben 21 P 90 fillért, 1 drb. köves női gyűrűt és 1934 április 30. IV. napszakában a budapesti keleti pályaudvar személypénztára által kiszolgáltatott Budapestről Békéscsabáig szóló III. oszt. személyjegyet találtunk. Ezután már csak a „kivel” és „hogyan követte el” kérdésre kellett feleletet keresni, mivel a többi kérdésre vonatkozó választ már a helyszínelés során megtaláltuk. A két függő kérdésre való válaszkeresés azonban sokkal nehezebb lett, mint azt Kallos elfogásakor gondoltuk.

Kallost a személymotoszás után a ruha, illetőleg árának holszerzésére és 28, 29-iki éjszakai alibijére kikérdeztük. Kallos rövid kertelés után előadta, hogy 1932. évben a gyűjtőfogházban, ahol 1 évi büntetését töltötte, megismerkedett Tökés László nevű fodrászsegéd, fogollyal. Folyó évi április 28-án a békéscsabai piacon találkozott Tökéssel. A beszélgetés során Tökés felkérte őt, hogy aznap este menjen el vele Békésre és ott segédkezzen neki egy betörésnél. A megbeszéltek alapján 19 óraker a csabai határon találkozott Tökéssel és onnan egy Tökés által hozott kerékpáron átmentek Békésre. Békésre kb. 21 óraker érkeztek meg és mivel az utcák akkor még forgalmasak voltak, betértek a Dübögő-vendéglőbe és ott 4 pohár sör elfogyasztása mellett billiárdoztak. A vendéglőből kb. 23 óraker egy parkba mentek. A park bejáratánál Tökés egy ékszerüzletet mutatott, hogy oda akar betörni. A parkban a kerékpárt egy bokor alá elrejtették, ezután Tökés az üzlet mögött álló fára felmászott, a fáról a tetőt kibontotta, a kibontott részen át a padlásra ment és onnan kb. 1 óra múlva, míg ő egy bokor mellett őrt állt, a zse-

beit ékszerrel telerakva vissza jött. Hogy Tökés az üzletbe hogy hatolt be, nem tudja, mert arról nem beszéltek. A cselekmény elkövetése előtt Tökésnél egy kötelet, szuronyt és egy lyukvágó fűrészt látott.

A cselekmény elkövetése után a kerékpáron Békéscsabára mentek, hol a városon kívül, a körgáton Tökés ruháját leporolta és a kerékpárt gazdájához visszavitte. Kallós nem tudta, hogy Tökés a kerékpárt kitől kölcsönözte. Ezután, mivel pénzüik nem volt, néhány darab fülbevalót összetörtek és ő azt Morgensternnének 15 pengőért eladta. Az üzleti könyvbe „Novák Jenő” álnevet írt be. A fülbevalókért kapott pénzen 29-én a déli vonattal Budapestre utaztak és ott az éjszakának egy külterületi erdőben való átvirasztása után az ékszernek nagyobb részét közösen elzalogosították. A befolyt 7—800 pengőből ő 400 pengőt és a Nemesnek megvételre kínált tárgyakat kapta, míg a többi ékszer, pénz és zálogcédulák Tökésnél maradtak. Tökésről bővebb felvilágosítást nem tud adni. A pénzből a Népszínház-utcában a rajta levő ruhát, kalapot és cipőt vásárolta kb. 80 pengőért és még aznap (április 30-án) az éjjeli vonattal Békéscsabára utazott. Útközben Gyoma és Békéscsaba között a vonaton a nála maradt ékszereket, külföldi és régi pénzeket egy ismeretlen utasnak el akarta adni, de az azokat nem vette meg. Békéscsabán a hiányzó pénzt különböző vendéglőkben elmulatta és elautózta. A nála maradt ékszereket 20 pengőért egy ismeretlen egyénnek adta el, a patkó és levelezőlap alakú pénztárcát egyik utcában a fű közé elrejtette, a saját sötétszínű ruháját pedig, amelyben a cselekményt elkövette és melyben őt Nemes valamint Morgensternné is látták, Békéscsabára történt megérkezése után egy üres vasúti teherkocsiban, ahol átöltözött, hátrahagyta. Kallos további kérdéseimre elmondotta, hogy amióta a Balassa-utcai lakását elhagyta, Békéscsabán rendes lakása nem volt és az éjszakát leginkább a vasúti kocsikban töltötte. János nevű testvérével ugyancsak nem találkozott, amióta az a Balassa-utcából eltávozott, mert eltávozásuk előtt összevesztek. A harmadik fiútestvére Kallos Ferenc Budapesten a Teleki-tér közelében lakik, de pontos címét nem tudja.

Bár Kallós előadása már az első pillanatban gyanús-nak látszott, azért a pénztárcának és ruhájának előkerítését az általa megmutatott helyeken megkíséreltük, természetesen eredménytelenül.

Mivel közben este lett és Kallost a Dübögő-féle vendéglőben való szembesítés végett a következő napon Békésre akartuk kísérni, — amire egy járőrt is elégségesnek véltünk — úgy határoztunk, hogy Murvai tiszthelyettesék Kallost Békésre viszik és ott a szemtanúkkal szembesítik, azután az elzalogosított tárgyaknak őrizetbevétele végett Budapestre kísérik, mi pedig már a reggeli vonattal Budapestre utazunk, hogy ott Tökés után a nyomozást bevezessük. A járőr Kallost éjszakára megőrzés végett a rendőrségnek adta át és azután az őrre ment pihenni. Kallost a rendőrség egy magános cellába zárta. Másnap 5—6 óra között néhány kérdés tisztázása végett fel akartam keresni Kallost, de a rendőrségen közölték, hogy Kallos a hajnali órákban a cella ablakát betörte és egy üvegszilánkkal balkarját és hasát oly súlyosan megvágta, hogy kórházba kellett szállítani.

Kallost a járőr később a gyulai kir. ügyészség intézkedésére átadta a kir. ügyészségnek.

Budapesten a gyűjtőfogházban Tökés után érdeklődtem, de ott Tökésről egyáltalán nem tudtak felvilágosítást adni, amire el is voltam készülve, mert az volt a gyanúm, hogy a Kallos Tibor társa nem más, mint János nevű testvére.

A budapesti bejelentő hivatalnál megtudtam, hogy Kallos Jánosnak a Kún-utca 77. szám, míg Kallos Ferencnek a Teleki-tér 46. szám alatt van bejelentett lakása.

Május 4-én Kallós János lakásán megjelentünk és a lakásadójától megtudtuk, hogy ott április 22 óta lakik, de leginkább csak az éjszakákat tölti a lakásán, nappal állandóan távol van. Az utóbbi két napon pedig már éjszakára sem jött haza. A házkutatás alkalmával a lakásadó legnagyobb csodálkozására, Kallos János magánhozmijának is hült helyét találtuk.

Kallos Ferencet a Teleki-tér 46. sz. alatt levő lakásán találtuk. Vele lakott Anna és Bözsi nevű testvére is. Kallos Ferencről megtudtuk, hogy folyó évi április 19-től Tibor nevű testvére Békéscsabán a Deres-utca 26. szám alatt lakik Gizi nevű 19 éves és Mari nevű 9 éves testvérükkel. Előadása szerint április 29-én az esti órákban Tibor felutazott hozzájuk és az éjszakát náluk töltötte. A következő nap reggel a lakásról Tibor a városba, este pedig Békéscsabára távozott. Hogy Tibor miért járt Budapesten, azt nem tudják. Kallos Ferenc előadása szerint, ő már 5 éve nem járt Békéscsabán.

Kallos Jánosra vonatkozólag Kallos Ferenc csak annyit tudott mondani, hogy az a Kún-utcában lakik, de hogy mivel foglalkozik nem tudja, mert már több hete nem is találkozott vele.

Mivel Kallos Ferenc kikérdezése és a lakásán tartott házkutatás során semmi gyanús körülményt nem észleltünk, a lakásukról eltávoztunk azzal, hogy az ismeretlen helyen tartózkodó Kallos János körözését kérjük és Kallos Tibor békéscsabai lakásán házkutatást fogunk tartani.

Kallos János eltűnése a vele szemben fennálló gyanunkat még jobban megerősítette. Gyanunkat a következőkre alapítottuk: Kallos János az elfogott Tibor testvérével együtt lakott Békéscsabán a Balassa-utcában, ahonnan majdnem egyidőben és egyforma körülmények között távoztak el. Kallos János mult év december 30-án szerelt le a katonaságnál és a helyszínen egy gyalogsági szurony találtatott. Király Mihály, aki együtt lakott Kallos Jánossal és Tiborral, a kikérdezés során előadta, hogy nevezettek anyagi helyzete nagyon változó volt. Néha nagyon is volt mit enni, néha pedig csak kenyéren tengődtek. Kallos Tibor békéscsabai, Deres-utcai házigazdája, Cseresnyés Lajos szabómester családjától megtudtuk, hogy a Kallos testvérek közül Tibort május 2-án a csendőrség elfogta, Gizi pedig aznap (május 5-én) a déli vonattal Budapestre utazott, míg a 9 éves Mária az iskolában van. A Cseresnyés család elmondotta még, hogy a cselekmény elkövetése előtt pár nappal Kallos Tibor egy kerékpárral járt az udvaron. Cseresnyés Lajos, aki Budapesten van, a kerékpár tulajdonosára felvilágosítást fog adni, mert a kerékpáron levő névtáblát elolvasta. A cselekmény elkövetése előtti nap délutánján egy 23—24 év körüli egyén járt náluk, akinek egyik metszőfoga hiányzik és barna ruhát viselt. Hogy az illető ki volt, nem tudják, de Cseresnyés látta, mindön az Kallosékhoz bement és a kisebbik leányt csókolgatta.

Cseresnyésné és az iskolából időközben hazatérő Kallos Mari jelenlétében a házkutatást megejtettük. A kutatás során előkerült Kallos Tibornak az a sötétszínű ruhája, amelyben a cselekményt elkövette és melyet előadása szerint a vasúti kocsiban hagyott. Az egyik falitükör mögé elrejtve találtunk egy ezüst új női karórát és a szekrényben „Balog József Budapest, Víg-utca 9.” címre írt közömbös szövegű 2 drb levelezőlapot. A kérdésünre Kallos Mari elmondotta, hogy a cselekmény

elkövetési napján egy ismeretlen bácsi járt náluk, akivel este Tibor bátyja elment valahova és másnap hajnalban mindketten poros ruhában tértek vissza. Az ismeretlen bácsi és Tibor ruháit a Gizi kifelé ki. A déli vonattal az ismeretlen bácsi és Tibor Budapestre utaztak. Elutazásuk után Gizitől kérdezte, hogy az ismeretlen bácsit hogy hívják, mire Gizi azt mondta, hogy az egy Balog József nevű budapesti jó ismerősük.

A házkutatás során találta ruhát a gyulai ügyészségre vittük, hogy ott a Kallós Tiboron levő szürke ruhával, amelyet az ellopott ékszer árából vásárolt, kicseréljük és hogy újból kikérdezzük.

Amidőn Kallos Tibornak saját ruháját felmutattuk, hízegő mosolygással csak annyit mondott, hogy „Az urak boszorkány ügyességgel megcsinálták”, majd zokogni kezdett. Már úgy látszott, hogy Kallos Tibor megtörik, de azzal is tisztában voltam, hogy teljes beismerése az első kérdésemtől függ, mert ha megsejti, hogy a társát még nem sikerült elfogni, tovább fog hazudni. Bár a 9-éves Kallos Mari előadása után Balog József tettességével is számolni kellett, én Cseresnyésék azon előadásából, hogy az ismeretlen egyén megérkezésekor a kislányt csókolgatta, csak arra gondoltam, hogy az Kallos János volt. Azért midőn Kallos Tibor a sírással alábbhagyott, felszólítottam, hogy mondjon el mindent, mert már megtaláltuk az ékszereket és amint láthatja a saját ruháját is. De Kallós Tibor csak annyit mondott, hogy ő már elmondta úgy, ahogy volt, ha azt nem hisszük el, bizonyítsuk be az ellenkezőjét. Említettem neki a János és Feri nevét is, de kitartott amellett, hogy Tökés Lászlóval követte el a cselekményt. Midőn azt kérdeztem tőle, hogy miféle József nevű ismerősük van Budapesten, kijelentette, hogy egy Balog József nevű barátja lakik a Víg-utca 9. sz. alatt és ha már azt is tudjuk, akkor úgyis látja, hogy hiába tagad azért beismeri, hogy a cselekményt azzal követte el. Majdnem biztosra vettük, hogy Kallos megint hazudott, de meg kellett vele elégedni, mert többet nem mondott.

Kallos Tibor kikérdezése után újból visszamentünk Békéscsabára, hogy az időközben hazatérő Kallos Gizellát kikérdezzük. Kallos Gizella a kikérdezés során beismerte, hogy a kérdéses időben tényleg járt náluk egy ismeretlen egyén, akivel Tibor az éjszakát távol töltötte. Az illetőről csak annyit tud, hogy Józsefnek hívják. Tagadta, hogy az ismeretlen Balog Józseffel azonos lenne, mert azt személyesen ismeri és levelezésben áll vele.

Balogot az eliene irányuló gyanu alapján Víg-utcai lakásán felkerestük. Balog külsője a Cseresnyés család által bemondott személyleírással majdnem teljesen megegyezett, csak kissé szőkebbnek és idősebbnek látszott. A hátrafésült haj, sötétszínű ruha és a hiányzó metszőfog azonban a Cseresnyés család bemondása mellett szölt.

Balog a kikérdezés során előadta, hogy ő mult év őszétől Budapestről nem is volt távol. Tagadta, hogy Kallos Gizit és Tibort ismerné. Mivel tagadásával Kallos Mari és Tibor előadását jobban megerősítette, részletesebb kikérdezés végett a Víg-utcai rendőrkapitányságra kísértük, hogy Balog folyó évi február havában szabadult ki a Váci fegyházból, ahol zsebtolvajlásért 2 évet és 3 hónapot ült. Ezután Balog is megváltoztatta előadását és beismerte, hogy már 5 ízben volt büntetve és jelenleg is lemezjártékából tartja fenn magát. Beismerte azt is, hogy a Kallos testvéreket ismeri, de a Barta-féle betörést tagadta. Balog hazudozásával gyanunkat megerősítette, ezért Békéscsabára kísértük és ott felismerés végett Morgensternékkal és a Cseresnyés családdal szembesítettük.

akik határozottan kijelentették, hogy Balog a Kallos Tibor társával nem azonos. A szembesítés után Balogot szabadon bocsájtottuk.

Időközben hazaérkezett Kallos Tibor házigazdája, Cseresnyés Lajos szabómester is, akitől megtudtuk, hogy a cselekmény elkövetése előtti napon Kallós Tibor használatában egy kastélyszőlői egyén kerékpárja volt, de hogy az illetőt hogy hívják, nem tudja, mert nevét időközben elfelejtette.

A Kastély szőlőkben a puhatólás során megtudtuk, hogy Gereben János ottani lakos több ízben kölcsönadta kerékpárját Kallos Tibornak. Gereben elmondta, hogy ott Kallos Tibornak két unokatestvére, Piros György és Mihály lakik. A Piros testvéreket az esetre nézve megkérdeztük akik előadták, hogy április 28-án délelőtt a békéscsabai piacon találkoztak Kallos Tiborral. Kallos Tibor közölte velük, hogy a déli vonattal várja testvérét, Kallos Ferencet és hívta őket, hogy menjenek ki vele az állomásra. A déli vonattal Kallos Ferenc tényleg meg is érkezett és az állomásról mindnégyen a Korona kávéházba mentek, ahol délután 4 óráig söröztek és billiárdoztak. Délután 4 órakor ők lakásukra a Kastély szőlőbe, míg Kallos Tibor és Ferenc a Tibor lakására mentek. Kallos Ferencel azóta nem találkoztak. Tibor május 1-én a kora reggeli órákban kiment értük autóval és hívta őket mulatni. Ők Tiborral az autón Békéscsabára mentek és ott estig különféle vendéglőkben mulattak. A lopásról nem tudtak, bár, mikor látták, hogy Kallos Tibornak sok pénze és új ruhája van, gyanusnak találták a dolgot.

Az újabb adat birtokában Kallos Ferencet budapesti lakásán ismét felkerestük és kikérdeztük. Miután tagadása dacára is kijelentettük elfogását és megbilincseljük, beismerte, hogy a Barta-féle betörést ő követte el Tiborral.

A cselekmény elkövetését az alábbiak szerint mondta el:

Folyó évi április 19 előtt, midőn Tibor kb. 2 héttig nála lakott és sem neki, sem Tibornak keresete nem volt, közösen elhatározták, hogy lopás útján szereznek pénzt. Abban állapodtak meg, hogy Tibor Békéscsabán, mivel ügyis odaköltözik, illetőleg ott lakik, szemeljen ki megfelelő üzletet és azt írja meg neki. Április 25-én kapott egy levelet Tibortól, melyben Tibor közölte vele, hogy szerezzen szuronyt és lyukvágó fűrész és haladéktalanul utazzék le Csabára, mert már talált megfelelő üzletet. Így április 28-án a déli vonattal meg is érkezett a békéscsabai vasútállomásra, ahol Tibor és a két Piros testvér várta. Az állomásról a Korona kávéházba mentek, ahol kb. 4 óráig söröztek és billiárdoztak. 4 óra után Tiborral annak lakására mentek és ott megbeszélték a betörés mikénti végrehajtását. Ezután Tibor eltávozott azzal, hogy a szuronyt és lyukvágó fűrész 7 órára vigye ki a városnak Békés felő szélére, ő addig szerez kötelet és Gerebentől egy kerékpárt.

A megbeszélt időben és helyen Tiborral találkozott és a kerékpáron Békésre mentek. Békésre kb. 21 órakor érkeztek meg s mivel az utcák még forgalmasak voltak, a Főtéren betértek egy vendéglőbe és ott 4 pohár sör elfogyasztása mellett billiárdoztak. A vendéglőből kb. 23 órakor a községben levő parkba mentek, hol a kerékpárt egy bokor alá elrejtették. A kerékpár elrejtése után, mivel az időt alkalmasnak látták, a Tibor által kiszemelt üzlet tetejére, a mögötte levő fán felmentek, a tetőcserepet leszedték, a résen a padlásra bujtak és a magukkal vitt szuronyal és lyukvágó fűrészsel a mennyezetet kibontották. A mennyezet kibontása után Tibor által a bazárban vásárolt ruhaszártó kötelet a padláson levő tetőgerendára

erősítették és annak segítségével Tibor az üzletbe ereszkedett. Ő a padlásról zseblámpával az üzletbe világított, míg Tibor az üzletből hiányzó tárgyakat magához vette és az ő segítségével a kötél felmászott. A padlásról a betörésnél használt bűnjelek hátrahagyása után a fán távoztak el a helyszínéről és azután a kerékpáron Békéscsabára mentek. Békéscsabán ruhájukat rendbehozták, az ékszereket megfelezték és mivel pénzüik nem volt, néhány darab fülbevalót összetörtek, hogy azt mint tört aranyat értékesíthessék. Az összetört fülbevalókat Tibor Morgensternek 15 pengőért el is adta és a kapott pénzen még aznap Budapestre utaztak, Tibor a neki jutott ékszerek nagyobb részét különböző zálogházakban elzálogosította, a zálogcédulákat neki értékesítés végett átadta és azután Békéscsabára utazott. Hogy Tiborral mi történt, nem tudja.

Ő a neki jutott ékszerek egy részét a Teleki-téren eladta, míg a meglevő nagyobbik részét a Tibortól kapott zálogcédulákkal együtt három különböző csomagban a Népligetben eladta. Az ékszerekért befolyt pénzt, a rajta megtartott szeméymotózás során megtalált 73 P kivételével, elköltötte.

Előadta még, hogy a cselekmény elkövetése alatt egyikük dolgozott, a másik őrt állt. Az ékszerüzletből csak azért tűntek el az értékesebb órák, mivel Tibor is jártas az ékszerszakmában, mert néhai atyja mellett 2 évig ékszerész tanonc volt.

A Népligetben megjelölt fák tövében 35 drb különböző férfi és női zseb- és karórát, 405 pengőről szóló zálogcédulát, 23 drb arany karikagyűrűt, 13 drb különböző férfi és női aranygyűrűt, 20 pár különböző fülbevalót, 4 drb ezüst cigarettaszelencét, 10 drb arany medaillont, 1 drb arany női nyakláncot, 3 drb ezüst zseborálancot és 60 gr. súlyú összetört gyűrűt, függőt és medaillont találtunk elásva. Az ékszerek összetörését Kallós Ferenc azzal indokolta meg, hogy az ékszereket csak mint tört aranyat lehetett volna értékesíteni, mert a kész árú eladásával gyanút kelthetett volna.

Kallós Tibort a cselekmény elkövetésére vonatkozólag Békés községben ahová az őrs járőre az ügyészség engedélye alapján kikísérte, kikérdeztük, aki a cselekmény elkövetését egész addig tagadta, míg az őrizetbe vett ékszereket és zálogcédulákat, valamint elfogott Ferenc nevű testvérét meg nem mutattuk neki. Midőn azonban mindezeket elébe tártuk, sírva fakadt és a cselekmény elkövetését a Ferenc által előadottak szerint beismerte. Eddigi tagadását azzal indokolta, hogy a cselekmény tulajdonképpen értelmi szerzője ő volt és Ferenc testvérét nem akarta bemártani.

Az őrizetbe vett 29 drb zálogcédulán elhelyezett és a Népligetben megtalált ékszerek összeszámolása után úgy látszott, hogy az ellopott tárgyaknak kb. 75—80%-a megkerült, míg a hiányzó tárgyakat a gyanúsítottak ismeretlen egyéneknek adták el.

Gyanúsítottak a bűnjelekkel együtt a békési őrs által a gyulai kir. ügyészségnek átadattak.

*

A leírt nyomozáshoz alig lehet valamit hozzáfűzni. Ez a lelkiismeretes, szakszerű és fáradságos nyomozó munka önmagát dícséri. A nyomozás alapját mindenestre a helyszíni szemle szolgáltatja. A helyszíni szemle által szolgáltatott adatokból (a felesleges mennyezetbontás, a manilla kötél, az ékszereknek a tolvaj által történt szakszerű kiválogatása stb.) levont következtetések szabták meg a további nyomozás irányát, melynek tervszerű, lépésről-lépésre való továbbfejlesztése a tettesek kiletének megállapításához és a bűnjelek megszerzéséhez vezetett.



A csendőrség felügyelőjének kegyelete néhai Panajott Sándor altábornagy sirjánál. Vitéz Szinai Szinay Béla tábornok úr Magyaróváron folyó hó 8-án szemlét tartott. A szárnyparancsnok és legénységi küldöttség kíséretében felkereste a magyaróvári temetőben néhai Panajott Sándor altábornagy, a m. kir. csendőrség volt felügyelőjének sírhelyét. A tábornok úr kegyeltes szavakkal emlékezett meg a mult évben elhunyt kiváló elődjéről és virágcsokrot helyezett a sírjára.

Tanévnyitást az őrsparancsnokképző iskolában. Folyó hó 2-án kezdődött az őrsparancsnokképző iskola 1934-35. évi tanfolyama. A belügyminiszter úr a megejtett képességvizsgálatok eredményeképpen 176 törzsofőrezt vezényelt be. A hallgatóknak már a mult hó 28-án be kellett vonulniok az iskolába, hogy az előkészületeket a tanfolyamkezdéshez el lehetett légyen végezni. A tanfolyam kezdetén az őrsparancsnokképző iskola tisztikara és legénysége felekezettek szerint istentiszteleten vett részt. Ezután a századok az iskola előcsarnokában sorakoztak, hol a vértanúk emléktáblája előtt a szolgálatilag akadályozott Sztalinay-Szopkó Győző ezredes, a szombathelyi III. csendőrkörület parancsnokának felemelő beszédét Perey László alezredes, az iskola új parancsnoka tolmácsolta, majd a maga nevében, mint iskolaparancsnok is üdvözölte a legénységet. A tanévnyitási ünnepség az iskola parancsnokának személyében történt változásból kifolyólag az iskola tisztikarának szolgálati bemutatkozásával ért véget.

Díjszereitek. Az Állami Térképészet felmérési munkálatai alkalmával többször megtörtént, hogy az úgynevezett mérnöki jelek megrongáltattak vagy megsemmisítették. Az esetek leginkább az illetékes csendőrsőkkel közöltettek, melyek igen alapos munkát végeztek a nyomozásban és az esetek feljelentésében. Ezért a pénzügyminiszter úr a szolgálat nevében elismerését és köszönetét fejezte ki. A pénzügyminiszter úr ezt az alkalmat felhasználta arra is, hogy különös elismerését nyilvánítsa a csendőrség részéről tapasztalt szolgálatkészségért és minden tekintetben mintaszerű magatartásért, melyet az Állami Térképészet felmérési területein a felmérésekkel megbízott topografus és geodéta tiszték és tisztviselőkkel szemben mindenkor tanusított. — A budapesti I. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Göröcs Péter thts-t, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot igen nagy buzgalommal és jó eredménnyel teljesítette s mint őrsparancsnokhelyettes őrsparancsnokát hathatósan támogatta. — Nyilvánosan megdícsérte: Zimre József törm-t, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálat ideje alatt — 7 és fél éven át a képviselőházi őrségnél, legutóbb pedig a közbiztonsági szolgálatban mint

járőrvezető — igen lelkiismeretesen teljesítette kötelmeit, fáradhatatlan szorgalommal és igen jó eredménnyel működött. Kiss Gábor törm-t, mert 11 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén nagy buzgalommal és jó eredménnyel működött s az utóbbi időben fáradalmat nem ismerő kitartással tevékenykedett. — A székesfehérvári II. kerület parancsnoka nyilvánosan megdícsérte: a folyó év június 14-én Tatatóvároson megtartott ünepi szabadtéri játékok bemutatásánál, a forgalom zavartalan lebonyolítása és a rend kifogástalan fenntartása érdekében fáradhatatlan körültekintéssel és buzgalommal végzett tevékenységéért Gádory József őrgy-ot és az ott szolgálatot teljesített legénységet. — A szombathelyi III. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Somodi Pál thts-t, hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett eredményes működéséért, különösen pedig őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek helyes vezetése és hazafias szellemben való neveléséért, Kelemen Károly thts-t, mert 25 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatot fáradhatatlan buzgalommal eredményesen teljesítette, mint őrsparancsnok alárendeltjeit helyesen befolyásolta s mint irodai segédmunkás ügybuzgón és lelkiismeretesen működik; Nagy Ferenc III. törm-t, mert mint a mátyásföldi repülőteri csendőrkülönítményre vezényelt 2 és fél éven át az ottani különleges szolgálatot igen nagy buzgalommal, fáradságot nem ismerő kitartással, fegyelmezettséggel és szakszerűen teljesítette úgy, hogy a nagyforgalmú nemzetközi repelőtérén a világ minden tájáról megforduló idegenek és előljárói teljes megalégedését érdemelte ki; Tóth Lajos IV. őrm-t, mert mint a mátyásföldi repülőteri csendőrkülönítményre vezényelt, közel négy éven át az ottani különleges szolgálatot idegen nyelvismeretének hasznosítása mellett igen nagy buzgalommal, fáradságot nem ismerő kitartással, fegyelmezettséggel és szakszerűen teljesítette úgy, hogy a nagyforgalmú nemzetközi repülőtérén a világ minden tájáról megforduló idegenek és előljárói teljes megalégedését érdemelte ki. — Nyilvánosan megdícsérte: Vincze Dezső őrm-t a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett buzgalmaért és eredményes működéséért. — A pécsi IV. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Lengyel Sándor őrm-t, Végh József cső-t és Szabó Sándor prbeső-t, mert egy elrejtőzött, lőfegyverrel felfegyverezett fegyenceszökevény ártalmatlanára tétele érdekében egy életveszéllyel járó feladat végrehajtására önként vállalkoztak, miáltal példát mutató önfeláldozó és bátor magatartásuknak adták tanujclét. — A szegedi V. kerület parancsnoka dícsérő okirattal látta el: Sebestyén Miklós thts-t, mert 1934 február 16-án Pusztakengyel határában levő kastélyba történt betörés ügyében a nyomozást szakértelemmel, lelkiismeretességgel és fáradhatatlan szorgalommal teljesítette, miáltal a bűnjelek nagyrésze biztosítva lett, a tettesek pedig az igazságszolgáltatás kezébe kerültek; Hegymegi Balázs törm-t, mert 5 éven át a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztonsága érdekében teljesített igen felelősségteljes és megérdemelt szolgálatot mindenkor a legnagyobb pontossággal és

Cipők Elsőrangú, méltányos árak! Mérték után is!
Lantos István cipész
 Budapest, VII., Dob-u. 60. (20 lépcsőre az Erzsébet-írt)
 Nem gyári, kizárólag kézimunka. Dús választék raktáron.

Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett
 egyenruhaszabóság és sapka-
 műhely



Mindennemű egyenruházati és
 felszerelési cikkek legolcsóbb
 beszerzési forrása

MARER

EGYENRUHÁZATI INTÉZET
 csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

lelkiismeretességgel, fáradságot nem ismerve, kiváló szorgalommal, hűséggel, éberséggel, példás magatartásával kiváló eredményt látta el; *Szöllősi Mihály* thts-t, *Murva István* thts-t, *Juhos István*, *Sándor János*, *Kurucz Ferenc*, *Hangan István* és *Agoston László* tőrme-eket hosszabb esendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért, előljáróik hatóságos támoogatásáért és igen jó magaviseletükért. — *Nyilvánosan megdicsérete: Salamon János*, *Fabri Dezső*, *Kardos József*, *Zsoldos László*, *Varga László*, *Bacsá Antal* és *Mucsi István* tőrme-eket, *Sóki János* és *Szél Miklós* őrm-eket, hosszabb esendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és eredményes tevékenységükért és igen jó magaviseletükért. — *A miskolci VII. kerület parancsnoka dicsérő okirattal látta el: Gay János* thts-t, mert 22 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban igen buzgó és eredményes tevékenységet fejtett ki, 4 év óta mint őrsparancsnok alárendeltjeinek nevelése, vezetése és helyes irányban való befolyásolása terén nagy szorgalommal és igen jó eredménnyel működött és örsét példás rendben tartotta; *Kristóf István* thts-t, mert 14 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt úgy előbb a közbiztonsági szolgálatban, mint utóbb szárnyirnokai beosztásában, kötelesséit kiváló szorgalommal, szakértelemmel és lelkiismeretes pontossággal látta el, továbbá példás magaviseletéért. — *Nyilvánosan megdicsérete: Hajnal Sándor* tőrme-t, mert 10 évet, *Veres Zsigmond* tőrme-t, mert 9 évet, *Szabó Bálint* őrm-t, mert 9 évet és *Molnár András* őrm-t, mert 8 évet meghaladó esendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálatban kiválóan buzgó és igen eredményes tevékenységet fejtettek ki és példás magaviseletükkel fiatalabb bajtársaikra jó befolyást gyakoroltak.

Csendőregyén bántalmazása. *Sólyom László* felülvizsgálat alatt álló és egészségügyi szabadságon levő őrmester augusztus hó 29-én este a Riese (Zemplén megye) községben levő lakása udvarán összeszólközött a vele egy udvarban lakó *Deák Albert* feleségével. Emiatt *Deák Albert* augusztus 30-án reggel megleste és karóval két ízben megütötte az őrmestert. *Sólyom* őrmester sérülése könnyű. Az ügy kivizsgálása folyamatban van.

Szélhámos kísérlet a gödöllői őrsön. Augusztus 25-én az esteli órákban megjelent a gödöllői őrsön egy tűzérhadnagyi egyenruhát viselő motorkerékpáros, aki miskolci tűzérzredbeli badnagynak mondotta magát és arra kérte az őrsparancsnokot, hogy kölesönözzön neki egy fekete nadrágot, mert Budapesten váratlanul kihallgatáson kell megjelenennie, s a rajta lévő fehér nadrágján kívül, amely a motorkerékpáron amúgy is összepiszkolódott, más nadrág nincsen nála. Az őrsparancsnok felkérte az ismeretlen, hogy igazolja magát, mire az állítólagos hadnagy azzal az ürügyel, hogy igazolványát a motorkerékpárról behozza, kiment a laktanya elé, felült a motorkerékpárra és megszökött. A szélhámost *Bálint Imre* kispisti lakos személyében a balatonalmádi őrs augusztus 28-án elfogta. Elfogatása alkalmával tűzérzrednagyi egyenruhát viselt. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy *Bálint* több városban és községben különféle bűncselekményeket követett el. A tűzértiszti egyenruhát jogtalanul viselte. Átdadták az illetékes királyi ügyészségnek.

Az esztergomi 26-os hősök emlékezete. A volt 26-os gyalogezred, mint a város volt háziezrede szeptember 2-án tartotta ezredünnepét Esztergomban. *Lukács László*, az ezred volt tábori lelkésze tábori misét mondott, mise után a hősök emlékművénél ünnepély volt. Az ünnepi beszédet *Etter Jenő* dr. városi főügyész mondotta. Díszgyűlésen elhatározták, hogy a bajtársak szövetsége az Esztergomban felállítandó emlékmű költségeire gyűjtést rendez.

A polihnai ütközet huszadik évfordulója. A soproni volt 76. közös gyalogezred legdicsőségesebb háborús fegyverténye: a polihnai ütközet ezöltől húsz évvel zajlott le. Az évforduló — mint minden évben — az idén is kegyeletos megemlékezéssel ünnepelte meg a 76-osok bajtársi köre. Dél előtt valamennyi felekezet templomában gyászsistentiszteletet tartottak. Az istentiszteleteken a volt hetvenhatosokon kívül a

bajtársi egyesületek tagjai és nagyszámú közönség rőtta le a kegyelet adóját az elesett hősök emléke iránt. Este a vasutas-sportpályán a bajtársi kör nagy tűzijátékot rendezett a dicső magyar győzelem emlékére.

Egy esendőrségi polgári alkalmazott rémtette. *Szász József* polgári alkalmazott, aki a debreceni esendőr közigazdálkodás szolgálatában állott, hosszabb idő óta udvarolt *Kovács Erzsébet* szobaleánynak, akit feleségével folyó válópörének befejezése után nőül akart venni. A szobaleány nem volt hajlandó *Szász József*hez nőül menni s emiatt napirenden voltak közöttük a civódások. Szeptember 12-én 1/2 óra tájban *Szász József* ismét felkereste *Kovács Erzsébet*et. Újra heves szóváltás támadt közöttük, melynek hevében *Szász* éles borotvával a kezében rátámadt a leányra, aki sikoltozni kezdett. A sikoltozásra két férfi sietett a leány segítségére. *Szász* azonban hátát a konyhaajtónak vetve nem engedte be őket, hanem a leányt megragadva, annak nyakát borotvával átvágta. Hosszas dulakodás után a segítségül sietett két embernek sikerült a konyhába bejutnia, ekkor azonban *Szász* a borotvával saját nyakát és ütőerét is átvágta. *Kovács Erzsébet* még aznap meghalt, *Szász József*et haldokolva szállították kórházba. Egyes napilapok az esetet úgy írták meg, mintha a gyilkos esendőr lett volna, mások „csendőrszakácsnak neveztek. Ezek a tudósítások nem helytállóak, mert *Szász József* csupán hetibér mellett felfogadott polgári alkalmazott, úgynevezett „hetes“ volt.

Ügyvédi hír. Zamaróczy Zsigmond dr. ny. tábornok-hadbíró, a m. kir. legfelsőbb honvéd törvényszék volt vezető-tanácselnöke Budapesten. XI. Horthy Miklós-út 30. szám alatt ügyvédi és honvédségi védői irodát nyitott. Telefon: 59—4—69.

Csendőrségi közlöny. 17. szám. Személyes ügyek. Legfelsőbb elhatározás: A *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* az alatt felsorolt esendőrségi egységeket 1934. évi július hó 3-án vitézékké felavatta, miért is a „vitéz“ jelző használatára és a vitézi jelvény viselésére jogosultak: *vitéz Bodányi Kálmán* thts. az I., *vitéz Zöldligeti Péter* thts. az II., *vitéz Horváth József I.* alhdgy., *vitéz Kövi László*, *vitéz Márton Mihály*, *vitéz Soltai* (Sostarecz) *János* thts-ek az III., *vitéz Gál Pál* tőrme. (várományos) az IV., és *vitéz Kovács Gyula II.* tőrme. a szegedi V. kerület állományában. — Miniszteri rendeletek. Adományoztatott: A *Kormányzó Úr Ő Főméltósága* nevében: a „Hadirokkant jelvény“ a háborús emlékérem szalgájára: *Horváth Ambrus III.* kerületbeli ny. eső-nék. — Odaíteltett: a III. osztályú tiszti szolgálati jel: *vitéz Sarlay István* és *vitéz Király Gyula* szds-oknak. — Áthelyeztettek: *Varga Ferenc* alhdgy. a IV. esendőrkerület szekszárdi gyalog tanalosztályának oktató tisztje és *Jakabos Pál* alhdgy. az V. esendőrkerület gyulai szárnyának szárnyparancsnokhelyettese, köl-esönösen. Tiszti rendfokozatról való lemondása elfogadtatott: *Fegyvernek Alfons* ny. szds-nak. Végleges nyugállományba helyeztetett: *Ferenc Boldizsár V.* kerületbeli thts. — Állandó nyugállományba helyeztettek: *Horváth István I.* III., *Nyul Ferenc III.*, *Bérczes János IV.*, *Karácsony Sándor I.*, *Lonkai* (Línek) *József V.*, *Bellér Mihály III.*, *Kardos József I.* III., *Pündi Ferenc I.*, *Mányi Péter IV.*, *Gelencsér János I.* III., *Nádas Jeremiás IV.*, *Szabados György I.*, *Csala György IV.*, *Bruznyai József IV.* és *Márton Bálint VI.* kerületbeli thts-ek. — Várakozási illetményekkel szabadságoltatott: *Erdődi József VII.* kerületbeli thts. — Névváltoztatások: *Ivanicza Gergely Antal* thts. családi nevét „Iványi“-ra, *Pohánka Gyula-Péter* őrm. „Perjesi“-re, *Hermann Gyula Antal* g. thts. „Hardényi“-re, *Iling Béla* thts. „Illényi“-re és *Pupp Imre* prbeső. „Pertaki“-ra változtatta át. Szabályrendeletek: A Cs—1 „Szut“ szolgálati könyv helyesbítése. — Dohányesempeszlet meggyálása. — Zászló kitűzése a laktanyákra nemzeti ünnepeken. — Lőkész helyzet meghatározása.

Kő István mészalkai osztálygazdasági hivatalbeli gazdasági tiszthelyettes kéri azon esendőr bajtársait, kik 1916. szeptember 1-től 1916. december 31-ig a volt 2. honvéd huszárezred II. osztály lovaspótszázadánál, majd a lövész alosztálynál szolgáltak Debrecenben és a lövészalosztály egyik menetszázadával 1917. január 1-én az orosz harctérre útbaindultak, hogy vele szolgálati ügyben címüket közöljék.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Az összes előírt és extra egyenruhaszövegek, kész férfi, női és gyermek átmeneti, őszi kabátok.

Eladó keveset használt „Közigazgatási Jogszabályok Gyűjteménye” című könyv. Ára: 30 pengő. Havi részletekben is fizethető. Érdeklődni lehet a szerkesztőségünél.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt, javít *Várfai (Vlahina) Mihály* polgári altiszt. Budapest, I. Bösztörményi-út 21. szám (Csendőrlaktanya), vagy *Fekete Imre* nyug. törzsőrmester, Uj-Hatvan, Toldi-u. 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli.

SZEMÉLYI HÍREK.

Szakaszparancsnoki teendőikkel megbízattak. A székesfehérvári II. kerület állományában: *Gyimesi (Góza) Demeter* és *Lukács János I.* thfts-ek; a debreceni VI. kerület állományában: *Szentjobbi János* thfts.

Örspanarancsnokká kinevezettek. A budapesti I. kerület állományában: *Kemény József*, *Ötvös Gábor* és *Beke Dávid* thfts-ek. — A székesfehérvári II. kerület állományában: *Márkus Ferenc*, *Major Gábor* és *Varga Ferenc* IX. thfts-ek.

Véglegesített A miskolci VII. kerület állományában: *Timár Lajos* eső.

Házasságot kötöttek. Mátray Ferenc örgy. (Büm. VII. c. o.) özv. Németújfalui Simonffy Gyuláné, szül. Csieseri Orosz Margit úrhölgygel Budapesten. A bpesti I. ker. állományában: vitéz Békefy Sándor örgy. Karácson Laura úrhölgygel Kötegyánban, Hargitai Antal törm. Rupert Stefániával Szomodon, Varga Lajos törm. Cser Margittal Kiskunlacházán, Lipesci Ferenc törm. Penez Emiliával Monoron, Németh Lajos V. törm. Gerván Terézszel Hajmáskéren, Bolla István törm. Mlinárik Máriával Dányon, Verebes Dániel törm. Kolonics Ilonával Hatvanban és Oláh József Horváth Erzsébettel Pásztón A székesfehérvári II. kerület állományában: Csóka István II. thfts. Nikits Máriával Felsőgallán. A pécsi IV. kerület állományában: Nagy István XIII. thfts. Timár Máriával Kajdacson és Baglyas János v. törm. Nagy Erzsébettel Soltszentimrén. A szegedi V. kerület állományában: Zsidi Miklós törm. Cserny Juliannával Rákócifalván. A miskolci VII. kerület állományában: Szemes József törm. Juhász Stefániával Egerben és Szaniszló Dániel Tóth Erzsébettel Egerben.

Halálozás A somoskőújfalusi örs állományába tartozó *Pilinyi Imre* nős törzsőrmester szeptember 3-án 10 óra tájban hirtelen rosszul lett és 13 óra 50 perckor meghalt. Halálát, orvosi vélemény szerint agyvérzés okozta.

Családi hírek. Elhalálozott: *Rob János* VI. kerületbeli thfts. felesége és *Orosz József* VI. kerületbeli törm. *Valéria* nevű leánya.

Született: *Pipó Sándor* I. kerületbeli törm-nek *László-Imre* nevű fia, *Sallós Ferenc* I. kerületbeli törm-nek *Eva-Mária* nevű leánya. *Pelles József* II. kerületbeli törm-nek *Zoltán-Imre* nevű fia, *Bálint Iavác* IV. kerületbeli törm-nek *Mátyás* nevű fia, *Bakos Gábor* V. kerületbeli thfts-nek *Magdolna* nevű leánya, *Nánási József* V. kerületbeli törm-nek *János-Albert* nevű fia, *Varga János* VII. kerületbeli thfts-nek *Ernő* nevű fia és *Fülöp Péter* VII. kerületbeli thfts-nek *Zsuzsanna-Katalin* nevű leánya.



Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros trófnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, trógéppel kettes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézirattal nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímezte és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrek-túralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésnek árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem trunk, ha a beküldő válaszbellyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal adni kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kitétele felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelégűl legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelégét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrségi hírek”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységét egyéni az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megülni, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzkiutalásokat kérjük a Csendőrségi Lapok 25.512. számú

Őszi-téli bevásárlása

előtt feltétlenül kérjen árajánlatot, mintákat a REFORMTÓL. Az ország egyik legnagyobb áruháza olcsóságát, megbízhatóságát több ezer csendőr vevőnk igazolja. Csendőrök részére különösen kedvező fizetési feltételek.

Arjegyzékünket e hó végén küldjük!

Reform Ruházati Rt.

Budapest, VI., Vilmos császár-út 5. szám

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruháza
Székesfehérvár
Bőr- és lakk-síma zugszipők, csizmák, női és gyermekcipők legjobb b-szerzési forrása. Kedvező illetékesi feltételek. — Kérjen képes árjegyzéket.

20

Modern BÚTOR-házak
KOMBINÁLT SZOBÁK, HÁLÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VII., DOHÁNY-UTCA 46 ÉS VIII., BAROSS-UTCA 42.

postatakarékpénztári csekkszámlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponta 8—11 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Bösörményi-út 21. szám.”

Pozsony. 1. Polgári altiszti állásra igényjogosultsági igazolvánnyal már a tényleges szolgálatban is benyújthatja — szolgálati úton — a kérvényét. Ha azután a felvétele már csak azon múlik, hogy a kötelezője letelte előtt leszerelhesen, ezt szintén szolgálati úton kell kérnie. Méltányos esetben az előjárók az ilyen kérelmek teljesítése elé nem gördítenek akadályt. 2. Ha az igazolványt tényleges állományban kapta, azért nyugállományba helyezése után is változatlanul felhasználhatja, pályázhatik vele. Nyugdíjas polgári állásra is.

Valkó. A volt 12. honvédegylezet iratára a debreceni népgondozó kirendeltségénél van.

Cs. F. őrm., Marcali. 1. 2. A szárnyparancsnoki és esetleg külön szárnysegédmunkási iroda takarításáról a szárnyparancsnok úr az irodaátalány terhére saját költségén gondoskodik. 3. Ha a közigazgatás tagjai tekinthetik a maguk lapjának. De azért nem szerencsétlenség, ha a nők is bele-
néznek.

Pályázat. 1. Olvassa el Orbán László százados úrnak az igényjogosultsági igazolványokról lapunk 1931. évi 11. számában közölt cikkét. 2. Soronkívüli nősülési engedélyt ezen az alapon bizonyára nem kapna. Ha azonban anyja csakugyan a leírt helyzetben van, szolgálati úton kérje, hogy addig is, amíg a két év előtt benyújtott nősülési kérvénye elintézhető lesz, a laktanyán kívül lakhassék. Akkor anyját magához veheti.

Keresztényi Pál ny. rendőr főtörzsrörmester Kalocsa, Sörház-köz 2. Ha a felülvizsgálat alkalmával rendőrségi szolgálatra mindenkorra alkalmatlannak osztályozták, igénye van a pótdíj beszámítására. A be nem számítás miatt a közigazgatási bíróságnál panaszt emelhet. Előfordultak esetek, hogy az említett bíróság a pótdíj beszámítását elrendelte. Ebben a tekintetben a rendőr legénység a csendőr és honvéd legénységgel azonos elbírálásban részesül.

Dessewffy 40. A csendőrségnél ismeretlen, a H. M. 8. osztálya pedig csak írásbeli kérésre ad adatokat és ez bizonyos időbe telik. Annakidején ugyanerre a jellegére adunk választ.

777. Annai tényleges csendőrségi vagy katonai szolgálat szükséges, hogy állandó nyugállományba helyezték, amennyi a kedvezményes számíttással és a hadiévvel együtt meghaladja a 9 évet és 6 hónapot. Ha például valakinek 8 évi és 7 havi tényleges szolgálati ideje van, ez elegendő az állandó nyugállományba helyezéshez, mert a kedvezményesen számítható idővel együtt — 1 év és 2 hó — 9 év és 9 hónap a beszámítható szolgálati idő.

G. J. csendőr, Balatonboglár. 1. Tisztek altiszti parancsnokságoknál nem jelentkezhetnek, tehát a szabadságolási igazolványukat sem bélyegeztetik le az örsökön. Eppen úgy előjegyzést sem lehet róluk vezetni az örsön, hanem csak a szabadságos legénységről, mint a Csűsz. 54. §-a előírja. Ha egy honvédtiszt azért kívánja a szabadságolási igazolványa lebélyegzését és címének feljegyzését, hogy az örs tudjon róla, ha a tiszt parancsnoksága a szabadság alatt valamiért keresné, meg kell jelenteni, hogy szolgálatilag az örsnek ez sem jogában nem áll, sem hatáskörébe nem tartozik. Egyébként sem értjük a dolgot: minden szabadságra utazó tisztről tudja az érdekelt parancsnokság, hogy a szabadságát hol tölti, ha tehát szabadság közben szükség lenne rá, közvetlenül lehet értesíteni, berendelni. 2. A közlekedési kodexben nincs olyan

rendelkezés, hogy a csendőrség vagy rendőrség szolgálatban alkalmazott kerékpárjai az éjszakai lámpagyújtás alól felmenthetők lennének. Budapesten csakugyan előfordul, hogy rendőrök éjszaka lámpa nélkül végzik a kerékpáros szolgálatot. Ezt azzal indokolják, hogy így a rendőr észrevétlenül mozog, tehát eredményesebben végzi a szolgálatát. Végeredményében ez hallgatólagosan eltűrt helyzet, Budapesten meg is lehetnek a célszerűségi okai, az országúton azonban nem volna tanácsos ezt megkockáztatni, mert a csendőrt állandóan nyomom kísérmé a baleset veszélye. A közlekedési kódex egyébként nem tesz különbséget kerékpárok között aszerint, hogy rajta ülnek-e vagy sem. Akár ülnek rajta, akár pedig csak vezetik a kerékpárt, a lámpának égnie kell, a levélben említett kerékpárosokat tehát fel kellett volna jelenteniük. Közismert fogás, hogy lámpa nélküli kerékpározók leszállnak s vezetik a kerékpárt, amikor csendőrt sejtének a közelben, de mint mondtuk, éppen úgy fel kell őket jelenteni, mintha kerékpározás közben fogta volna őket a csendőr. Különb, mint írja, önkök látták is, amikor a kerékpárokról az illetők leszálltak. Hát, ha két csendőrt lát valakit, az egymagában is elegendő alap a feljelentéshez.

Ecesg. 1. A katonai nyugdíjtörvény — 1921:XXXII. tc. — a nyugdíjmegváltást csak az altiszti özvegyeknek engedi meg, ha újból férjhez mennek. 2. Gyermektartás címén a nyugdíj egyharmadát letilthatják, akár végleges, akár időleges nyugállományban van.

Zombor. 1. Amíg az új legénységi előléptetési szabályzatot ki nem adják, addig az ilyen kérdésekre nem adhatunk választ. 2. Olvassa el lapunk legutóbbi számában „Szív és lélek” jellegű alatt közölt üzenetünk 1., 2. pontját.

M. L. C. I. C. Az anyai jurst kellene tisztázni. Legelőbb annyit igyekezzenek igazolni, hogy megvan ez a juss. Ha közvetlenül nem megy, a külügyminiszter urat kell kérni, hogy a bukaresti követtségünk útján derítse fel az ügyet. Ha azonban nincs valami különösebb akadálya, legjobb volna az érdekeltnek átlátogatnia, hátha a leveleket sem kapták meg odaát, vagy nem tudják az érdekelt itteni címét. Ha ez sikerülne, a kellő anyagi alap is megvolna, de ha nem sikerül is, mi nem mondhatjuk s nem is mondjuk senkinek, hogy szakítson az arájával, ha csak erre erkölcsi okot nem találunk. Csak az előjárók láthatják a kivizsgálás adataiból világosan és részletesen az ilyen ügyeket, ha tehát a kapcsolat nem komolytalan s a nő igazán érdemes arra, hogy csendőraltiszti felesége legyen, az ilyen nősülési kérvényt az előjárói nem fogják zaklatásnak tekinteni. Ahogy azonban az esetet leírta, a házasságot az Ön szempontjából nem látjuk anyagilag kedvezőnek.

Stefánia. 1. Olvassa el lapunk 1933. évi 2. számának az 53. oldalán a nyugdíjido kiszámítására vonatkozó lekszikonválaszunkat. 2. A 90 százalékos legmagasabb lakáspénz annak a nyugállományúnak jár, akinek 35 évi, vagy ennél több beszámítható szolgálati ideje van, vagy tekintet nélkül a szolgálati időre, 100 százalékos kedvezményes nyugdíjban, avagy sérülési pótdíjban részesül. 3. Lakáspénz tekintetében 34 év 6 hónap és egy nap már 35 évnek számít. 4. Ha a nyugdíja összege családi pótlékkal, vagy anélkül a csökkentések leszámtásával a havi 80 pengőt meghaladja, kereseti adót; ha a 120 pengőt meghaladja, a kereseti adón kívül különadót és mindkét esetben még rokkantellátási adót fizet. A kereseti adó: 80 pengőn felül 100 pengőig 40 fillér, 100—120 pengőig 60 fillér, 120—140 pengőig 80 fillér. A különadó összege azonos a kereseti adóval. A rokkantadó alapja a kereseti adó. Akinek a kereseti adója a havi 8 pengőt nem éri el, a rokkantadó 20 fillér. A lakáspénz után ezeket az adókat külön számítják ki. Az adókat a központi illetményhivatal számítja ki

Láb- és hónaljizzadást biztosan szünteti a
SUDORAN Bővebb leírása a Cs. L. máj. 1. számának 285. oldalán. — Készíti és szállítja:
Molnár János vegyészeti laboratóriuma
Bozok (Vas m.)

GANS KARBÓJTÜZEM
Budapest, I., Budaörsi-út 11/a.
Tiszti, altiszti és legénységi kardbojtok
ízüéses és tartós kivitelben.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol
ezer más bajlarsunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

és hivatalból vonja le a nyugdíjból, az érdekeltnek tehát nem kell sehova befizetnie. 5. Szolgálati idejéből csak a hat hónapot meghaladó szabadságvesztésbüntetés ideje volna levonható. Maga a nyugdíj legalább 15 százalékos csökkentéssel jut a kezébe. Ha ennek levonása után is meghaladja a 80 pengőt, még 4 százalékkal csökkentik, ha pedig így már 10 százalékos levonása után is több marad 100 pengőnél, még 2 százalékkal csökkentik, ebben az esetben összesen 21 százalékkal. A csökkentések százaléka tehát a nyugdíjösszegetől függ. Hogy a levonások ideje meddig tart még, azt senki megmondani nem tudná.

Szív és lélek. A Szut. 147. pont utolsó bekezdése azt írja elő, hogy a mosdó-, borotválkozó- és varróeszközöket az író- és ruhaszokrény dobozaiban kell tartani. A tükör sem nem mosdó-, sem pedig borotválkozó- vagy varróeszköz, azt tehát — épügy, mint a ruhakéfé — nem kell a dobozban tartani. Azt lehet mondani, hogy a csendőrség fennállása óta az az általános szokrényrend, hogy a csendőr a tükröt a dobozok mellett, a lapjával kifelé feltámasztva tartja, legtöbbször azért, mert a dobozba esetleg nem is fér bele. A ruhakefe mellé a tükör jön. Miután az utasítás nem tiltja, a tükörnek ilyen módon való elhelyezése nem szabálytalan, annál kevésbé, mert az már szinte hozzátartozik a kinyitott író- és ruhaszokrény megszokott képéhez. Ha azonban a tiszt elöljáró esetleg másként rendelkezett, akkor természetesen ahhoz kell magukat tartaniok.

Szatmár. Ön már egyszer nyugállományban volt, háborús idejének állományparancsban való ismételt letárgyalása tehát felesleges, mert azt annak idején, a nyugállományba helyezése alkalmával már számításba vették s ez a következő nyugdíjazásnál is érvényes lesz.

Újvidék. Azt az indokot kell bejelenteni, ami valóban fennáll, más indokon ne törje a fejét. A két kerületi parancsnokságtól függ, hogy hajlandók-e Önt átadni, illetve átvenni. Ha gyenge a minősítése és ha fenyejtései vannak, akkor nem valószínű, hogy a kért kerület átvegye. Ha nőülési kérvénye a mostani illetékes kerületénél már sorszámot kapott, az előjegyzés áthelyezése esetén is hatályban marad, de csak a beadás időpontja és nem a mostani sorszáma szerint, mert az új kerületnél ebben a tekintetben esetleg más viszonyok állhatnak fenn. Kérését nyugodtan előterjeszheti, ha meg tudja indokolni, az előjárói semmiesetre sem fogják zaklatásnak tekinteni, legfeljebb nem teljesítik.

H. P. törm. Pályázatainkat igyekszünk mindig úgy összeállítani, hogy azt minden csendőr, aki önképzésével csak kissé is foglalkozik, megfejthesse. Nincs arra semmi szükség, hogy a tiszthelyettesek, a járőrvezetők és csendőrök számára külön-külön pályázatokat állítsunk össze, mert hiszen a feladatok között túl nagy különbségeket amúgy sem lehetne tennünk. Az igaz, hogy az egyik csendőr ehhez ért jobban, a másik meg ahhoz, de hát éppen ezért szoktunk minden számban más- és másféle pályázatot közölni, hogy minden csendőr megtalálja azt, amihez a legjobban ért, vagy amivel a legszívesebben foglalkozik. Nem ez a baj, hanem az, hogy sokan vannak, akik semmihez sem értenek alaposan; az ilyeneknek adhatnánk akármilyen könnyű feladatot, azt sem tudnák megfejteni. A mi célunk elsősorban az, hogy a csendőrnek módot és alkalmat adjunk az önképzésre; hogy ez némi fejtöréssel jár, az természetes. De meg is jutalmazzuk érte, hiszen nincs még lap, amely annyi pályázatot közölné és azokat olyan szép jutalomtárgyakkal jutalmazná, mint mi. Éppen elég munkát ad nekünk most is többszáz pályázatnak az elbírálása, hova jutnánk, ha ezenkívül még minden rendfokozat számára külön-külön pályázatot hirdetnénk.

Kéziratok.

O. G. Budapest. A Csendőrségi Lapokban csak eredeti cikkeket közlünk, olyanokat tehát, amelyek másutt megjelentek, vagy amelyeknek szerzője számunkra kizárólagossági jogot nem biztosít, nem közölhetünk. De ettől eltekintve is, két közlemény inkább hitbuzgalmi folyóiratba való, a harmadiknak a legénység szempontjából nincs gyakorlati jelentősége.

Nessuno. Kissé banális téma, amit már nagyon sokféle változatban feldolgoztak ugyan, de azért talán lehetséges lesz közölhetővé simítani.

M. G. thts. Mezőcsát. Gratulálunk szép és gondosan megkímélt lovához és az elismerő kerületi dícsérő okirathoz. Sok lovas megirigyelheti az Ön sikerét és lovának valóban dícséretes erőállapotát. Ilyen alkalmából készült fényképfelvételt azonban csak egészen különleges esetben közölhetünk; átlagban ahhoz tartjuk magunkat, hogy ehhez a lovasnak legalább 16 évig kell a lovát lovagolnia. Kívánjuk, hogy három év múlva jó egészségben lássuk viszont Önt húséges lovával együtt e lap hasábjain.

B. J. thts. Nova. Kivonatossan közölni fogjuk.

O. G. Ha több hely állna rendelkezésünkre, akármelyiket közölhetnők, így azonban, hogy a hellyel a lehetőség szerint takarékoskodnunk kell, azt gyakorlatibb, kézzelfoghatóbb hasznú dolgozatok számára kell fenntartanunk. Hasonló elmfuttatások helyett inkább jó tárcát kérünk, azt könnyebben el tudjuk helyezni. A beküldött levélnél sokkal érdekesebb történeti dokumentumaink is vannak, amelyeket helyszűke miatt nem közölhetünk.

Puska. Jó téma, jól feldolgozva. Szívesen közölni fogjuk, de egy kissé esetleg meg kell rövidítenünk.

Dr. R. S. Kiskunhalas. Nagyon ritka betegségek ezek, semmiesetre sem olyan gyakoriak és közvetlen veszélyűek, hogy azokkal foglalkozzunk. Inkább olyan közleményeket kérünk, amelyek a csendőrt a mindennapi életben és gyakorlati szempontokból érdekelhetik, vagy pedig a hivatásával állanak összefüggésben.

Visegrád. Kivonatossan közölni fogjuk.

Kassa. Egyszerű, hétköznapi eset, különös tanulságot nem nyújt. Nem közölhető.

Remus. Átfésülve közölni fogjuk.

1898. M. M. Az írói fantáziának egyik legnépszerűsebb kelleke, hogy azt, amit ír, olvasói előtt valószínűvé tegye, velük elhitesse. A valószínűtlenséget a valószínűség, a lehetlenséget pedig a lehetségeség látszatába kell burkolni, különben senki sem olvassa s még kevésbé fogadja el. Ha Ön egy kissé gondolkodik a történetén, bizonyára belátja, hogy abban mennyi a lehetlenség. Képzelve, hogy valaki Önnek ezt a történetet, mint vele megtörténtet beszélné el. Elhinné-e neki? Minden regényt, novellát nem lehet ugyan valóban megtörtént eseményekből meríteni, de azt azért megköveteli az olvasó, hogy ha nem igaz, legalább jól legyen kitalálva. Nem közölhető.

Öreg csendőr. Nem használható.

P. J. Istenkút. Hiába na, képtelenek vagyunk ellentállani a kísértésnek, hogy a csendőrséghez írt megtszítelő ódájának legalább ezt a strófáját megmentsük az örökkévalóság számára:

Nagy bajom van, jó csendőr uraim,
Kihullottak az összes fogaim;
Üresen cipelem a hasamat,
Tisztelettel ajánlom magamat.

Hát ez aztán igen. Ez vers. Nem hiába mondtuk mi mindig, hogy nem mindenki tud verset írni. De reméljük, csak költői fantázia csapongása az egész és azonkívül, hogy ajánlja magát, semminemű igazság nem rejtőzik a rímekben. Mert az már szomorú lenne. De hát Istenem, szegény Petőfinék se ment mindig egyformán.

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező részletfizetésre szállítunk kiváló minőségű magyar gyártmányú **csillárt** acélszománc **kádat** (önfűtő, vízvezeték nélkül is) petroleum **gázfőzőt**

VII., Erzsébet-kr. 19.
IV., Vörösmarty-tér 3.

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Atmeneti és őszi szövet- és selyemujdonyságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban.
Olcso árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek



Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR
tiszaölki földműves, volt népfelkelő
örrmester.

(18)

A Kisküküllő felé.

A szeptember 30-iki ütközet után, amely a Medesértől keletre eső völgyben zajlott le, visszahúzódtunk Kiskede felé. Zászlóaljunk Kiskede alatt kapta a parancsot, hogy szállja meg a Nagy-patakával párhuzamosan húzódó bérces gerincét. Csoportparancsnokunk, Viola őrnagy úr, a mi századunkat a Nagy-patak és Medesér közötti hétszázötven méter magas gerinc megszállására rendelte. Feladatunk a következő: — „Az utánunk nyomuló ellenséget feltartóztatni addig, míg a vonatunk a Nagy-völgyéből ki nem vergődik a Kisküküllő völgyében lévő Erdőszentgyörgyig.”

Bealkonyodott. Északról Délig, s Kelet felől sortüzek és egyes tüzek hallatszóttak. Közöttünk és az ellenség között egy pár órával előbb megszakadt az érintkezés. Így az ellenség puffogatása csak a beállott alkonyatnak szólt, — az oláh katonaságot egyébként is jellemzi, ha puska van a kezében, a sötétség beálltával talán önmagának is bátorítására, vagy talán, hogy el ne aludjanak, ha kell, ha nem, lövöldöznek...

Lassan, majdnem gondtalanul haladtunk a falu felett Északra fekvő magaslat felé. Reménykedtünk, hogyha az eléggé lejtős hegyoldalon a meglehetősen magasságot elérjük, akkor azután könnyen eldöcögünk a setétben is a hétszázötven méteres magassági ponthoz, ami Kiskedétől Északra három kilométer.

Mondhatom, hogy a leggondatlanabban mentünk. Az utat nem igen kerestük. Egyenes irány volt a hegygerinc... Szilvaskerteken keresztül, palánkokon át mentünk. Csakúgy recsegett a száraz, vékony fenyőkből összetakolt kerítés... Furcsán festhettünk, amikor kerítésről-kerítésre törtettünk. Egy-egy kitört rést ötvenen is törtek, tapostak szélesebbé. Kiértünk a faluból, de a „cél” nagyon magasan volt. Csúf, meredek hegyoldal kellett megmásznunk. Nem írom le, hogy hányszor és hogyan kellett megpihenni, míg végre mégis felértünk a gerincre.

Kissé megpihent a század, s ez után a pihenés után elindultunk megkeresni a 720 méteres magaslatot.

Sötét volt. Nehéz, barna füllegek mázskáltak az égen. Az utunkat a gerinceken folytattuk, amennyire már a sűrű erdős, bokros terep megengedte. A pihenőhely és a 720 méteres magaslat két kilométernél nem esett messzebb egymástól. Az utunk mégis megtartott két óra hosszágig. Jobbról-balról a biztosítás kiküldetett, mert minden pillanatban belénk ütköz-

het az ellenség, — igaz, hogy annak esze ágában sem volt ilyesmi, mert az oláh setétben nem szeret ilyesmit kezdeni.

Úgy 11 óra felé, éjfél előtt, elértük a kijelölt helyünket. Megérkezésünk előtt egynegyed órával találkoztunk Viola őrnagy úrral. Mág sem tudom, honnan került elibénk!

A 720-as magaslat teteje kopár és síma. A legtetjén egy tizenhat főnyi tábort helyeztünk el. Feladat: „Keletre figyelni! Dél és Észak felé a legközelebbi századokkal az összeköttetést fenntartani!”

A század többi része lepihent a hegynek Nagy-község felőli oldalán, — a tábortól mintegy száz lépésnyire. A legénységnek semmi kényelem nem volt megengedve. A fegyverek kéznél tartva. Reggel négy óráig pihentünk ezen a helyen, ha ugyan pihenésnek lehetne nevezni... Éjféltájban az eső szép sűrűn lassan megindult. Milyen jól eshetett ez a vetéseknek odahaza. Nekünk nem esett jól. Az éjszaka koromzetét volt, s szinte megkönnyebbült mindenki, amikor hajnalban Viola őrnagy úr odalovagolt hozzánk, valahonnét és a hadnagy úrnak kiadta a parancsot az indulásra... Irány: „Nagy-községben keresztül Bözöd, Bözödújfalut alatta Erdőszentgyörgyig.” Leértünk nagykeservesen a Nagy-völgyébe, a hasonló nevű falu teljesen ki volt ürítve. A derengő hajnalban felösmertem a szép nagy iskolát. Szép templom is van a faluban. Hiába kerestem, nem láttam a „magyar-zsidó” templomot, pedig erre felé laknak, ha ugyan léteznek, a szombatások...

Már október elseje volt, talán vasárnap. A műton sűrű sorokban menekült a nép. Népvándorlás volt ez is, de sokkal szomorúbb talán, mint ezelőtt tizenhat évszázaddal. Az a nép vándorolt el ősi tűzhelyéről, amelyik annyi évszázadok jó- és balsorsában is meg tudta tartani ősi fészket. Aggok, nők, gyerekek voltak csupán, a fegyverbírók, ki tudja, merre vérzenek, vagy vértettek el a világpusztulás különböző véres terein?!

Dél volt, amikor kiértünk Udvarhely-vármegyéből. Majd el is felejttem, hogy nem láthattam meg Bözödújfalut, mert utunktól félreesett. Így nem láttam azt a furcsavallású népet sem, amelyek állítólag itt élnek: — magyar zsidókat, pedig úgy képzem, hogy e faluban van az esperesök, vagy fő-rabbijuk... Úgy szerettem volna megismerni e községet.

Erdőszentgyörgy már Maros-Torda vármegyében van, a Kisküküllő völgyében. E folyóvölgyet szegélyező hegyek is magasak, de még sem esnek olyan magasan, mint az udvarhelyi és csiki hegyek, s így ez a vidék már sokkal enyhébb, mint a szomszéd vármegyében. És nemcsak a völgyek termékenyek, hanem a szeszélyes alakú és meredek hegyoldalak is. A völgyben sok búza és tengeri terem, s a hegyeken édes mustot szüretelnek minden őszön. E vidéken eshetett meg az a szüret, amelyet ezelőtt harminc évvel, iskoláskoromban, olvastam a Gönczy Pál-féle iskolai olvasókönyvből... „Egy erdélyi szüret” címmel. Ki hitte volna, hogy e vidéket magam is bejárom még és pedig — gyalog... Hajh, ilyen az

Figyelem!

MÜLLER J. csendőrségi ruházati áruháza Budapest, Király-utca 28. sz. alól ideiglenesen átköltözködött Desseffy-utca 40. szám alá.

Személyes látogatásait és nb. megrendeléseiket ide kéri irányítani Barta J. a Müller-cég beltagja.

BÚTOR részletre előleg nélkül
GOLDNER ZSIGMOND ÉS FIAINÁL
BAROSS-UTCA 43 ÉS 44.

Hol? Fürth Testvéreknél, Budapest, Károly-krt. 1.
Telefon: 373-78.

Csendőrök és hozzátartozók egyenruházati cikkekben, érmekben, jelvényekben, csipke-, szalag-, gomb-, paszománycikkekben 10% engedményt kapnak.

A magyar csendőr első sorban magyar céget támogasson!
A 20 év óta lennálló

Nagy Menyhért

egyenruhazabó-
sága és felsze-
rölés cikkek, aktára

ajánlja: mérlektől szabóságát a legkedvezőbb 12 havli részlet-
fizetési kedvezmények mellett.

Budapest, IV., Kecskeméti-u. 9., lélolelet.

Telefon: 843-52.

Kirendeltségek:

Pécs:
Ferenciek-u. 23.

Nyiregyháza:
Zrínyi Ilona-u. 9.

Miskolc:
Baross Gábor-u. 10.

élet!... Most a gyönyörű szőlősorokkal ékes hegyoldalokon lövészárkot ásnak, a szőlőkarókra tuskés drótsóvényeket fonnak. A szőlőt éppen hogy csak leszüretelték, de ki tudja, kik lesznek meg a mustot?!... Talán ezért is nem menekül már innét a lakosság... Kincsét, mely a hegyekből a szőlőtőkén keresztül csurog a pohárba, — nem akarja itthagyni egykönnyen.

Még mielőtt este lett volna, századunk megszorodott harminchat csendőrré. Minden szakasz megerősödött így komoly, megbízható altisztekkel. Lefeküdtünk. Az eső csendes zizergéssel esett odakünt. Réges-régen, amikor még béke holt a földön, egész egykedvűen fogadtam az esős időt, ha sokszor kevés szükség is volt rá. Az alföldi magyar legfeljebb a pipaszárat rágja unalmában, hogy nem mehet szántani, vetni az eső miatt. Én is idegesen forgolódtam most széna-ágyamon. Sokáig nem aludtam el... Ennek azonban nem éppen az őszi unalmas eső volt az oka, hiszen én, ha nem is esnék, úgy sem megyek holnap vetni, sőt holnapután sem... Én egész más aggodalmak miatt nem tudtam aludni...

A bajtársaim körülöttem nyugodtan hortyogtak, úgy tették, mintha őket nem érdekelné semmi sem. Elgondolkoztam. Kérdeztem önmagamtól, hát meddig vonulunk még vissza? Mikor jön már meg az a régvárt segítség? Hiszen már a harmadik vármegyében vagyunk! Hát meg kell ennek történni, hogy e nemzet, ezeréves dicső múlt után, vérrrel szerzett és megtartott hazáját kényszerül elhagyni a visszavetés reménye nélkül?! Óh, te boldog magyar, kit a gondviselés megoltalmazott attól a látványtól, hogy lásd a szerencsétlen székely nép pusztulását, e drága vérnek pusztulását, melynek „minden cseppje drága gyöngyöt ér”... Boldog vagy, magyar, kinek tűzhelye messze esik az ellenség pusztításaitól. És ha a sors bármikor a székely nép fiával, vagy lányával összehoz, tiszteld és becsüld őt, mert mindannyian hősök ők! A szenvedést e szomorú korszakban éretted is hősi lélekkel viselték!

Ilyenekről gondolkoztam én ekkor Gyalakuta községben, egy szénáscsürben az őszi eső zenéje mellett. Végre elaludtam, s álmodtam igen szépet. Csaba, az egykori hűn királyfi eljött Napkelet felől, kezében a Hadúr kardjával, s utána a hűn harcosok szellemeinek végtelen sokasága. Szárnyas, tüzes paripákon kilótt nyilaik sokasága elvette a nap világosságát, s kései ivadékaiknak földjéről kiverték a betolakodott elleniséget. Mint a forgószél, úgy érkeztek meg. Senkivel szöba nem állottak, s dolguknak végeztével fergeteg módjára távoztak. Gyönyörű álom volt! Ámde könnyű volt nekem ilyet álmodni, hiszen ébren is ilyesmiről álmodoztam.

Egész éjjel esett az eső. Reggel sem állott meg. Egész nap esett. Lomha, nehéz, teli felhők mozogtak az égen s megakadtak a hegyek ormain. Délig rendbeszedtük a századot, az elmaradott emberek is megérkeztek. Délután tisztigyűlés volt a zászlóaljparancsnokságnál, a századparancsnokok ekkor kikapták a parancsot.

Előretolt állásba indulunk.

Szél hadnagy úr, amint kijött a zászlóaljparancsnokságtól, azonnal magához hivatott:

— Kórik! A század azonnal sorakozik. És kettősrendek ben itt feláll — éllel visszafelé, amerről idejöttünk. Egy előretolt állásba megyünk, egészen kikülönítetten. Telefonösszeköttetésünk sehová sem lesz, hanem kapunk hat huszárt jelentőlovasnak, ezek is hozzánk lesznek beosztva élmezésre. A tartaléklőszert egészítsék ki és pakolják fel két málhás állatra. A konyha velünk jön.

— Igenis, hadnagy úr!

Délután fél öt órákor a század a kiadott parancs szerint indulásra készen állott. Pont ötör elindultunk. Tehát visszamegyünk az ellenség felé! Csak ez az eső ne esne!

Elindultunk. Alkonyodni kezdett. Letértünk az Erdőszentgyörgy felé vezető országútról s déli irányban folytat-

tuk utunkat. Keresztüléptük a vasutat, amely a Kisküküllő völgyében Parajdig visz. Rétek, szántóföldek között haladtunk. Csakhamar keresztülmentünk a Kisküküllő rozoga hídján, — egy kis patak ömlik itt bele a Küküllőbe. E kis patak mentén haladtunk tovább. Bertértünk a hegyek közé. Koromsötét volt már, s mintha minden sár fel akart volna ragadni a bakancsomra. Távolról halavány mécsvilág tűnt szemünk elé. Nagykeserves csuszás-mászás után elértünk egy kicsi kis falut, Bardos a neve. Lehet, hogy más időkben kedves kis község ez, de most, az esőben és koromsötétben, pár pislogó mécsével, olyan fekete és barátságtalan kinézésű volt, mint sötét novemberi éjben a temető halottak napjának az éjszakáján.

E falucskából is elmenekült a lakosság, csupán egy pár öreg ember maradt vissza néhány anyósnaváló asszonnal, akiktől még az ellenség is fél. Pedig bár mindenki itthon maradt volna; mert ide már nem tehetta be lábát ellenség. Pár percre megálltunk a faluban, megvárva azokat, akik a sötétben lemaradoztak.

Messze van-e még Székelyszállás? — kérde a hadnagy úr.

— Nem messze van már, kérem alásan!

— Hát mennyire van körülbelül?

— Csak egy papírszivar szívásnyira! — felelé az öreg góbé, aki a „Krisztus legyen veletek” szavával köszöntött és mi ismét mekidültünk a sötétnek, meg a „papírszivarok”, mint a büszcentmihályi ember a ködnek.

Szél hadnagy úr, akik lóháton előmentek, a falu alatt vártak bennünket. A falu felett, Kelet felől magas hegy rémlett, s oldalán tűz pislogott. Nem tudtam a tájat kiismerni. Majd holnap. Beszállásoltunk négy szomszédos udvarra. E faluban rajtunk kívül még egy század huszár is tanyázott, s kisebb dolgairól rövidesen is meggyőződünk.

Mi, a századtörzs, a hadnagy úrral a legjobb, legnagyobb épületet foglaltuk el. Ez az iskola volt. Szép, új, erős épület. Bekvartélyoztuk magunkat a kántor-tanító lakásába. Az egész falu csupa mustszagú volt, tehát itt is szüreteltek már.

A falu körül öt tábori őrséget állítottunk fel, s a század minden eshetőségre készen lenyugodott. En a hadnagy úrral nem fekdtem le addig, míg az összeköttetést kereső járór be nem érkezett. Féltenegykor érkeztek be, jelentették, hogy Vécke község északi kijáratánál megtalálták a huszár tábori őrsöt.

(Október 3.) Úgy látszik, hogy mielőbb el kellett foglalunk az állásokat a közeli magaslatokon, mert virradatkor talpon is volt már az egész század, indult is azonnal, hogy elfoglalja kijelölt helyét. Végimentünk a falun, a falu déli kijáratánál a műút kétfelé ágazik, — az egyik ág Délre, Vécke felé, a másik Északkeletnek, Szentdemeterre vezet.

(Folytatjuk.)

BÚTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:

KISIPARI TERMÉKEK BÚTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Fióküzlet: VII., Péterffy Sándor-u. 40. Hernád-u. sorok.

Különleges fizetési kedvezmény

a m. kir. csendőrség tagjai részére.

Egyes bútorok és teljes berendezések.
Szőnyegterasz. Ebéd- és futószőnyegok,
széklonok, paptanonk stb.
Ágyonmű és lehnemű vásznak.
Ruhaszövekek.

Csillárok.

Egyszerre szerzi be és Ön tesz ajánlatot, hogy kíván fizetni.

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-tér 5.

Telefon: 271-77.

Vidékre megbízottat küldünk hívásra.



A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belüli milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az elsőosztályú minden közveitő drágításától mentesen, a posztógyártói közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket. Posztógyárunk állandó szerződéses szállítója, mértékadóbbá pedig a m. kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételtlen **okirati elismerésben** részesült **állandó szerződéses** felelőzője. Tekintse meg örsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintákat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módokat adunk.

TRUNKHAHN

Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarországi katolikus kézben levő egyetlen posztógyára.
Budapest, I., Lenke-út 117. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

Megszökött büntettes üldözése.

(Megfejtés.)

A folyó évi 15-ik számunkban közölt pályázat résztvevői általában a következő intézkedéseket látják célravezetőnek, hogy a megszökött büntettes mielőbb és élve kézrekerüljön.



1. Az előírt jelentéseket megteszik, a szomszédos őrsöket értesítik.

2. Létszámmegerősítésről gondoskodnak.

3. Polgári ruhás nyomozókat kérnek.

4. Megszervezik a besugószolgálatot.

5. Ház- és terepát kutatási tervet készítenek.

6. Megszervezik a les- és portyázószolgálatot.

7. Minél kevesebb feltűnéssel, lehetőleg észrevétlenül végzik a szolgálatot, megfigyelést.

8. Külön figyelemmel kísérik a szülők, rokonok, barátok minden lépését és azok házáat.

9. Nagyon alapos házkutatásokat tartanak. Ehhez segítségül veszik olyanok útbaigazítását, akik a szóbanforgó ház megépítését, szokásos berendezését jól ismerik s így a kínálkozó rejtkehelyekre és a rendellenességekre a csendőrség figyelmét felhívhatják. Kutatás alatt a házat kívülről figyelmeztetik. A már átkutatott házakat időnként újra átkutatják.

10. Nem felejtik el, hogy a házkutatásnál elkövetett legkisebb hiba is végzetes lehet.

11. Szem előtt tartanak három fontos tény: a) Dobbal verebét fogni nem lehet. b) A szülő minden körülmények között védi, támogatja a gyermekét, még ha az rablógyilkos is. b) Olyan ember nincs, akinek haragosa ne volna.

12. A lakosság hangulatát megnyugtatják.

13. A megállapított rejtkehelyt lehetőleg hajnalban lepik meg. A menekülés izgalmaiban elesigázott és az éjszakák nagy részét átvirrasztó szökevény a hajnali órákban bír legkevésbé ellentállani az elálmósodásnak. Ha a rejtkehely megvan, fontos a hézag nélküli körülzárás, magával az elfogással nem kell sietni.

14. Nappal kevés egyenruhás mozgás, éjszakára sűrűbben, de inkább álló, takart figyelés. Lényeg a jó hírszolgálat.

15. Nyugalom, adatgyűjtés, szemfülesség és éberség többet ér háromszorosan körülzáró csatárláncnál.

16. Jó munkához idő kell. Inkább 24 órával később teljes siker, mint korábban félsiker.

Nincs olyan pályázat, amelyikben mindezek benne volnának, leginkább *Hanczik Pál törzsőrmester (Tótkomlós)* közelíti meg a fenti összefoglalást, tehát *övé a jutalom.*

Főérdeme a nyertes pályamunkának, hogy mindenben az előgondolkodást, a feltűnés nélküli tervszerűséget keresi. *Hanczik törzsőrmester* írja, hogy a nyugalom, adatgyűjtés, szemfülesség és éberség többet ér a csatárláncnál. Nézetünk szerint a legtalálékosabban foglalta össze ezzel a dolog leglényegét, mert egy ember elfogásához csakugyan nem az itt is, ott is látható, táborozó, járókelő nagy karhatalmi erő, hanem a csendben dolgozó jó hír- és megfigyelőszolgálat szükséges.

Egyes pályázók sokat bajlódnak a sipjelekkel, vázlatokkal, — minden lépésüket lerajzolják — sőt az egyik abban keresi a megoldást, hogy polgári ruhás nyomozót fegyencruhába öltöztet, az összebarátkozik az igazi fegyencszökevénynyel, leitatja, álomport tesz az italába, megbilincseli, akkor sípol egyet, előrohannak az egyenruhás járőrök és ezzel megvan a szökevény. Szép és szükséges dolog a képzelőtehetség, mert anélkül jó tervet alkotni nem lehet, de ami sok, az sok.

Dicséretet érdemel U. Nagy János tiszthelyettes és Zudor János tiszthelyettes pályázata.

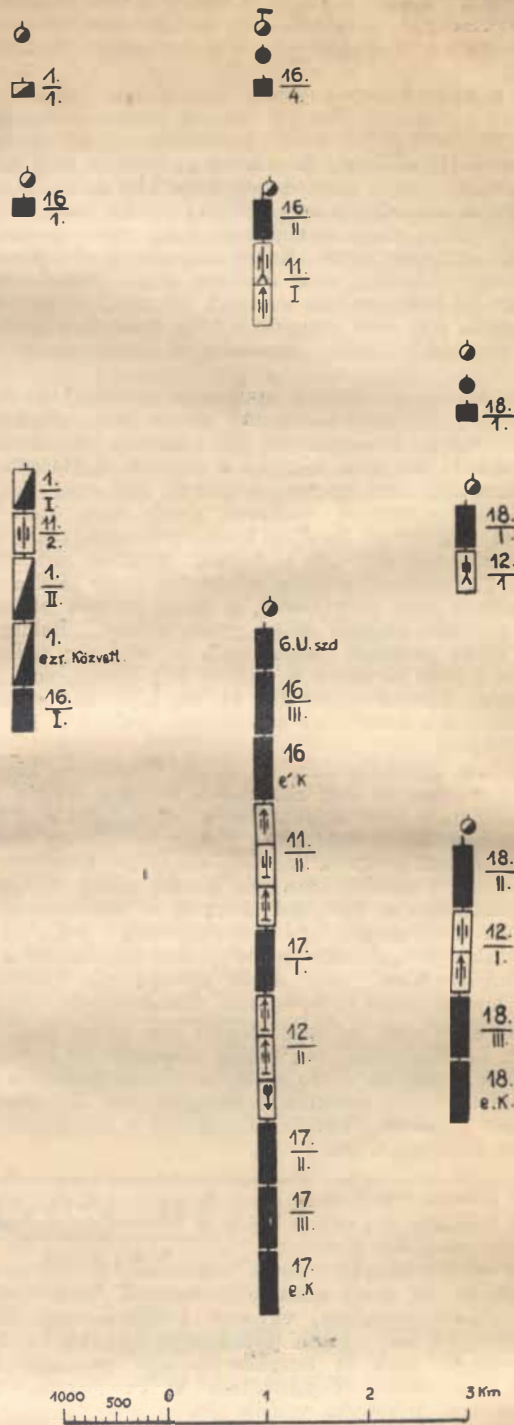
U. Nagy János tiszthelyettes gyakorlati példát is közöl: augusztus 9-én már a fenti tapasztalatok felhasználásával fogott el egy rabszökevényt. A hajnali órákban lepte meg.

A jobbák közé tartozó pályázatokat küldöttek még be a következők: *Sohajda Sándor tiszthelyettes (Pécs)*, *Elekes János törzsőrmester (Gelse)*, *Halmos András v. törzsőrmester (Pécs)*, *Dömötör Lajos csendőr (Gelse)*, *Szabó Dénes próbacsendőr (Perkáta)*. *Szabó próbacsendőr* gondolatmenete és leírása, próbacsendőri művöltához képest, igen talpraesett.

A *kiváló pályadíjat, Garay Akos festőművész eredeti festményét, a legjobb pályázat beküldőjének, Hanczik Pál tótkomlói őrsbeli törzsőrmesternek egyidejűen elküldöttük.*

Pályázat.

Az itt közölt rajzon egy megerősített gyaloghadosztály menete van vázlatosan ábrázolva.



A parancsnokságokat és a hadosztály utközetvonalát és seregvonalát elhagytuk. A csapatok ábrázolásában utközetvonalat benne van. A hadosztály lovasszázada szét van osztva.

Megfejtésül meg kell mondani, hogy

1. Menetoszlopunkint előlről hátrafelé milyen csapatok menetelnek (például: „a 18. gyalogezred 1. százada”).

2. Milyen ezredből áll az ábrázolt erő?

Megfejtést csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadunk el. Beküldési határidő: október 15. A legjobb pályázatot szép irányítással és térképmérővel jutalmazzuk. Az eredményt a november 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN nagyt.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Gyóry Aladár.